

Perspektywiczni partnerzy Polski wśród państw Globalnego Południa

Jędrzej Czerep, Patryk Kugiel, Damian Wnukowski, Bartłomiej Znojek

Red. Damian Wnukowski, Bartłomiej Znojek

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Perspektywiczni partnerzy Polski wśród państw Globalnego Południa

Jędrzej Czerep, Patryk Kugiel,
Damian Wnukowski, Bartłomiej Znojek

red. Damian Wnukowski, Bartłomiej Znojek

Warszawa, lipiec 2026
Polski Instytut Spraw Międzynarodowych

© Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 2026

Redakcja: Marta Przyłuska-Brzostek

Korekta: Katarzyna Staniewska

Redakcja techniczna: Dorota Dołęgowska

Projekt okładki: Kinga Cierniak

Wszystkie tabele, wykresy i mapy zamieszczone w raporcie
stanowią opracowanie własne.

ISBN 978-83-68555-35-6

E-ISBN 978-83-68555-36-3

Polski Instytut Spraw Międzynarodowych
Warecka 1a, 00-950 Warsaw
tel. (+48) 22 556 80 00
pism@pism.pl, www.pism.pl

Spis treści

5	Spis tabel
5	Spis wykresów
6	Spis map
7	Streszczenie
9	Wstęp
11	1. Uwagi metodologiczne Zakres badania i struktura modelu Parametry ilościowe modelu Wybór danych i ich przygotowanie Przebieg obliczeń Zastosowanie i ograniczenia modelu
21	2. Charakterystyka i znaczenie Globalnego Południa
25	3. Polska a Globalne Południe
29	4. Listy rankingowe partnerów

49

5. Wybór perspektywicznych partnerów Polski

Afryka Subsaharyjska

Ameryka Łacińska

Azja Południowa

Azja Środkowa

Azja Wschodnia i Pacyfik

Bliski Wschód i Afryka Północna

Karaiby

Lista wybranych partnerów perspektywicznych

81

Podsumowanie i wnioski

83

Aneks

96

Autorzy

Spis tabel

Tabela 1.	Liczba państw uwzględnionych w modelu wg przynależności do regionu	11
Tabela 2.	Lista państw uwzględnionych w modelu, w podziale na regiony	12
Tabela 3.	Liczba zastosowanych wskaźników wg elementów struktury modelu ilościowego	14
Tabela 4.	Udział procentowy i maksymalna punktacja głównych elementów modelu	16
Tabela 5.	Wagi zastosowane dla wskaźników wg rangi przypisanej przez autorów	16
Tabela 6.	Udział zmiennych w wartości wskaźnika – warianty w zależności od ich rodzajów	16
Tabela 7.	Skala zastosowana w normalizacji danych	18
Tabela 8.	Szczegółowe wyniki rankingu ogólnego	30
Tabela 9.	Ranking państw pod względem atrakcyjności i potencjału	37
Tabela 10.	Ranking państw pod względem bliskości i stabilności	40
Tabela 11.	Ranking partnerów pod względem stanu i dynamiki rozwoju więzi z Polską	43

Spis wykresów

Wykres 1.	Struktura modelu ilościowego	13
Wykres 2.	Udział analizowanych państw Globalnego Południa w eksporcie i imporcie Polski w latach 2014–2024	26
Wykres 3.	Dziesięć państw analizowanej grupy z największym udziałem w polskim eksporcie towarowym w 2024 r.	26
Wykres 4.	Dziesięć państw analizowanej grupy z największym udziałem w polskim imporcie towarowym w 2024 r.	27
Wykres 5.	Piętnaście państw z najwyższym wynikiem końcowym w rankingu	50

Wykres 6.	Dziesięć państw Afryki Subsaharyjskiej z najwyższą punktacją w rankingu	52
Wykres 7.	Dziesięć państw Ameryki Łacińskiej z najwyższą punktacją w rankingu	56
Wykres 8.	Pięć państw Azji Południowej z najwyższą punktacją w rankingu	60
Wykres 9.	Pięć państw Azji Środkowej z najwyższą punktacją w rankingu	64
Wykres 10.	Dziesięć państw Azji Wschodniej i Pacyfiku z najwyższą punktacją w rankingu	68
Wykres 11.	Dziesięć państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej z najwyższą punktacją w rankingu	72
Wykres 12.	Pięć państw Karaibów z najwyższą punktacją w rankingu	76

Spis map

Mapa 1.	Piętnaście państw z najwyższym wynikiem końcowym w rankingu	49
Mapa 2.	Dziesięć państw Afryki Subsaharyjskiej z najwyższą punktacją w rankingu	51
Mapa 3.	Dziesięć państw Ameryki Łacińskiej z najwyższą punktacją w rankingu	55
Mapa 4.	Pięć państw Azji Południowej z najwyższą punktacją w rankingu	59
Mapa 5.	Pięć państw Azji Środkowej z najwyższą punktacją w rankingu	63
Mapa 6.	Dziesięć państw Azji Wschodniej i Pacyfiku z najwyższą punktacją w rankingu	67
Mapa 7.	Dziesięć państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej z najwyższą punktacją w rankingu	71
Mapa 8.	Pięć państw Karaibów z najwyższą punktacją w rankingu	73
Mapa 9.	Wytypowani perspektywiczni partnerzy Polski wśród państw Globalnego Południa	79

Streszczenie

- Raport jest prezentacją wyników i wniosków z pomiarów atrakcyjności gospodarczej i potencjału społecznego oraz bliskości politycznej i stabilności państw Globalnego Południa z perspektywy Polski. Zmierzeniu tych elementów służył autorski model ilościowy PISM.
- Kategoria Globalne Południe zyskuje dużą popularność w debacie międzynarodowej z uwagi na coraz silniejszą pozycję wielu państw zaliczanych do tego grona, w tym ich rosnące znaczenie w światowej gospodarce. Termin ten jest także coraz częściej stosowany w polskiej debacie, m.in. w oficjalnych deklaracjach i dokumentach dotyczących polityki zagranicznej Polski.
- Nie ma ustalonej definicji Globalnego Południa. Termin ten odnosi się do państw pozaeuropejskich, przede wszystkim rozwijających się, takich jak członkowie grupy G77 czy kraje związane z ruchem państw niezaangażowanych. Są to też państwa, które same utożsamiają się z tą grupą lub są w niej uwzględniane (np. w literaturze przedmiotu) z uwagi na pewne wspólne cechy, takie jak doświadczenia historyczne (np. przeszłość kolonialna) i wyzwania rozwojowe. Są to kraje wyraźnie różniące się gospodarczo, politycznie lub tożsamościowo od wysoko rozwiniętych i zamożnych państw stanowiących tzw. Globalną Północ lub Zachód.
- Na potrzeby raportu autorzy przyjęli, że Globalne Południe obejmuje 139 państw. Analizie poddali natomiast 136 z nich i przypisali je do jednego z siedmiu regionów geograficznych: Afryki Subsaharyjskiej, Ameryki Łacińskiej, Azji Południowej, Azji Środkowej, Azji Wschodniej i Pacyfiku, Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej oraz Karaibów. W analizie nie uwzględniono Turcji, m.in. z uwagi na jej członkostwo w NATO, oraz Gruzji i Armenii – pierwsze państwo ma status kandydata do UE, a władze drugiego dążą do rozpoczęcia procesu akcesyjnego.
- Autorski model ilościowy PISM i weryfikacja jakościowa jego wyników opierały się na założeniu, że w ocenie możliwości rozwoju relacji danego państwa z Polską równie ważne są atrakcyjność i potencjał gospodarczy oraz bliskość polityczna i stabilność. Na tej podstawie autorzy wytypowali po dwóch perspektywicznych partnerów dla Polski w każdym z wyróżnionych regionów. Wskazali także państwa, które zasługują na zainteresowanie w dłuższej perspektywie.

- Wśród perspektywicznych partnerów Polski autorzy wytypowali: RPA i Senegal (Afryka Subsaharyjska), Chile i Brazylię (Ameryka Łacińska), Indie i Pakistan (Azja Południowa), Kazachstan i Uzbekistan (Azja Środkowa), Malezję i Filipiny (Azja Wschodnia i Pacyfik), Maroko i Katar (Bliski Wschód i Afryka Północna) oraz Gujanę i Jamajkę (Karaiby).
- Rezultaty wykorzystania modelu ilościowego PISM mogą być stosowane w procesie decyzyjnym związanym z kształtowaniem polityki RP wobec państw Globalnego Południa, np. jako element analizy możliwości i wyzwań w relacjach Polski z poszczególnymi krajami tej grupy.
- Celem raportu nie jest wskazanie, w jaki sposób powinna być prowadzona polityka wobec perspektywicznych partnerów spośród państw Globalnego Południa ani jakie środki i narzędzia mogą być najbardziej efektywne. Może być on jednak pomocny w debacie na ten temat, ponieważ wskazuje m.in. sfery, w jakich Polsce jest bliżej do danego państwa, i obszary, w których istnieje potencjał do współpracy.

Wstęp

Raport jest prezentacją wyników i wniosków z badania przeprowadzonego z zastosowaniem autorskiego modelu ilościowego PISM, mierzącego atrakcyjność gospodarczą i potencjał społeczny oraz bliskość polityczną i stabilność państw Globalnego Południa z perspektywy Polski. Publikacja ma zwrócić uwagę na najbardziej obiecujące państwa, ale nie służy odpowiedzi na pytanie, jak polityka wobec nich powinna być realizowana, np. jakie środki i narzędzia mogą pomóc w rozwoju współpracy.

Na potrzeby publikacji autorzy przyjęli, że Globalne Południe jest określeniem szerokiej i zróżnicowanej grupy 139 państw, głównie spoza Europy. Są to przede wszystkim kraje rozwijające się lub należące do ruchu państw niezaangażowanych. W największym stopniu zakres Globalnego Południa pokrywa się z przynależnością do G77, czyli koalicji krajów rozwijających się powstałej w 1964 r. w ramach ONZ. Zasadniczo chodzi tu o grupę państw, które utożsamiają się z Globalnym Południem lub są w ten sposób klasyfikowane (m.in. w literaturze przedmiotu) z uwagi na pewne wspólne cechy w takich sferach jak doświadczenia historyczne (np. przeszłość kolonialna) i wyzwania rozwojowe. Do Globalnego Południa zaliczane są kraje wyraźnie różniące się gospodarczo, politycznie oraz tożsamościowo od państw wysoko rozwiniętych i zamożnych, czyli tzw. Globalnej Północy lub Zachodu.

Autorzy zawężili analizowaną grupę państw do 136. Nie uwzględnili kilku, które są klasyfikowane (lub identyfikują się) jako członkowie Globalnego Południa, ale są bliskie geograficznie i politycznie Polsce. Chodzi o Turcję, m.in. z uwagi na jej członkostwo w NATO, oraz Gruzję i Armenię – pierwsze państwo ma status kandydata do UE, a władze drugiego dążą do rozpoczęcia procesu akcesyjnego. W ramach analizy państwa Globalnego Południa były porównywane tylko między sobą, a nie w odniesieniu do wszystkich partnerów Polski.

Opracowany model i raport są efektami pilotażowej inicjatywy polegającej na próbie zastosowania analizy ilościowej do wyznaczenia najbardziej perspektywicznych partnerów dla Polski spośród państw Globalnego Południa. Wstępne wyniki tego zadania zostały zaprezentowane podczas Narady Kierowników Placówek i Konsulów Generalnych RP w lipcu 2025 r. Stały się one załącznikiem pracy nad bardziej rozbudowanym modelem, który docelowo ma funkcjonować jako narzędzie wspomagające polityczny

proces decyzyjny, w tym służyć porównywaniu atrakcyjności poszczególnych krajów dla Polski.

Pierwszym etapem prac było opracowanie modelu ilościowego, który pozwoli zmierzyć potencjał państw Globalnego Południa i porównać je dzięki zastosowaniu rozbudowanego zestawu wskaźników. Głównym wynikiem jest ranking ogólny i osobne zestawienie dla każdego z siedmiu regionów, które zostały wyróżnione przez autorów. Drugim etapem była weryfikacja jakościowa wyników, polegająca przede wszystkim na uwzględnieniu mniej oczywistej specyfiki państw i ich atutów na tle innych krajów danego obszaru geograficznego. Na tej podstawie autorzy wytypowali po dwa państwa z każdego regionu jako najbardziej perspektywicznych partnerów Polski.

W opracowywaniu modelu pomocne były dwa zamknięte spotkania eksperckie. Pierwszym było seminarium metodologiczne zorganizowane w PISM w październiku 2025 r., w którym udział wzięli eksperci w zakresie analizy ilościowej oraz relacji z państwami Globalnego Południa. Spotkanie służyło przedstawieniu wstępnej koncepcji modelu oraz dyskusji na temat jego założeń, celów i możliwości praktycznego zastosowania.

W grudniu 2025 r. odbyło się zamknięte wirtualne seminarium przedstawicieli zespołu opracowującego raport z członkami Centrum Badań Ilościowych nad Polityką Uniwersytetu Jagiellońskiego. Spotkanie było poświęcone prezentacji i konsultacji technicznej strony opracowywanego modelu oraz potrzebnych ulepszeń, zgodnie z zasadami postępowania w analizie ilościowej.

Model i raport powstały przy wsparciu stażystek w Programie Amerykańskim PISM – Zuzanny Piotrowicz i Barbary Midziak.

Raport składa się z pięciu rozdziałów. Pierwszy zawiera uwagi dotyczące metodologii zastosowanej do wytypowania perspektywicznych partnerów (jego uzupełnieniem jest aneks umieszczony na końcu publikacji, zawierający szczegółowe informacje o użytych wskaźnikach). Kolejne dwa odnoszą się do charakterystyki i znaczenia terminu Globalne Południe oraz relacji Polski z państwami tej grupy. W czwartym zawarte są pełne listy państw według kolejności wyników w rankingu ogólnym oraz w wybranych rankingach cząstkowych. Rozdział piąty zawiera analizę wyników rankingu ogólnego i poszczególnych regionów oraz listę państw wyszczególnionych jako perspektywiczni partnerzy wraz z uzasadnieniem tego wyboru. Zamyka tę część zestawienie końcowe wybranych perspektywicznych partnerów.

1. Uwagi metodologiczne

Raport jest oparty na autorskim modelu analizy ilościowej, który posłużył do wytypowania najbardziej perspektywicznych partnerów Polski wśród państw Globalnego Południa. Do stworzenia modelu autorzy wykorzystali publicznie dostępne polskie i zagraniczne dane. Opracowane w jego ramach narzędzie w zautomatyzowany sposób i z zastosowaniem systemu wagowego przelicza punktację dla każdego kraju.

Głównym rezultatem analizy ilościowej jest **ranking państw** oraz **wykres punktowy** („mapa partnerów”), którego osie odzwierciedlają z jednej strony atrakcyjność i potencjał społeczno-gospodarczy danego państwa, a z drugiej – jego stabilność i bliskość polityczną z Polską. Autorzy przeprowadzili następnie weryfikację jakościową listy państw o najwyższych wynikach. Chodziło o uwzględnienie niekoniecznie oczywistych atutów i specyfiki kraju (np. sprzyjających zmian politycznych czy trendów społeczno-gospodarczych), które przemawiałyby za uznaniem go za jednego z perspektywicznych partnerów Polski. Podczas opracowywania modelu autorzy wzięli pod uwagę wnioski z seminariów metodologicznych z października i grudnia 2025 r., ale ostateczny kształt modelu niekoniecznie odzwierciedla wszystkie otrzymane uwagi i sugestie.

Zakres badania i struktura modelu

Autorzy uwzględnili w analizie **136 państw pozaeuropejskich**, które przypisali do jednego z siedmiu regionów geograficznych (zob. Tabela 1).

Tabela 1

Liczba państw uwzględnionych w modelu wg przynależności do regionu

REGIONY	LICZBA PAŃSTW
Afryka Subsaharyjska	49
Ameryka łacińska	19
Azja Południowa	7
Azja Środkowa	6
Azja Wschodnia i Pacyfik	24
Bliski Wschód i Afryka Północna	17
Karaiby	14
łącznie	136

Tabela 2

Lista państw uwzględnionych w modelu, w podziale na regiony

AFRYKA SUBSAHARYJSKA	AZJA ŚRODKOWA
Angola, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Czad, Demokratyczna Republika Konga, Dżibuti, Erytrea, Eswatini, Etiopia, Gabon, Gambia, Ghana, Gwinea, Gwinea Bissau, Gwinea Równikowa, Kamerun, Kenia, Komory, Kongo, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Mauretania, Mauritius, Mozambik, Namibia, Niger, Nigeria, Republika Środkowo-afrykańska, Republika Zielonego Przylądka, RPA, Rwanda, Senegal, Seszele, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Sudan Południowy, Tanzania, Togo, Uganda, Wybrzeże Kości Słoniowej, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca, Zambia, Zimbabwe	Azerbejdżan, Kazachstan, Kirgistan, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan
AMERYKA ŁACIŃSKA	AZJA WSCHODNIA I PACYFIK
Argentyna, Boliwia, Brazylia, Chile, Dominikana, Ekwador, Gwatemala, Haiti, Honduras, Kolumbia, Kostaryka, Kuba, Meksyk, Nikaragua, Panama, Paragwaj, Peru, Salwador, Urugwaj, Wenezuela	Brunei, Chiny, Fidżi, Filipiny, Indonezja, Kambodża, Kiribati, Korea Północna, Laos, Malediwy, Malezja, Mikronezja, Mjanma, Mongolia, Papua-Nowa Gwinea, Samoa, Tajlandia, Timor Wschodni, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Wietnam, Wyspy Marshalla, Wyspy Salomona
AZJA POŁUDNIOWA	BLISKI WSCHÓD I AFRYKA PÓŁNOCNA
Afganistan, Bangladesz, Bhutan, Indie, Nepal, Pakistan, Sri Lanka	Algieria, Arabia Saudyjska, Bahrajn, Egipt, Irak, Iran, Jemen, Jordania, Katar, Kuwejt, Liban, Libia, Maroko, Oman, Syria, Tunezja, Zjednoczone Emiraty Arabskie
KARAIBY	
	Antigua i Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominika, Grenada, Gujana, Jamajka, Saint Kitts i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Surinam, Trynidad i Tobago

Analiza uwzględnia **56 wskaźników** wybranych na podstawie ich **zasadności, aktualności** oraz **reprezentatywności** (szczegóły znajdują się w karcie metodologicznej w aneksie).

W ramach poszczególnych wskaźników wyróżnionych zostało łącznie **128 zmiennych** – tyle elementów liczy zbiór wartości podstawowych, zebranych dla każdego z analizowanych państw. Zmienne należą do jednego z trzech rodzajów: **stanu** (np. wartość eksportu towarowego w 2024 r.), dotychczasowej **dynamiki** (np. procentowa zmiana wartości importu towarowego w latach 2015–2024) albo **prognozy** (np. szacunki MFW dotyczące wzrostu PKB do 2030 r.). Podział ten jest odpowiedzią na duże zróżnicowanie potencjałów w ramach Globalnego Południa i sposobem na to, żeby wielkość danego państwa nie ułatwiała zdobycia wyższej punktacji. W zmiennych dotyczących stanu (np. wartości handlu i inwestycji) największe gospodarki mają naturalną przewagę i łatwość uzyskania wysokich wyników. W przypadku zmiennych odzwierciedlających trendy – zwłaszcza dotychczasową dynamikę – pozycja na liście państw nie musi już zależeć od jego wielkości czy potencjału. Mniejsze państwa mogą zanotować szybszy

wzrost wartości danego wskaźnika niż duże gospodarki i uzyskać wtedy więcej punktów od nich.

Wskaźniki poddane analizie zostały przypisane do określonych elementów trzypoziomowej struktury, składającej się z dwóch **wymiarów**, czterech **kategorii** i siedmiu **podkategorii** (zob. Wykres 1). Na pierwszy wymiar – **atrakcyjność i potencjał** – składa się najwięcej, bo 42 z 56 uwzględnionych wskaźników (zob. Tabela 3). Są to głównie dane o charakterze gospodarczym i – w mniejszym stopniu – dotyczące sfery społeczno-kulturowej. Punktacja w ramach wymiaru **bliskości i stabilności** opiera się przede wszystkim na wskaźnikach dotyczących sfery politycznej, w tym specyfiki oficjalnych więzi Polski z danym państwem i jego cech ustrojowych. Uwzględnia też statystyki obrazujące wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa i stabilności danego państwa.

Trzem kategoriom – **gospodarka, społeczeństwo i polityka** – podlegają po dwie podkategorie. Wyjątkiem jest **bezpieczeństwo**, które ma pod sobą tylko jedną podkategorię, czyli **stabilność**. Z tego względu te dwa ostatnie elementy struktury należy traktować łącznie, czyli jako **bezpieczeństwo i stabilność** państwa. Należy mieć to na uwadze w dalszej części tekstu, kiedy jest mowa o punktacji dotyczącej bezpieczeństwa lub stabilności.

Wykres 1

Struktura modelu ilościowego

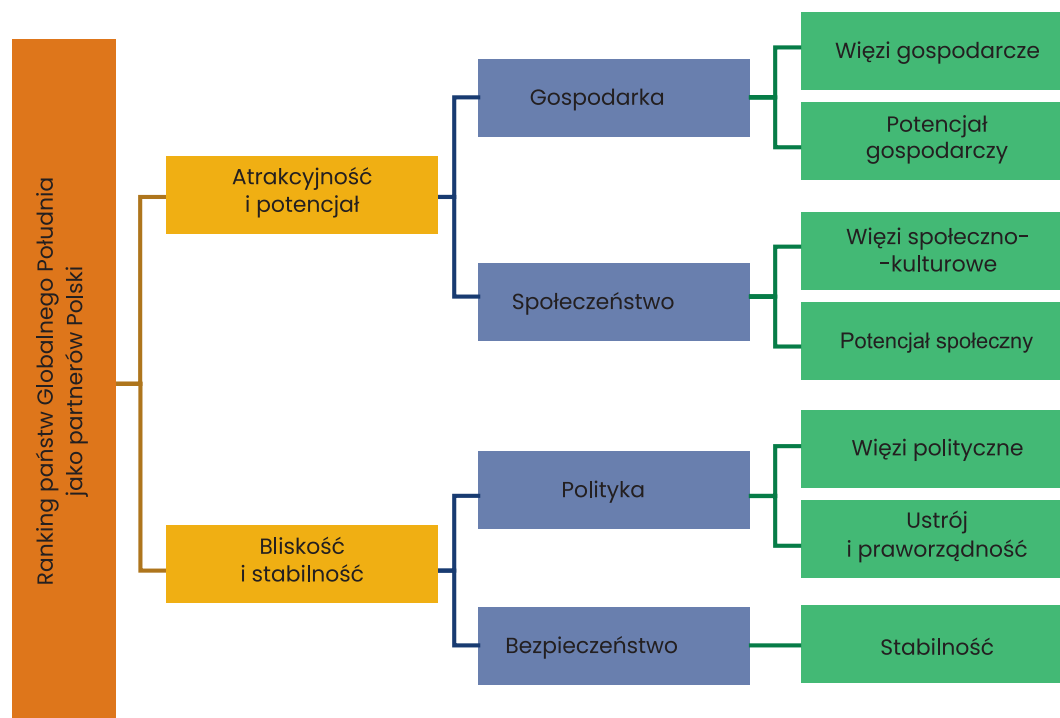

Tabela 3

Liczba zastosowanych wskaźników wg elementów struktury modelu ilościowego

ELEMENT STRUKTURY MODELU	LICZBA WSKAŹNIKÓW
Atrakcyjność i potencjał	42
Gospodarka	33
Potencjał gospodarczy	15
Więzi gospodarcze	18
Społeczeństwo	9
Potencjał społeczny	3
Więzi społeczno-kulturowe	6
Bliskość i stabilność	14
Bezpieczeństwo	4
Stabilność	4
Polityka	10
Ustrój i praworządność	5
Więzi polityczne	5
Łącznie	56

Punktacja w podkategoriach mających w nazwie „więzi” opiera się na danych odzwierciedlających stopień rozwoju relacji dwustronnych Polski z poszczególnymi państwami. **Więzi gospodarcze** mierzone są m.in. na podstawie dynamiki wymiany towarowej, usługowej i wzajemnych inwestycji. Premiowana jest obecność umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz preferencyjne porozumienie wynegocjowane przez UE z danym państwem. Dodatkowe punkty uzyskały państwa należące do lub współpracujące blisko z OECD, której członkiem jest Polska, oraz te, w których funkcjonuje Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) w ramach Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (PAIH).

Wartość punktowa **więzi społeczno-kulturowych** opiera się m.in. na statystykach organizacji polonijnych i polskich, liczbie studentów (zagranicznych w Polsce i polskich w danym kraju) oraz obywateli danego państwa z prawem pobytu w Polsce. **Więzi polityczne** mierzone są na podstawie wielkości sieci oficjalnych przedstawicielstw po obu stronach (na czele z ambasadami), bazy traktatowej oraz zbieżności głosowań w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ. W tej podkategorii uwzględniony jest też status państwa w grupie BRICS+. Członkostwo lub inna forma zaangażowania w ten format są traktowane jako niekorzystne dla bliskości politycznej (m.in. z uwagi na współpracę z Rosją, która jest członkiem tej platformy), a przez to niżej punktowane niż brak przynależności do niego.

Pozostałe podkategorie opierają się na danych odzwierciedlających przede wszystkim potencjał państwa na tle całej analizowanej grupy. **Potencjał gospodarczy** mierzony jest na podstawie 15 wskaźników, m.in. PKB i PKB per capita, wartości inwestycji zagranicznych oraz pozycji w różnych indeksach (np. wolności gospodarczej, stanu realizacji celów zrównoważonego rozwoju – SDG – oraz zaawansowania cyfryzacji). Dodatkowe

punkty uzyskały państwa należące do G20 i stosujące – według danych UE – mniej barier handlowych niż inne analizowane kraje. **Potencjał społeczny** został obliczony na podstawie trzech grup danych: liczby ludności, indeksu rozwoju ludzkiego (HDI) oraz indeksu E-participation, który mierzy zaawansowanie państw pod względem narzędzi pozwalających na interakcję władz z obywatelami (np. dostęp do informacji publicznej, możliwość udziału w konsultacjach i współkształtowania polityki publicznej).

Na podkategorię **ustrój i praworządność** składają się wartości indeksów dotyczących stanu demokracji, wolności (obywatelskich i prasy) oraz percepcji korupcji. Wreszcie podkategoria **stabilność** mierzona jest na podstawie indeksu określającego stopień narażenia na destabilizację (Fragile State Index), skali przestępczości zorganizowanej i liczby konfliktów zbrojnych dotyczących danego państwa. Uwzględniona jest też częstotliwość katastrof naturalnych jako element tworzący wyzwanie dla rządów m.in. w kwestii wydatków i reagowania kryzysowego.

Parametry ilościowe modelu

Każde państwo mogło zdobyć **maksymalnie 100 punktów**. Wyliczenie punktacji końcowej odbyło się z uwzględnieniem wag zastosowanych dla poszczególnych poziomów struktury modelu oraz wskaźników i zmiennych.

Autorzy przyjęli założenie, zgodnie z którym „atrakcyjność i potencjał” oraz „bliskość i stabilność” są równie ważne. Każdy z tych wymiarów ma więc po 50% udziału w końcowej punktacji, czyli maksymalnie można przyznać po 50 pkt. Podobna zasada dotyczy wszystkich par podkategorii, z wyjątkiem „stabilności”, która jest jedynym elementem podrzędnym dla kategorii „bezpieczeństwo”. Proporcje są odmienne w przypadku kategorii „polityka” i „gospodarka”, które odpowiadają za 75% punktacji swoich nadrzędnych wymiarów. „Bezpieczeństwo” (i „stabilność”) oraz „społeczeństwo” mają odpowiednio po 25% udziału (zob. Tabela 4).

W przypadku **wskaźników** została zastosowana trzystopniowa skala odzwierciedlająca ich rangę. Wskaźniki uznane przez autorów za **kluczowe** mają 70% udziału w punktacji danej podkategorii, **ważne** – 20%, a **uzupełniające** – 10% (zob. Tabela 5).

Wagi **zmiennych** są zależne od tego, jaki rodzaj danych reprezentują (stan, dotychczasową dynamikę czy prognozę), i od liczby zmiennych składających się na dany wskaźnik. Jeżeli w ramach danego wskaźnika uwzględniona jest np. jedynie zmienna dotycząca stanu, będzie ona miała 100% udziału w wartości tego wskaźnika. W przypadku zmiennych dotyczących stanu i prognoz – odpowiednio 60% i 40%. Na potrzeby raportu autorzy przyjęli, że największy udział powinny mieć zmienne odzwierciedlające stan, a następnie te, które dotyczą dynamiki (zob. Tabela 6). Kombinacja wag danego wskaźnika i podlegających mu zmiennych była podstawą wyliczenia maksymalnej punktacji, jaką państwo może uzyskać w ramach każdego wskaźnika.

Tabela 4

Udział procentowy i maksymalna punktacja głównych elementów modelu

Wymiary	Bliskość i stabilność					50 pkt	Atrakcyjność i potencjał					50 pkt
	50%						50%					
Kategoria	Polityka		37,5 pkt	Bezpieczeństwo		12,5 pkt	Gospodarka		37,5 pkt	Społeczeństwo		12,5 pkt
	75%			25%			75%			25%		
Podkategorie	Więzi polityczne	50%	18,75 pkt	Stabilność	100%	12,5 pkt	Więzi gospodarcze	50%	18,75 pkt	Więzi społeczno-kulturowe	50%	6,25 pkt
	Ustrój i praworządność	50%	18,75 pkt				Potencjał gospodarczy	50%	18,75 pkt	Potencjał społeczny	50%	6,25 pkt

Tabela 5

Wagi zastosowane dla wskaźników wg rangi przypisanej przez autorów

RANGA WSKAŹNIKA	UDZIAŁ W PUNKTACJI POWIĄZANEJ PODKATEGORII
kluczowy	70%
ważny	20%
uzupełniający	10%

Tabela 6

Udział zmiennych w wartości wskaźnika

– warianty w zależności od ich rodzajów

RODZAJ ZMIENNYCH	UDZIAŁ W PUNKTACJI WSKAŹNIKA W ZALEŻNOŚCI OD POWIĄZANYCH Z NIM RODZAJÓW ZMIENNYCH							
	1 rodzaj		2 rodzaje			3 rodzaje		
stan	✓	100%	✓	60%	✓	60%	✓	60%
dynamika			✓	40%			✓	30%
prognoza					✓	40%	✓	10%

Wybór danych i ich przygotowanie

W ramach kwerendy zbiorów danych polskich i zagranicznych autorzy w pierwszej kolejności oceniali **zasadność** wskaźnika z perspektywy założeń i celów opracowywanego modelu ilościowego. Powstałą w ten sposób listę wskaźników zweryfikowali pod kątem **aktualności** i **reprezentatywności danych**. Przyjęli, że dane dotyczące stanu nie powinny być starsze niż z 2023 r. W podobny sposób weryfikowali też aktualność danych użytych w różnych indeksach.

W zmiennych opisujących dynamikę autorzy brali pod uwagę okres ostatnich 10 lat, czyli różnicę między wartością dla roku, dla którego są dostępne najnowsze dane, i dla roku dekadę wcześniejszego (np. 2015 r. i 2024 r.). W przypadku danych historycznych nie sięgających 10 lat wstecz uwzględniali krótszy okres i brali pod uwagę rok, od którego wartości są dostępne. Zmienne dotyczące prognoz obejmują zazwyczaj okres kilku najbliższych lat, dla których dane podaje instytucja odpowiedzialna za ich opracowanie.

Autorzy przyjęli też regułę odrzucania wskaźników, w odniesieniu do których więcej niż połowa analizowanych państw nie posiadała aktualnych danych. Wyjątek stanowiły przede wszystkim źródła polskie (np. GUS, NBP), gdzie pusta wartość uznawana była za brak aktywności w relacjach z danym państwem (np. stan inwestycji).

W przypadku pojedynczych luk autorzy stosowali imputację danych z użyciem regresji liniowej. Jeżeli dostępna była wartość z poprzedniego roku, a brakowało starszych danych pozwalających na zastosowanie regresji, powielali ostatnie osiągalne dane w roku uwzględnionym w modelu. W części wskaźników luki zostały pozostawione – dotyczyło to z reguły państw rządzonych autorytarnie, w przypadku których dostęp do danych jest ograniczony. Wszystkie przypadki sztucznego uzupełnienia braków odnotowane są w karcie metodologicznej zamieszczonej w aneksie raportu.

Wartości niektórych wskaźników są wynikiem kwantyfikacji danych jakościowych. Takie postępowanie dotyczyło m.in. członkostwa państw w G20, OECD i BRICS+, statusu umów gospodarczych z UE czy też zbieżnych z Polską decyzji w głosowaniach w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ. W pewnych przypadkach pierwotne wartości wskaźnika mogły mieć charakter liczbowy, ale zostały przeskalowane dla lepszej porównywalności – np. liczby polskich przedstawicielstw w poszczególnych państwach (ambasada, konsulaty honorowe, Instytut Polski itp.) oraz umów dwustronnych Polski z poszczególnymi partnerami.

W przypadku większości wskaźników obowiązuje zasada, że im większą wartość on przyjmuje, tym lepiej, co przekłada się na wyższą wartość punktową dla danego państwa. Model zawiera jednak zestaw danych, w odniesieniu do których ta zasada stosowana jest odwrotnie, tj. im mniejsza wartość, tym lepiej. Tak jest np. w przypadku indeksu przestępczości zorganizowanej i liczby katastrof naturalnych. Na potrzeby kalkulacji w takich przypadkach znak liczb został odwrócony przez ich pomnożenie przez -1, aby nadal miała zastosowanie zasada „im więcej, tym lepiej”. Na przykład zakładając, że jedno państwo ma wysoki indeks przestępczości zorganizowanej o wartości 7, a drugie

– niski na poziomie 3, to po zmianie znaków na -7 i -3 to drugie państwo będzie miało wyższą wartość i więcej punktów za wskaźnik.

Przy przekształcaniu danych niezbędne było też rozwiązanie problemu wskaźników o nadmiernych różnicach między skrajnymi wartościami dla badanej grupy państw (np. liczba ludności, wartość PKB, handlu), a tym samym silnej skośności rozkładu. W takich przypadkach autorzy zdecydowali się na „spłaszczenie” wartości przez ich logarytmiczne przekształcenie (z użyciem logarytmu naturalnego). Przyjęli też regułę, że takie przekształcenie będzie dotyczyć automatycznie wszystkich wskaźników, w których różnica między najniższą i najwyższą wartością uzyskaną przez państwa jest większa niż 20 tys.

Przebieg obliczeń

Z uwagi na duże zróżnicowanie typów i rozkładów wartości danych pierwszym etapem była ich normalizacja. Autorzy przyjęli, że dane w ramach zmiennych przeskalują, nadając im punkty pomocnicze mieszczące się w przedziale od 0 do 5. Wartość punktu pomocniczego była zależna od pozycji państwa na przyjętym rozkładzie percentylowym wartości danej zmiennej dla wszystkich analizowanych krajów (zob. Tabela 7).

Tabela 7

Skala zastosowana w normalizacji danych

SKALA PERCENTYLOWA	0	0,25	0,5	0,7	0,9	1
LICZBA PUNKTÓW PO NORMALIZACJI	0	1	2	3	4	5

Kolejnym krokiem było obliczenie wyniku cząstkowego, stanowiącego składową punktację końcowej państwa. Podzielono uzyskany wynik w znormalizowanej skali przez jej największą wartość, czyli 5. Tak uzyskany ułamek był następnie mnożony przez maksymalną możliwą liczbę punktów, jaką państwo mogło uzyskać za daną zmienną.

Przykładowo jeżeli państwo uzyskuje dla danej zmiennej 5 na 5 możliwych punktów w znormalizowanej skali, a maksymalna wartość punktowa dla tej zmiennej wynosi 2,5, to wynik cząstkowy będzie równy tej ostatniej liczbie. Jeżeli wynik państwa w znormalizowanej skali to 1 pkt – wynik cząstkowy wynosi 0,5 pkt ($1/5 \times 2,5$ pkt).

Wynikiem rankingu ogólnego jest suma wszystkich wyników cząstkowych uzyskanych przez każde państwo. Rankingi w kategoriach i podkategoriach oraz w odniesieniu do więzi Polski z każdym partnerem są sumą wyników cząstkowych zmiennych podrzędnych wobec tych elementów lub im przynależnych.

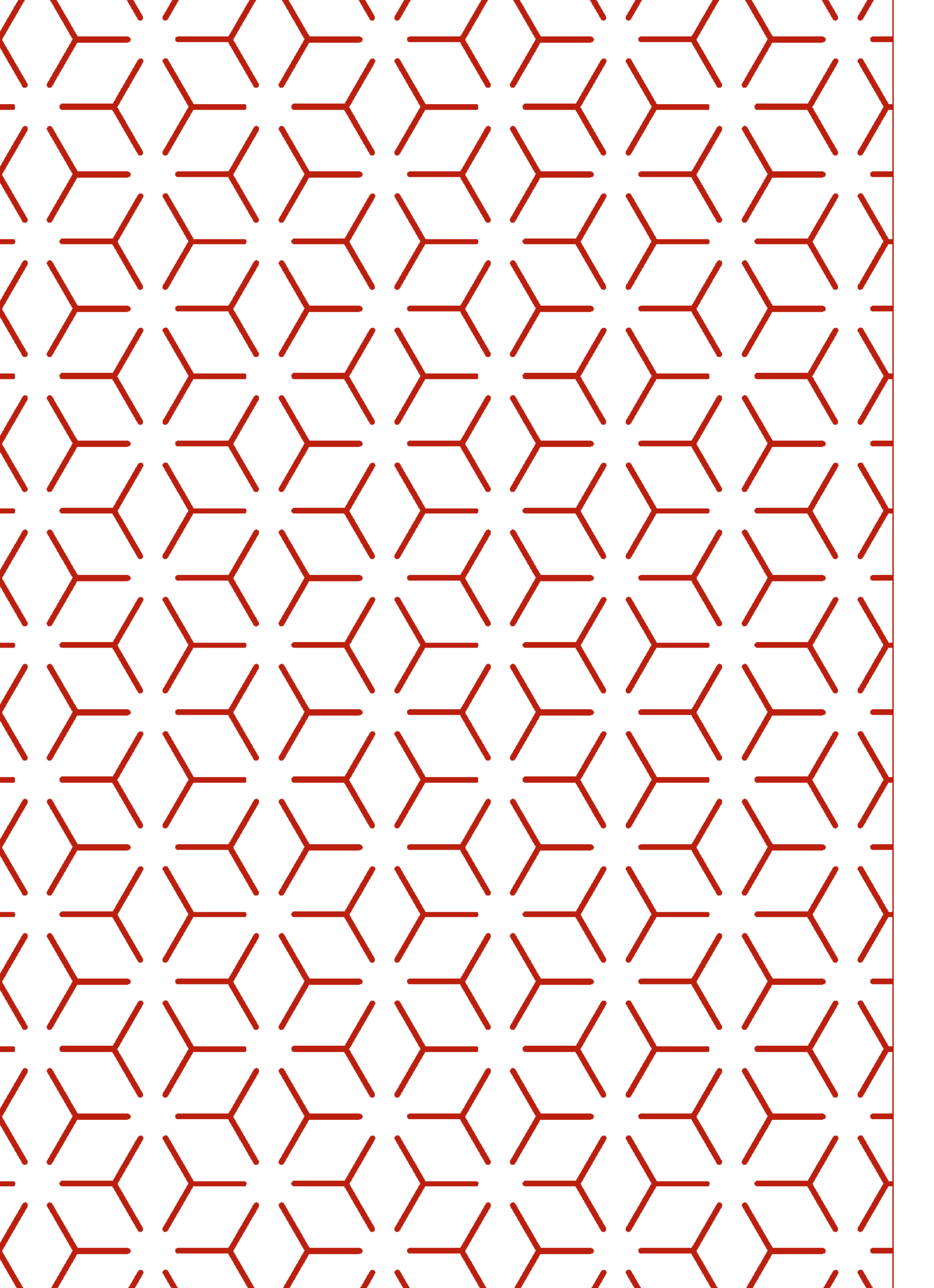
Zastosowanie i ograniczenia modelu

Model jest pionierską próbą opracowania narzędzia analizującego i porównującego potencjał państw jako partnerów Polski. Powstawały już opracowania dotyczące najbardziej obiecujących rynków dla Polski, np. przygotowane przez Polski Instytut Ekonomiczny oraz Polską Fundację Rozwoju z PwC i KUKE, ale ograniczały się do sfery gospodarczej, m.in. atrakcyjności inwestycyjnej. W modelu PISM jest ona tylko jednym z kilkunastu komponentów wpływających na pozycję danego państwa w rankingu.

Wyróżnikiem modelu PISM jest uwzględnienie szerokiego zakresu danych dotyczących relacji Polski z poszczególnymi partnerami. Sposób wyliczania wyników cząstkowych pozwala nie tylko na wyodrębnienie wskaźników mierzących skalę tych więzi, ale też na porównanie partnerów pod względem dotychczasowej dynamiki rozwoju relacji z Polską.

Model powstał przede wszystkim z myślą o wsparciu procesu decyzyjnego towarzyszącego formułowaniu i realizacji polityki zagranicznej Polski. Jego zadaniem jest m.in. sygnalizowanie, na których partnerów warto zwrócić uwagę w poszczególnych regionach. Narzędzie może też służyć do wsparcia analizy zmiennej atrakcyjności poszczególnych państw w zależności od wagi różnych czynników – np. bliskości (m.in. podzielanych wartości) i potencjału (m.in. interesów gospodarczych).

Niezależnie od sposobu zastosowania modelu uzyskane wyniki należy traktować jedynie jako przybliżenie, będące rezultatem zastosowania wybranego zestawu kryteriów i wag. Wyniki te wymagają każdorazowo weryfikacji jakościowej uwzględniającej cechy państw czy trendy (w tym negatywne), które nie są widoczne lub możliwe do uchwycenia jedynie na podstawie analizy ilościowej.

2. Charakterystyka i znaczenie Globalnego Południa

„Globalne Południe” nie jest terminem nowym, jednak obecnie coraz częściej używa się go do określenia szerokiej i zróżnicowanej grupy państw, głównie rozwijających się. Przyjmuje się, że pojęcie to wprowadził Carl Oglesby, amerykański pisarz i aktywista lewicowy w artykule z 1969 r. do opisu krajów podporządkowanych i uzależnionych gospodarczo i politycznie od „Globalnej Północy”. W latach 70. XX w. coraz częściej używała go w swoich publikacjach ONZ.

W 1980 r. powstał przygotowany na zlecenie Banku Światowego raport Willy’ego Brandta (byłego kanclerza Niemiec) pod tytułem „North-South: A Programme for Survival”, który upowszechnił stosowanie tego terminu. Publikacja, nad którą pracowali od 1977 r. czołowi ekonomiści, wskazała na mapie świata linię podziału, powyżej której znajdowały się kraje zamożne – Globalna Północ – a poniżej – kraje ubogie, czyli Globalne Południe. Nie był to jednak geograficzny równik, ale granica metaforyczna, zwana od-tąd linią Brandta, wyznaczająca nowy podział świata według kryterium nierówności gospodarczych. W kolejnych latach termin „Globalne Południe” używany był równo-legle z mającym pejoratywny wydźwięk określeniem „Trzeci Świat”, a także z kategorią „kraje rozwijające się”.

Koniec zimnej wojny i zaawansowanie procesu globalizacji przyczyniły się do zwiększenia częstotliwości używania kategorii Globalnego Południa, jako lepiej oddającej specyfikę nowego porządku. Ideologiczny podział Wschód-Zachód został zastąpiony geoeconomicznym Północ-Południe, albo na państwa, które „mają”, i te, które „nie mają” (*haves and have-nots*) dostępu do zasobów, bogactwa i wpływów. Termin ten wykorzystywany był jednak głównie w dyskusjach o współpracy rozwojowej, a rzadziej w odniesieniu do szerszej polityki międzynarodowej.

W kolejnych latach termin zyskiwał coraz bardziej polityczny charakter. W ogólnym odbiorze oznaczał szeroką grupę państw niezadowolonych z obecnego systemu międzynarodowego, uznawanego przez nie za niesprawiedliwy i stworzony bez ich udziału, a tym samym szukających możliwości jego zmiany. Zyskał on na znaczeniu po rozpoczęciu pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę w 2022 r., kiedy wyraźnie zaznaczyły się różnice stanowisk wobec tej wojny. Wśród państw Globalnego Południa widać było

inną ocenę sytuacji niż w krajach Zachodu, niechęć do opowiadania się po jednej ze stron lub wręcz podzielenie argumentów agresora. Był to moment umożliwiający tej grupie większe uniezależnienie od zewnętrznych wpływów i zwiększenie jej podmiotowości w stosunkach międzynarodowych. Wynikało to m.in. z tego, że o ich poparcie zabiegały zarówno Ukraina i wspierające ją państwa zachodnie, jak i Rosja¹. Od tego momentu określenie „Globalne Południe” na stałe weszło do dyskursu międzynarodowego.

Termin ten należy jednocześnie do pojęć najczęściej krytykowanych i kontestowanych. Przede wszystkim podkreśla się wewnętrzne zróżnicowanie tej grupy, obejmującej państwa biedne i bogate, jedne z największych i najmniejszych gospodarek świata, demokracje i dyktatury czy systemy autorytarne, państwa niepodzielające wspólnych interesów, a czasem wręcz wrogie i toczące ze sobą wojny. Grupa ta nie jest dobrze zdefiniowana – pozostaje płynna i niejednoznaczna. Zdaniem badaczy należałoby raczej mówić o kilku Globalnych Południach (*plural Global South*)². Krytycy terminu uważają, że odtwarza on stare dwublokowe hierarchie i podziały (my i oni, Wschód–Zachód, Globalne Południe – Globalna Północ), które miał przezwyciężyć³. Może być też wykorzystywany do politycznej mobilizacji w celu ograniczania wpływów krajów wysoko rozwiniętych. Nie bez podstaw termin ten jest krytykowany głównie w państwach należących do tej ostatniej grupy, a proponowany i wykorzystywany przez kraje będące poza nim (np. członków BRICS+). Istnieje też ryzyko, że używanie tego terminu przez kraje zachodnie może prowadzić do powtórzenia zimnowojennych błędów, w tym traktowania całej grupy jako jednolitego obszaru „zero-jedynkowej” rywalizacji, zamiast przyjmowania indywidualnych i dopasowanych strategii wobec poszczególnych państw⁴.

Wbrew krytyce termin „Globalne Południe” wszedł nie tylko do literatury przedmiotu, ale też do języka i praktyki polityki międzynarodowej. Chętnie wykorzystywany jest przez wiele państw rozwijających się oraz w raportach i dokumentach organizacji międzynarodowych. Także państwa Globalnej Północy przygotowują dokumenty i strategię wobec Globalnego Południa, doceniając rosnące znaczenie tej grupy w polityce światowej⁵. Przykładowo prezydent Finlandii Alexander Stubb uznaje Globalne Południe za jednego z trzech – obok Globalnego Zachodu i Globalnego Wschodu – głównych aktorów systemu międzynarodowego i twierdzi, że to ta grupa będzie odgrywała decydującą rolę w kształtowaniu systemu światowego, w tym jego charakteru, czyli

.....

¹ P. Kugiel, *Emancypacja Globalnego Południa*, w: M. Terlikowski (red.), *Bez powrotu? Transformacja ładu międzynarodowego po inwazji Rosji na Ukrainę*, Raport PISM, kwiecień 2023, www.pism.pl.

² C. Ero, *The Trouble With “the Global South”: What the West Gets Wrong About the Rest*, „Foreign Affairs”, 1 kwietnia 2024 r., www.foreignaffairs.com.

³ S. Patrick, A. Huggins, *The Term “Global South” Is Surging: It Should Be Retired. Commentary*, The Carnegie Endowment for International Peace, 15 sierpnia 2023 r., www.carnegieendowment.org.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Zob. *The Netherlands, Europe and the Global South in a changing world order*, Advisory Report, Advisory Council on International Affairs, 10 września 2025 r., www.adviesraadinternationalelvraagstukken.nl.

oparcia na dominacji, współpracy lub konkurencji⁶. Również w Polsce termin „Globalne Południe” zaczął być stosowany częściej po 2022 r.⁷, w tym przez administrację państwową, głównie jako opis obszaru rywalizacji z Rosją o wpływy i zwalczania rosyjskiej dezinformacji.

Z uwagi na ogólnikowość i różnorodność nie jest łatwe wskazanie jednej listy członków Globalnego Południa ani nawet zestawu cech, które takie państwa muszą posiadać. Choć większość z nich ma przeszłość kolonialną, to nie wszystkie musiały jej doświadczyć (np. Nepal, Afganistan, Etiopia). Nie wszystkie spełniają też kryterium ekonomiczne, czyli głównie odnoszące się do niskiego poziomu PKB per capita. Wydaje się, że można jednak wymienić kilka kategorii cech ekonomicznych, politycznych i ideologicznych, które charakteryzują tę grupę.

Po pierwsze, ważnym elementem (i historycznie pierwszym) jest **status społeczno-gospodarczy**. Globalne Południe zastępuje w tym sensie termin „państwa rozwijające się”. Najbardziej odpowiednim wyrazicielem ich interesów jest utworzona w 1964 r. grupa G77 – wspólny blok w ramach UNCTAD. Dziś grupa ta liczy 134 państwa i sama identyfikuje się jako „Południe”⁸.

Po drugie, **w sensie politycznym** Globalne Południe może być traktowane jako spadkobierca organizacji wyrażających interesy „Trzeciego Świata” w czasie zimnej wojny, tj. Ruchu Państw Niezaangażowanych (NAM). Grupa ta nadal istnieje i liczy obecnie 120 członków⁹. Polityczną reprezentację Globalnego Południa można też obserwować w trakcie głosowań w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ. Istnieją tematy (np. opodatkowanie międzynarodowych korporacji, wsparcie dla Palestyny), które jednoczą dość stałą grupę ok. 130 państw prezentujących podobne stanowisko, najczęściej opozycyjne wobec Zachodu.

Po trzecie, przy heterogeniczności tej grupy oraz różnicach gospodarczych i politycznych między jej potencjalnymi członkami główną cechą konstytuującą jest **samo-identyfikacja**. To poszczególne kraje decydują, czy chcą być postrzegane jako część tej grupy. Stąd też do Globalnego Południa zaliczają się chętnie Chiny – druga największa gospodarka świata, Turcja – członek NATO czy kraje Zatoki Perskiej – jedne z najbogatszych na świecie. Tym, co wyróżnia kraje Globalnego Południa, jest opozycja wobec porządku, w którym dominujący głos mają wysoko rozwinięte państwa zachodnie. Utożsamianie się z tą grupą może mieć wymiar utylitarny, służący wsparciu własnej pozycji, ponieważ pod hasłem Globalnego Południa łatwiej uzyskać poparcie licznych państw.

.....

⁶ A. Stubb, *The West's Last Chance: How to Build a New Global Order Before It's Too Late*, „Foreign Affairs”, styczeń/luty 2026, www.foreignaffairs.com.

⁷ Zob. J. Czerep, P. Kugiel, *Polska wobec rosnącego znaczenia Globalnego Południa w polityce światowej*, „Rocznik Polskiej Polityki Zagranicznej 2023”, PISM, Warszawa, 2025, s. 209–221.

⁸ W dniach 21–22 lutego 2024 r. G77 zorganizowała w Kampali w Ugandzie trzeci Szczyt Południa (Third South Summit), którego dokumenty końcowe dobrze oddają spojrzenie tej grupy na sytuację międzynarodową.

⁹ Ostatni – 19. – szczyt przywódców NAM odbył się w Ugandzie w styczniu 2024 r.

Na tej podstawie można ocenić, że Globalne Południe jest grupą ok. 130–145 państw rozwijających się i w niewielkiej liczbie rozwiniętych, które z przyczyn historycznych, gospodarczych czy politycznych chcą odróżniać się od Globalnej Północy. Najczęściej będą to kraje o przeszłości kolonialnej i relatywnie niskim poziomie zamożności. Łączy je chęć reformy istniejącego porządku międzynarodowego, a nawet jego gruntownej przebudowy, tak aby lepiej służył ich interesom.

Kraje te reprezentują zdecydowaną większość światowej populacji i dużą część gospodarki. Na przykład w 2023 r. Peterson Institute of International Economics szacował, że kraje Globalnego Południa reprezentują 85% ludności świata i 39% globalnej gospodarki, biorąc pod uwagę jedynie państwa z PKB per capita poniżej 15 tys. dol.¹⁰ Dla poparcia swoich postulatów państwa tej grupy wskazują, że stanowią zmarginalizowaną większość, która domaga się większego głosu i wpływu na sprawy międzynarodowe.

.....

¹⁰ N. Véron, *Much of the Global South is on Ukraine's side*, Peterson Institute for International Economics, 8 marca 2023 r., www.piie.com.

3. Polska a Globalne Południe

Od transformacji demokratycznej na przełomie lat 80. i 90. XX w. polityka zagraniczna Polski koncentrowała się na integracji z wysokorozwiniętymi partnerami z NATO i Unii Europejskiej. Ten kierunek współpracy służył m.in. wzmocnieniu bezpieczeństwa, a także wsparciu modernizacji i rozwoju gospodarczego państwa. Przyczynił się do osiągnięcia przez Polskę jednego z największych sukcesów gospodarczych na świecie w ostatnich dekadach. Rosnące powiązania z gospodarkami rozwiniętymi, przede wszystkim w ramach jednolitego rynku UE, przełożyły się m.in. na wzrost eksportu i zatrudnienia w powiązanych z nim branżach. Negatywną stroną tej zależności stała się jednak wysoka podatność na wahania koniunktury czy nawet kryzysy na powiązanych rynkach, zwłaszcza w ramach Unii.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) o obrotach towarowych w 2024 r. na kraje UE przypadło ok. 74% polskiego eksportu i ok. 52% importu. Udział analizowanych w raporcie państw Globalnego Południa wyniósł odpowiednio 5,4% i prawie 27%, co wynikało głównie z wysokiej wartości importu z Chin (zob. Wykres 2). Jednocześnie znaczenie państw Globalnego Południa jest niewielkie w zakresie handlu usługowego Polski, a także bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) – zarówno napływających, jak i wychodzących.

Z prognoz Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) wynika, że w 2026 r. wśród 10 najszybciej rozwijających się gospodarek świata znajdzie się 6 państw z Afryki Subsaharyjskiej oraz po jednym z Karaibów, Azji Południowej i Afryki Północnej, zaś wśród 10 państw z najslabszą dynamiką wzrostu połowę będą stanowiły państwa UE¹¹. Zachód, przede wszystkim państwa Unii Europejskiej, pozostaną głównymi partnerami gospodarczymi Polski, jednak w najbliższych latach to państwa Globalnego Południa będą miały największy wkład do światowego wzrostu gospodarczego, co Polska powinna starać się wykorzystać w jak największym stopniu.

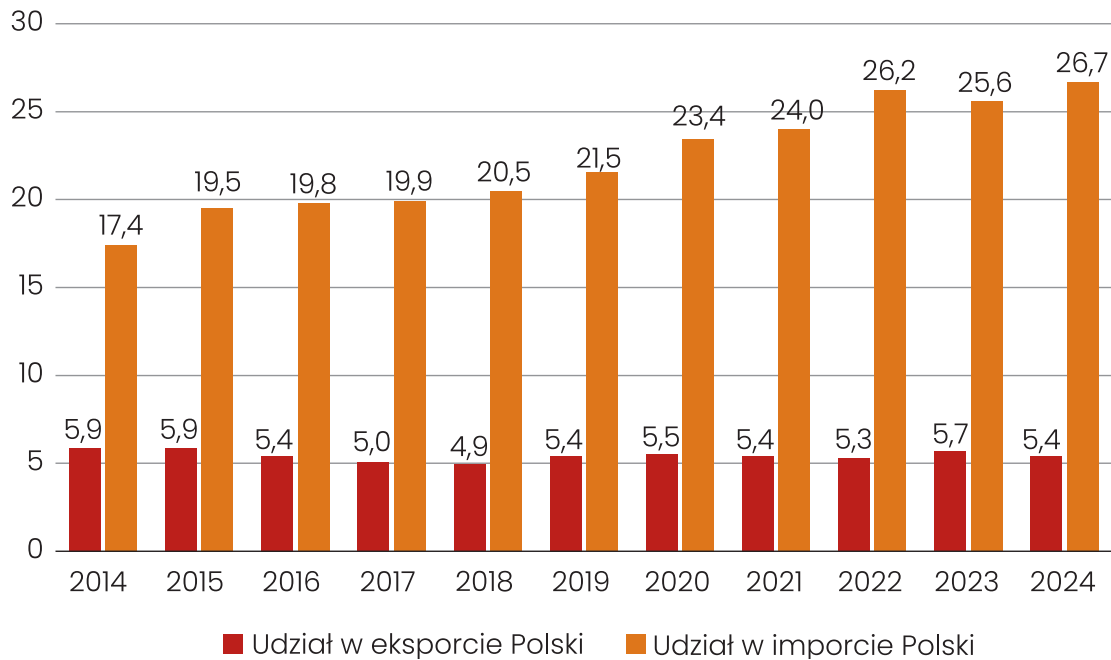
.....

¹¹ [Global Economy in the Shadow War](#), World Economic Outlook, IMF, kwiecień 2026, www.imf.org.

Wykres 2

**Udział analizowanych państw Globalnego Południa
w eksporcie i imporcie Polski w latach 2014–2024**

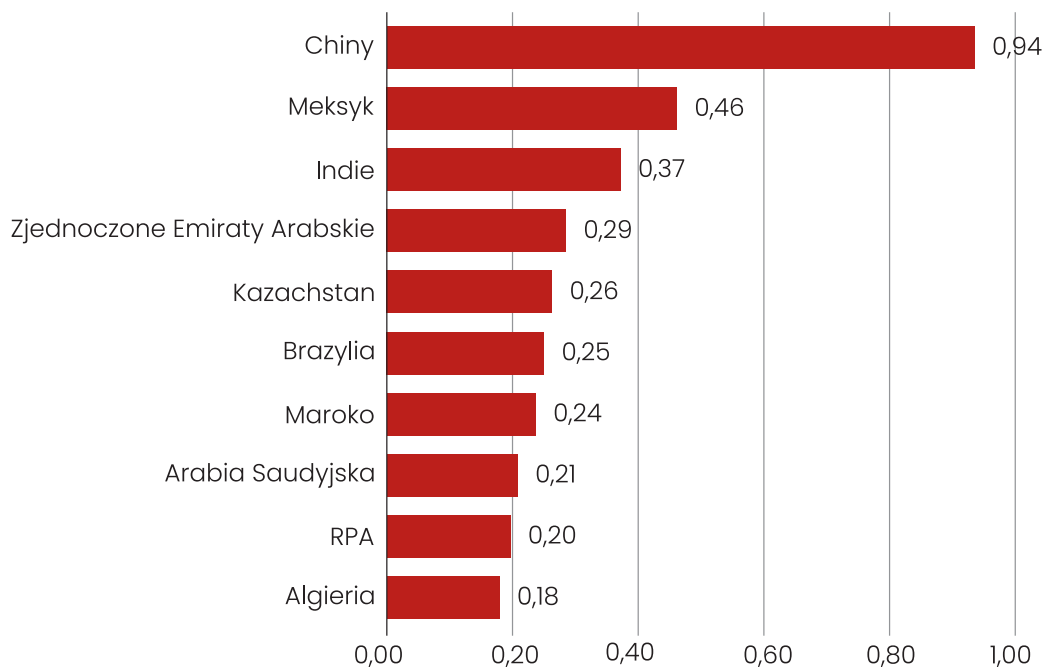
(w proc., opracowane na podstawie danych GUS)

Wykres 3

**Dziesięć państw analizowanej grupy z największym udziałem
w polskim eksporcie towarowym w 2024 r.**

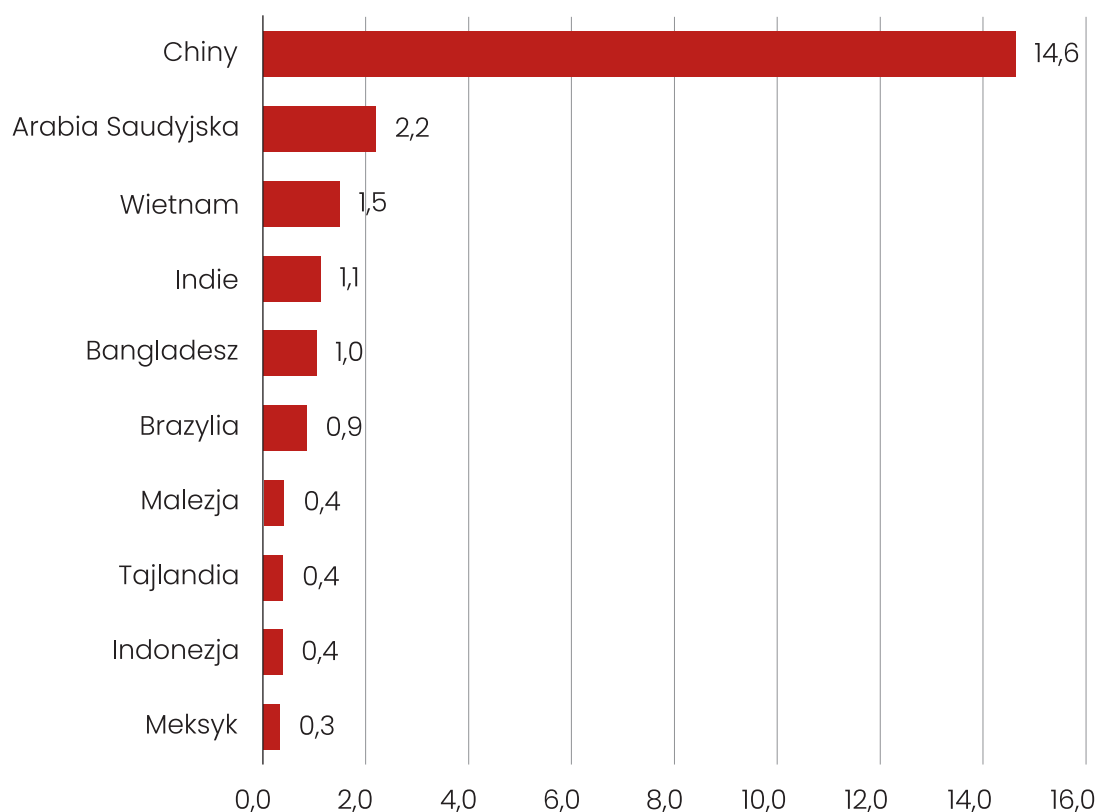
(w proc., opracowane na podstawie danych GUS)

Wykres 4

Dziesięć państw analizowanej grupy z największym udziałem w polskim imporcie towarowym w 2024 r.

(w proc., opracowane na podstawie danych GUS)

Dialog polityczny Polski z państwami Globalnego Południa, zwłaszcza spotkania na najwyższym szczeblu, był w ostatnich dekadach mało intensywny. Okazją do kontaktów politycznych z wieloma z nich stawały się np. starania o poparcie kandydatury Polski na niestałego członka RB ONZ. Ograniczeniem jest też skala polskiej reprezentacji dyplomatycznej wśród analizowanych państw Globalnego Południa – tylko w 41 (30%) z nich znajduje się ambasada RP.

Potrzeba rozwijania dialogu politycznego z państwami Globalnego Południa, w tym na forum organizacji międzynarodowych, wzrosła po rosyjskiej agresji na Ukrainę. Polska poszukuje poparcia państw Globalnego Południa dla polityki potępienia agresora i wspierania zaatakowanego kraju. Kontakty z tą grupą państw są również istotne w kontekście dążenia Polski do zwiększania oddziaływania w innych kwestiach międzynarodowych, m.in. wydarzeniach na Bliskim Wschodzie (wojna w Strefie Gazy, konflikt Izraela i USA z Iranem) czy rywalizacji USA–Chiny. Globalne Południe ma też znaczenie dla Polski w takich obszarach jak migracja i bezpieczeństwo ekonomiczne, w tym surowcowe.

Wzrost międzynarodowej roli Globalnego Południa został uwzględniony m.in. w projekcie Strategii rozwoju Polski do 2035 r. Autorzy dokumentu twierdzą m.in., że „zmiany w globalnym układzie sił, w tym pogłębiające się powiązania bezpieczeństwa Europy i Indo-Pacyfiku, a także gwałtownie rosnąca rola państw tzw. Globalnego Południa, wymagają poświęcenia większej uwagi regionom Azji, Afryki czy Ameryki Łacińskiej”¹². Wskazują też, że w najbliższych latach istotna dla pozycji międzynarodowej Polski będzie aktywność w wymiarze pozaeuropejskim, w tym uwzględnianie kwestii ważnych dla państw Globalnego Południa w instytucjach międzynarodowych¹³.

W wystąpieniu wicepremiera i ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego wygłoszonym w Sejmie 26 lutego 2026 r. znalazły się sformułowania skierowane do odbiorców z Globalnego Południa, uwzględniające ich wrażliwość i doświadczenie historyczne – np. w odniesieniu do Afryki i Ameryki Łacińskiej podkreślenie równości suwerennych państw oraz potępienie kolonializmu¹⁴. Z kolei w opublikowanej w marcu 2026 r. Strategii polskiej polityki zagranicznej na lata 2026–2030 mowa jest o zagrożeniu dla ładu międzynarodowego, jakim są rosnące wpływy Rosji i Chin w państwach Globalnego Południa, i o wynikających z tego wytycznych co do komunikacji strategicznej komunikacji strategicznej z krajami tej grupy¹⁵. Tym samym realizacja interesów politycznych i gospodarczych poprzez wzmacnianie relacji z państwami Globalnego Południa może być jednym z głównych kierunków polityki zagranicznej Polski w najbliższych latach.

.....
¹² [Strategia rozwoju Polski do 2035 r.](#), Dokument w wersji przekazanej w dniu 10 kwietnia 2026 r. do rozpatrzenia przez Radę Ministrów, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, www.gov.pl/web/fundusze-regiony, s. 21.

¹³ *Ibidem*, s. 216.

¹⁴ [Informacja Ministra Spraw Zagranicznych o zadaniach polskiej polityki zagranicznej w 2026 r.](#), MSZ, 26 lutego 2026 r., www.gov.pl/web/dyplomacja.

¹⁵ [Strategia polskiej polityki zagranicznej na lata 2026–2030](#), MSZ, www.gov.pl/web/dyplomacja, s. 23, 25.

4. Listy rankingowe partnerów

Rozdział zawiera szczegółowe wyniki zastosowania modelu ilościowego PISM dla wszystkich analizowanych państw. Na początku znajduje się tabela zawierająca wyniki rankingu ogólnego – zarówno łączna punktacja danego kraju, jak i uzyskana w ramach poszczególnych wymiarów, kategorii i podkategorii (Tabela 8). Osobno przedstawione zostały listy państw oparte na wynikach w każdym z dwóch wymiarów – atrakcyjności i potencjału (Tabela 9) oraz bliskości i stabilności (Tabela 10). Wreszcie ostatnie zestawienie zostało opracowane na podstawie punktacji uzyskanej przez poszczególne państwa w ramach trzech podkategorii dotyczących więzi dwustronnych z Polską – zarówno stanu, jak i dotychczasowej dynamiki (Tabela 11).

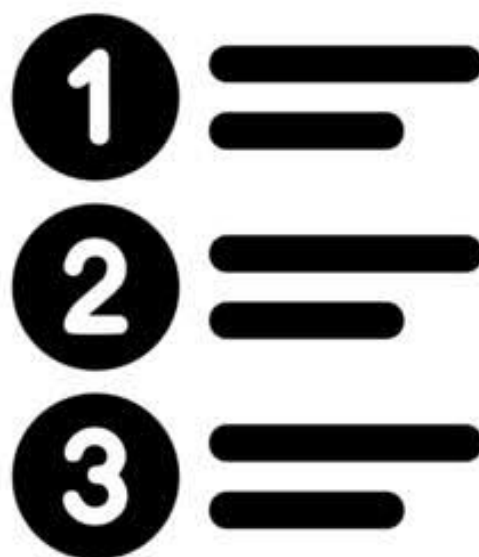

Tabela 8
Szczegółowe wyniki rankingu ogólnego

Poz. Państwo		Region	Podkategorie								Kategorie			Wymiary		Wynik
			Wieżi polityczne	Ustrój i praworządność	Stabilność	Potencjał gospodarczy	Wieżi gospodarcze	Potencjał społeczny	Wieżi społeczno-kulturowe	Polityka	Bezpieczeństwo	Gospodarka	Spółeczeństwo	Bliskość i stabilność	Atrakcyjność i potencjał	
1.	Chile	Ameryka tacińska	12,75	11,18	4,95	6,50	11,15	2,16	2,30	23,93	4,95	17,64	4,46	28,88	22,11	50,98
2.	Indie	Azja Południowa	11,06	7,39	2,30	6,62	12,60	3,51	6,38	18,45	2,30	19,21	9,89	20,75	29,10	49,85
3.	Chiny	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,56	3,00	4,40	8,45	15,78	3,13	3,79	12,56	4,40	24,23	6,91	16,96	31,15	48,11
4.	Kolumbia	Ameryka tacińska	12,56	9,45	3,80	5,62	8,47	2,54	4,74	22,01	3,80	14,09	7,28	25,81	21,36	47,17
5.	Meksyk	Ameryka tacińska	12,75	7,50	3,70	6,46	10,86	2,58	3,09	20,25	3,70	17,32	5,66	23,95	22,98	46,93
6.	Brazylia	Ameryka tacińska	12,38	8,93	2,90	6,68	9,20	2,49	4,11	21,30	2,90	15,88	6,60	24,20	22,48	46,68
7.	Argentyna	Ameryka tacińska	10,50	9,30	4,95	6,71	7,14	2,49	3,43	19,80	4,95	13,85	5,91	24,75	19,77	44,52
8.	Malezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,56	9,19	6,30	6,39	8,28	2,05	2,45	18,75	6,30	14,67	4,50	25,05	19,17	44,22
9.	Zjednoczone Emiraty Arabskie	Bliski Wschód i Afryka Północna	8,44	5,59	6,55	7,85	10,69	2,40	1,80	14,03	6,55	18,54	4,20	20,58	22,74	43,32
10.	RPA	Afryka Subsaharyjska	7,50	9,90	3,75	6,33	9,76	2,69	2,93	17,40	3,75	16,09	5,61	21,15	21,70	42,85
11.	Panama	Ameryka tacińska	13,13	9,30	5,85	5,81	4,57	1,94	2,19	22,43	5,85	10,38	4,13	28,28	14,50	42,78
12.	Filipiny	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,75	8,06	3,30	6,07	8,08	2,58	4,86	17,81	3,30	14,15	7,44	21,11	21,58	42,70
13.	Indonezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,00	7,54	4,00	6,62	8,92	2,65	3,63	16,54	4,00	15,53	6,28	20,54	21,81	42,34
14.	Mongolia	Azja Wschodnia i Pacyfik	11,25	8,78	5,85	5,27	7,06	1,45	2,58	20,03	5,85	12,33	4,03	25,88	16,36	42,23
15.	Kazachstan	Azja Środkowa	10,69	5,44	4,95	6,34	9,53	2,05	3,04	16,13	4,95	15,87	5,09	21,08	20,95	42,03
16.	Peru	Ameryka tacińska	12,75	7,35	3,85	5,76	7,38	2,01	2,84	20,10	3,85	13,14	4,85	23,95	17,99	41,94
17.	Tajlandia	Azja Wschodnia i Pacyfik	8,25	8,40	4,05	6,35	8,50	2,49	3,33	16,65	4,05	14,85	5,81	20,70	20,66	41,36

Poz.		Państwo	Region	Podkategorie								Kategorie			Wymiary		Wynik
				Wieżi polityczne	Ustrój i praworządność	Stabilność	Potencjał gospodarczy	Wieżi gospodarcze	Potencjał społeczny	Wieżi społeczno-kulturowe	Polityka	Bezpieczeństwo	Gospodarka	Spółeczeństwo	Bliskość i stabilność	Atrakcyjność i potencjał	
18.	Kostaryka		Ameryka tacińska	6,38	11,70	5,90	5,88	7,11	2,01	2,36	18,08	5,90	12,99	4,38	23,98	17,37	41,34
19.	Maroko		Bliski Wschód i Afryka Północna	11,25	6,49	4,85	5,62	7,47	1,83	3,18	17,74	4,85	13,09	5,00	22,59	18,09	40,67
20.	Arabia Saudyjska		Bliski Wschód i Afryka Północna	9,75	4,50	4,70	7,28	9,33	2,48	2,25	14,25	4,70	16,61	4,73	18,95	21,33	40,28
21.	Wietnam		Azja Wschodnia i Pacyfik	9,38	4,69	5,00	6,50	7,27	2,50	4,76	14,06	5,00	13,77	7,26	19,06	21,04	40,10
22.	Urugwaj		Ameryka tacińska	4,88	13,35	5,95	5,75	5,42	1,55	2,23	18,23	5,95	11,17	3,78	24,18	14,95	39,12
23.	Katar		Bliski Wschód i Afryka Północna	9,00	6,23	6,00	6,70	7,30	1,65	1,83	15,23	6,00	14,00	3,48	21,23	17,48	38,70
24.	Uzbekistan		Azja Środkowa	7,31	4,35	7,15	5,81	7,43	2,14	4,24	11,66	7,15	13,24	6,38	18,81	19,62	38,43
25.	Senegal		Afryka Subsaharyjska	8,25	7,99	5,65	4,80	6,47	1,84	2,13	16,24	5,65	11,27	3,96	21,89	15,23	37,12
26.	Azerbejdżan		Azja Środkowa	9,19	4,01	5,10	5,66	7,03	1,94	3,75	13,20	5,10	12,69	5,69	18,30	18,38	36,68
27.	Kuwejt		Bliski Wschód i Afryka Północna	9,19	4,73	6,10	5,56	7,44	2,01	1,58	13,91	6,10	12,99	3,59	20,01	16,58	36,59
28.	Tunezja		Bliski Wschód i Afryka Północna	10,50	4,76	5,45	4,74	5,98	1,83	3,09	15,26	5,45	10,72	4,91	20,71	15,64	36,35
29.	Gujana		Karaiby	4,88	9,83	4,85	8,78	4,98	1,34	1,58	14,70	4,85	13,76	2,91	19,55	16,67	36,22
30.	Mauritius		Afryka Subsaharyjska	4,88	10,31	6,10	5,56	5,70	1,25	2,19	15,19	6,10	11,26	3,44	21,29	14,70	35,99
31.	Kenia		Afryka Subsaharyjska	8,81	7,28	3,70	4,72	5,94	2,40	3,03	16,09	3,70	10,66	5,43	19,79	16,08	35,87
32.	Algieria		Bliski Wschód i Afryka Północna	7,88	5,55	4,75	5,00	7,28	2,31	3,04	13,43	4,75	12,28	5,35	18,18	17,63	35,80
33.	Dominikana		Ameryka tacińska	4,88	9,60	5,50	5,33	6,15	2,01	2,19	14,48	5,50	11,47	4,20	19,98	15,67	35,65
34.	Rwanda		Afryka Subsaharyjska	10,31	5,81	4,35	4,78	5,14	2,03	3,06	16,13	4,35	9,92	5,09	20,48	15,00	35,48
35.	Wybrzeże Kości Słoniowej		Afryka Subsaharyjska	4,88	7,99	9,15	3,77	5,70	1,80	2,19	12,86	9,15	9,48	3,99	22,01	13,46	35,48
36.	Ghana		Afryka Subsaharyjska	5,06	9,38	5,05	4,76	6,35	1,91	2,80	14,44	5,05	11,11	4,71	19,49	15,82	35,31
37.	Egipt		Bliski Wschód i Afryka Północna	6,94	3,86	4,75	5,39	7,60	2,46	4,16	10,80	4,75	12,99	6,63	15,55	19,61	35,16

Poz. Państwo Region			Podkategorie								Kategorie			Wymiary		Wynik
			Więzi polityczne	Ustrój i praworzqność	Stabilność	Potencjał gospodarczy	Więzi gospodarcze	Potencjał społeczny	Więzi społeczno-kulturowe	Polityka	Bezpieczeństwo	Gospodarka	Spółeczeństwo	Bliskość i stabilność	Atrakcyjność i potencjał	
38.	Pakistan	Azja Południowa	8,44	4,28	3,35	4,34	8,05	2,44	3,76	12,71	3,35	12,40	6,20	16,06	18,60	34,66
39.	Seszele	Afryka Subsaharyjska	4,88	8,89	7,20	4,87	6,07	0,96	1,58	13,76	7,20	10,93	2,54	20,96	13,47	34,43
40.	Jordania	Bliski Wschód i Afryka Północna	7,69	5,55	4,15	5,31	6,70	1,98	2,84	13,24	4,15	12,01	4,81	17,39	16,82	34,21
41.	Bangladesz	Azja Południowa	6,38	5,81	3,55	5,35	6,84	2,58	3,59	12,19	3,55	12,19	6,16	15,74	18,35	34,09
42.	Jamajka	Karaiby	4,88	9,90	5,05	5,09	5,54	1,25	2,19	14,78	5,05	10,63	3,44	19,83	14,07	33,90
43.	Nigeria	Afryka Subsaharyjska	8,44	5,55	1,95	4,76	6,91	2,33	3,86	13,99	1,95	11,67	6,19	15,94	17,85	33,79
44.	Namibia	Afryka Subsaharyjska	4,88	9,75	5,75	4,71	5,22	1,43	1,93	14,63	5,75	9,93	3,35	20,38	13,28	33,65
45.	Republika Zielonego Przylądka	Afryka Subsaharyjska	4,88	10,84	5,75	4,50	4,57	1,45	1,58	15,71	5,75	9,07	3,03	21,46	12,10	33,56
46.	Trynidad i Tobago	Karaiby	4,88	10,05	6,00	4,91	4,94	1,18	1,58	14,93	6,00	9,85	2,75	20,93	12,60	33,52
47.	Gambia	Afryka Subsaharyjska	4,88	11,70	5,05	3,30	5,18	1,20	2,19	16,58	5,05	8,48	3,39	21,63	11,87	33,49
48.	Nepal	Azja Południowa	4,88	8,18	5,25	4,17	5,08	1,64	4,20	13,05	5,25	9,25	5,84	18,30	15,09	33,39
49.	Irak	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,19	4,65	4,05	3,64	6,22	2,40	2,84	13,84	4,05	9,86	5,24	17,89	15,09	32,98
50.	Tanzania	Afryka Subsaharyjska	7,50	5,81	4,55	4,31	5,42	2,41	2,84	13,31	4,55	9,73	5,25	17,86	14,98	32,85
51.	Sri Lanka	Azja Południowa	5,06	8,96	2,95	4,31	6,06	1,75	3,41	14,03	2,95	10,38	5,16	16,98	15,54	32,51
52.	Angola	Afryka Subsaharyjska	9,00	7,05	2,45	5,15	4,69	1,81	2,23	16,05	2,45	9,85	4,04	18,50	13,88	32,38
53.	Surinam	Karaiby	4,88	9,90	5,75	4,10	4,61	1,30	1,75	14,78	5,75	8,71	3,05	20,53	11,76	32,28
54.	Botswana	Afryka Subsaharyjska	4,88	9,45	6,00	4,78	3,80	1,34	1,58	14,33	6,00	8,58	2,91	20,33	11,49	31,82
55.	Saint Lucia	Karaiby	4,88	7,65	9,25	4,24	3,48	0,58	1,58	12,53	9,25	7,72	2,15	21,78	9,87	31,64
56.	Paragwaj	Ameryka tacińska	4,88	7,73	4,60	5,26	4,45	2,01	2,63	12,60	4,60	9,71	4,64	17,20	14,35	31,55
57.	Bahamy	Karaiby	4,88	7,13	6,25	4,76	5,37	1,38	1,75	12,00	6,25	10,14	3,13	18,25	13,26	31,51

Poz.	Państwo	Region	Podkategorie							Kategorie				Wymiary		Wynik
			Wieżi polityczne	Ustrój i praworządność	Stabilność	Potencjał gospodarczy	Wieżi gospodarcze	Potencjał społeczny	Wieżi społeczno-kulturowe	Polityka	Bezpieczeństwo	Gospodarka	Spółeczeństwo	Bliskość i stabilność	Atrakcyjność i potencjał	
58.	Saint Vincent i Grenadyny	Karaiby	4,88	7,80	9,25	3,86	3,36	0,76	1,58	12,68	9,25	7,22	2,34	21,93	9,56	31,49
59.	Gwatemala	Ameryka tacińska	7,13	5,29	4,55	5,15	4,77	1,94	2,63	12,41	4,55	9,93	4,56	16,96	14,49	31,45
60.	Ekwador	Ameryka tacińska	4,88	7,50	4,60	4,96	4,98	2,16	2,19	12,38	4,60	9,94	4,35	16,98	14,29	31,26
61.	Barbados	Karaiby	4,88	7,65	6,25	4,94	4,57	1,21	1,75	12,53	6,25	9,51	2,96	18,78	12,48	31,25
62.	Dominika	Karaiby	4,88	7,80	8,70	3,20	3,80	0,76	1,93	12,68	8,70	7,01	2,69	21,38	9,69	31,07
63.	Kirgistan	Azja Środkowa	3,75	4,50	4,95	4,88	7,23	1,86	3,59	8,25	4,95	12,11	5,45	13,20	17,56	30,76
64.	Liban	Bliski Wschód i Afryka Północna	7,69	4,88	2,95	3,78	6,63	1,83	2,84	12,56	2,95	10,41	4,66	15,51	15,07	30,58
65.	Fidżi	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	9,49	5,05	4,76	3,48	1,34	1,58	14,36	5,05	8,24	2,91	19,41	11,15	30,56
66.	Bhutan	Azja Południowa	4,88	9,64	5,90	4,04	2,96	1,53	1,58	14,51	5,90	7,00	3,10	20,41	10,10	30,51
67.	Zambia	Afryka Subsaharyjska	4,88	7,43	5,05	4,55	4,51	1,84	2,19	12,30	5,05	9,06	4,03	17,35	13,08	30,43
68.	Oman	Bliski Wschód i Afryka Północna	3,56	5,74	6,00	5,98	4,94	2,18	2,01	9,30	6,00	10,91	4,19	15,30	15,10	30,40
69.	Timor Wschodni	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	10,35	5,75	3,68	3,04	1,11	1,58	15,23	5,75	6,71	2,69	20,98	9,40	30,38
70.	Bahrajn	Bliski Wschód i Afryka Północna	4,88	5,29	4,60	5,85	6,11	1,84	1,58	10,16	4,60	11,96	3,41	14,76	15,37	30,13
71.	Saint Kitts i Nevis	Karaiby	4,88	6,75	9,45	3,07	3,44	0,61	1,75	11,63	9,45	6,51	2,36	21,08	8,87	29,95
72.	Liberia	Afryka Subsaharyjska	4,88	8,25	3,90	3,56	6,04	1,73	1,58	13,13	3,90	9,60	3,30	17,03	12,90	29,93
73.	Papua-Nowa Gwinea	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	7,88	4,85	4,39	4,45	1,76	1,69	12,75	4,85	8,84	3,45	17,60	12,29	29,89
74.	Kiribati	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	6,98	8,70	2,73	4,01	0,66	1,58	11,85	8,70	6,74	2,24	20,55	8,97	29,52
75.	Wyspy Marshalla	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	6,98	8,70	2,12	4,41	0,68	1,58	11,85	8,70	6,53	2,25	20,55	8,78	29,33
76.	Madagaskar	Afryka Subsaharyjska	4,88	7,88	4,00	3,35	5,22	1,73	2,19	12,75	4,00	8,57	3,91	16,75	12,48	29,23
77.	Vanuatu	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	6,94	8,75	3,05	2,55	1,35	1,58	11,81	8,75	5,60	2,93	20,56	8,52	29,09

Poz. Państwo Region			Podkategorie							Kategorie			Wymiary		Wynik	
			Więzi polityczne	Ustrój i praworzqdność	Stabilność	Potencjał gospodarczy	Więzi gospodarcze	Potencjał społeczny	Więzi społeczno-kulturowe	Polityka	Bezpieczeństwo	Gospodarka	Spółeczeństwo	Bliskość i stabilność		Atrakcyjność i potencjał
78.	Benin	Afryka Subsaharyjska	5,06	6,98	4,65	4,28	4,65	1,76	1,58	12,04	4,65	8,94	3,34	16,69	12,27	28,96
79.	Libia	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,19	4,16	2,15	4,64	5,06	1,71	2,01	13,35	2,15	9,69	3,73	15,50	13,42	28,92
80.	Sierra Leone	Afryka Subsaharyjska	4,88	6,56	5,05	3,56	4,98	1,69	2,01	11,44	5,05	8,54	3,70	16,49	12,24	28,73
81.	Belize	Karaiby	4,88	7,50	4,95	4,42	3,68	1,19	2,01	12,38	4,95	8,10	3,20	17,33	11,30	28,62
82.	Grenada	Karaiby	4,88	7,80	6,95	3,32	3,32	0,73	1,58	12,68	6,95	6,64	2,30	19,63	8,94	28,56
83.	Salwador	Ameryka łacińska	4,88	4,69	4,35	5,45	5,22	1,75	2,19	9,56	4,35	10,67	3,94	13,91	14,61	28,52
84.	Tadżykistan	Azja Środkowa	3,75	3,08	5,65	4,33	6,14	1,99	3,59	6,83	5,65	10,46	5,58	12,48	16,04	28,51
85.	Samoa	Azja Wschodnia i Pacyfik	6,19	6,71	5,25	3,79	3,56	1,26	1,58	12,90	5,25	7,35	2,84	18,15	10,19	28,34
86.	Tonga	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	6,71	8,80	3,29	2,35	0,73	1,58	11,59	8,80	5,64	2,30	20,39	7,94	28,33
87.	Malediwy	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	5,51	5,65	4,41	4,81	1,36	1,58	10,39	5,65	9,22	2,94	16,04	12,16	28,20
88.	Honduras	Ameryka łacińska	4,88	6,19	3,95	4,78	4,49	1,71	2,19	11,06	3,95	9,27	3,90	15,01	13,17	28,18
89.	Demokratyczna Republika Konga	Afryka Subsaharyjska	7,13	3,38	3,50	3,82	5,70	2,53	1,93	10,50	3,50	9,52	4,45	14,00	13,97	27,97
90.	Mauretania	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,93	4,00	3,80	5,82	1,73	1,75	10,80	4,00	9,63	3,48	14,80	13,10	27,90
91.	Malawi	Afryka Subsaharyjska	4,88	7,88	4,70	3,06	3,56	1,84	1,93	12,75	4,70	6,62	3,76	17,45	10,39	27,84
92.	Turkmenistan	Azja Środkowa	3,56	3,83	6,00	4,17	4,90	1,79	3,59	7,39	6,00	9,07	5,38	13,39	14,44	27,83
93.	Gwinea	Afryka Subsaharyjska	5,06	4,24	4,00	5,47	4,85	1,99	2,19	9,30	4,00	10,32	4,18	13,30	14,50	27,80
94.	Kuba	Ameryka łacińska	5,63	4,61	5,65	2,96	4,53	1,59	2,80	10,24	5,65	7,49	4,39	15,89	11,88	27,77
95.	Antigua i Barbuda	Karaiby	4,88	6,19	6,25	4,07	3,89	0,93	1,58	11,06	6,25	7,95	2,50	17,31	10,45	27,76
96.	Togo	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,03	4,65	3,63	5,37	1,95	2,01	9,90	4,65	9,00	3,96	14,55	12,97	27,52
97.	Brunei	Azja Wschodnia i Pacyfik	3,56	5,74	6,40	5,05	3,56	1,34	1,58	9,30	6,40	8,61	2,91	15,70	11,52	27,22

Poz.			Państwo	Region	Podkategorie							Kategorie				Wymiary		Wynik
					Wieżi polityczne	Ustrój i praworządność	Stabilność	Potencjał gospodarczy	Wieżi gospodarcze	Potencjał społeczny	Wieżi społeczno-kulturowe	Polityka	Bezpieczeństwo	Gospodarka	Społeczeństwo	Bliskość i stabilność	Atrakcyjność i potencjał	
98.	Etiopia		Afryka Subsaharyjska	6,56	4,69	2,10	3,99	4,61	2,25	2,98	11,25	2,10	8,60	5,23	13,35	13,82	27,17	
99.	Tuvalu		Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	6,98	8,85	1,76	2,43	0,65	1,58	11,85	8,85	4,19	2,23	20,70	6,42	27,12	
100.	Gabon		Afryka Subsaharyjska	4,88	4,31	5,05	5,06	4,73	1,35	1,58	9,19	5,05	9,79	2,93	14,24	12,71	26,95	
101.	Dżibuti		Afryka Subsaharyjska	4,88	5,06	4,85	4,55	4,29	1,19	1,58	9,94	4,85	8,84	2,76	14,79	11,60	26,39	
102.	Kongo		Afryka Subsaharyjska	4,88	4,61	3,80	4,15	4,57	1,73	2,63	9,49	3,80	8,72	4,35	13,29	13,07	26,36	
103.	Eswatini		Afryka Subsaharyjska	4,88	5,14	5,65	3,98	3,64	1,45	1,58	10,01	5,65	7,63	3,03	15,66	10,65	26,31	
104.	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca		Afryka Subsaharyjska	4,88	6,79	5,35	3,04	3,40	1,24	1,58	11,66	5,35	6,44	2,81	17,01	9,25	26,26	
105.	Zimbabwe		Afryka Subsaharyjska	0,94	5,93	4,00	3,73	4,89	1,76	4,48	6,86	4,00	8,62	6,24	10,86	14,86	25,72	
106.	Uganda		Afryka Subsaharyjska	2,81	6,11	3,30	3,92	4,37	2,40	2,80	8,93	3,30	8,29	5,20	12,23	13,49	25,71	
107.	Boliwia		Ameryka Łacińska	2,81	6,04	4,60	4,32	3,72	1,86	2,19	8,85	4,60	8,04	4,05	13,45	12,09	25,54	
108.	Lesotho		Afryka Subsaharyjska	4,88	7,20	4,40	3,44	2,88	1,11	1,58	12,08	4,40	6,32	2,69	16,48	9,01	25,48	
109.	Wyspy Salomona		Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	6,79	4,95	3,47	2,43	1,35	1,58	11,66	4,95	5,90	2,93	16,61	8,83	25,44	
110.	Kamerun		Afryka Subsaharyjska	4,88	3,71	2,30	3,89	5,82	1,88	2,80	8,59	2,30	9,71	4,68	10,89	14,38	25,27	
111.	Kambodża		Azja Wschodnia i Pacyfik	3,56	3,71	4,70	5,17	4,76	1,75	1,58	7,28	4,70	9,92	3,33	11,98	13,25	25,22	
112.	Iran		Bliski Wschód i Afryka Północna	5,44	2,25	2,15	4,59	5,13	2,24	3,28	7,69	2,15	9,72	5,51	9,84	15,23	25,07	
113.	Komory		Afryka Subsaharyjska	4,88	5,10	5,20	2,66	4,21	1,20	1,58	9,98	5,20	6,86	2,78	15,18	9,64	24,81	
114.	Niger		Afryka Subsaharyjska	4,88	4,43	3,25	3,78	4,29	1,74	2,19	9,30	3,25	8,07	3,93	12,55	11,99	24,54	
115.	Czad		Afryka Subsaharyjska	4,88	4,13	3,70	3,31	5,13	1,78	1,58	9,00	3,70	8,44	3,35	12,70	11,79	24,49	
116.	Gwinea Równikowa		Afryka Subsaharyjska	4,88	5,10	3,45	3,05	5,06	1,39	1,58	9,98	3,45	8,10	2,96	13,43	11,06	24,49	
117.	Mozambik		Afryka Subsaharyjska	4,88	4,58	1,70	3,77	5,54	1,81	2,19	9,45	1,70	9,31	4,00	11,15	13,31	24,46	

Poz.			Państwo	Region	Podkategorie							Kategorie		Wymiary		Wynik	
					Więzi polityczne	Ustrój i praworzqdność	Stabilność	Potencjał gospodarczy	Więzi gospodarcze	Potencjał społeczny	Więzi społeczno-kulturowe	Polityka	Bezpieczeństwo	Gospodarka	Spółeczeństwo		Bliskość i stabilność
118.	Laos		Azja Wschodnia i Pacyfik	3,56	4,05	5,40	4,09	3,89	1,75	1,58	7,61	5,40	7,97	3,33	13,01	11,30	24,31
119.	Gwinea Bissau		Afryka Subsaharyjska	4,88	4,91	4,80	3,02	3,72	1,24	1,58	9,79	4,80	6,75	2,81	14,59	9,56	24,15
120.	Wenezuela		Ameryka tacińska	7,31	3,11	2,25	2,84	4,05	1,68	2,88	10,43	2,25	6,89	4,55	12,68	11,44	24,11
121.	Republika Śródkowoafrykańska		Afryka Subsaharyjska	4,88	3,83	3,35	2,59	4,73	2,05	1,75	8,70	3,35	7,32	3,80	12,05	11,12	23,17
122.	Burkina Faso		Afryka Subsaharyjska	4,88	4,88	2,45	3,63	3,93	1,69	1,58	9,75	2,45	7,56	3,26	12,20	10,82	23,02
123.	Mikronezja		Azja Wschodnia i Pacyfik	3,56	6,98	5,30	2,48	2,35	0,59	1,58	10,54	5,30	4,83	2,16	15,84	7,00	22,83
124.	Mali		Afryka Subsaharyjska	3,75	3,19	1,65	3,92	5,58	1,70	2,36	6,94	1,65	9,50	4,06	8,59	13,56	22,15
125.	Syria		Bliski Wschód i Afryka Północna	6,56	3,08	1,50	1,85	4,29	1,74	2,80	9,64	1,50	6,14	4,54	11,14	10,68	21,81
126.	Somalia		Afryka Subsaharyjska	4,88	4,20	1,95	2,17	4,37	1,74	2,19	9,08	1,95	6,54	3,93	11,03	10,46	21,49
127.	Jemen		Bliski Wschód i Afryka Północna	6,38	3,30	2,20	1,70	3,72	1,65	2,44	9,68	2,20	5,42	4,09	11,88	9,51	21,38
128.	Afganistan		Azja Południowa	6,75	1,05	2,05	2,43	4,05	2,18	2,80	7,80	2,05	6,48	4,98	9,85	11,45	21,30
129.	Sudan		Afryka Subsaharyjska	3,56	3,45	3,15	2,74	3,89	2,21	2,19	7,01	3,15	6,62	4,40	10,16	11,02	21,19
130.	Nikaragua		Ameryka tacińska	2,25	1,13	4,45	4,48	4,49	1,83	2,19	3,38	4,45	8,97	4,01	7,83	12,98	20,81
131.	Korea Północna		Azja Wschodnia i Pacyfik	5,06	3,30	4,00	1,54	3,32	1,18	1,58	8,36	4,00	4,86	2,75	12,36	7,61	19,97
132.	Haiti		Ameryka tacińska	4,88	3,49	2,45	2,52	3,28	1,56	1,58	8,36	2,45	5,80	3,14	10,81	8,94	19,75
133.	Sudan Południowy		Afryka Subsaharyjska	4,88	3,23	3,65	0,77	3,00	1,65	1,76	8,10	3,65	3,76	3,41	11,75	7,17	18,92
134.	Mjanma		Azja Wschodnia i Pacyfik	2,81	1,35	0,85	4,16	4,81	2,20	2,19	4,16	0,85	8,97	4,39	5,01	13,36	18,37
135.	Burundi		Afryka Subsaharyjska	2,25	3,38	3,30	2,57	3,00	1,61	2,19	5,63	3,30	5,56	3,80	8,93	9,36	18,29
136.	Erytrea		Afryka Subsaharyjska	2,25	3,60	3,70	1,94	2,67	1,13	1,75	5,85	3,70	4,61	2,88	9,55	7,48	17,03

Tabela 9

Ranking państw pod względem atrakcyjności i potencjału

POZ.	PAŃSTWO	REGION	ATRAKCYJNOŚĆ I POTENCJAŁ
1.	Chiny	Azja Wschodnia i Pacyfik	31,15
2.	Indie	Azja Południowa	29,10
3.	Meksyk	Ameryka Łacińska	22,98
4.	Zjednoczone Emiraty Arabskie	Bliski Wschód i Afryka Północna	22,74
5.	Brazylia	Ameryka Łacińska	22,48
6.	Chile	Ameryka Łacińska	22,11
7.	Indonezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	21,81
8.	RPA	Afryka Subsaharyjska	21,70
9.	Filipiny	Azja Wschodnia i Pacyfik	21,58
10.	Kolumbia	Ameryka Łacińska	21,36
11.	Arabia Saudyjska	Bliski Wschód i Afryka Północna	21,33
12.	Wietnam	Azja Wschodnia i Pacyfik	21,04
13.	Kazachstan	Azja Środkowa	20,95
14.	Tajlandia	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,66
15.	Argentyna	Ameryka Łacińska	19,77
16.	Uzbekistan	Azja Środkowa	19,62
17.	Egipt	Bliski Wschód i Afryka Północna	19,61
18.	Malezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	19,17
19.	Pakistan	Azja Południowa	18,60
20.	Azerbejdżan	Azja Środkowa	18,38
21.	Bangladesz	Azja Południowa	18,35
22.	Maroko	Bliski Wschód i Afryka Północna	18,09
23.	Peru	Ameryka Łacińska	17,99
24.	Nigeria	Afryka Subsaharyjska	17,85
25.	Algieria	Bliski Wschód i Afryka Północna	17,63
26.	Kirgistan	Azja Środkowa	17,56
27.	Katar	Bliski Wschód i Afryka Północna	17,48
28.	Kostaryka	Ameryka Łacińska	17,37
29.	Jordania	Bliski Wschód i Afryka Północna	16,82
30.	Gujana	Karaiby	16,67
31.	Kuwejt	Bliski Wschód i Afryka Północna	16,58
32.	Mongolia	Azja Wschodnia i Pacyfik	16,36
33.	Kenia	Afryka Subsaharyjska	16,08
34.	Tadżykistan	Azja Środkowa	16,04
35.	Ghana	Afryka Subsaharyjska	15,82
36.	Dominikana	Ameryka Łacińska	15,67
37.	Tunezja	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,64
38.	Sri Lanka	Azja Południowa	15,54
39.	Bahrajn	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,37
40.	Iran	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,23
41.	Senegal	Afryka Subsaharyjska	15,23
42.	Oman	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,10
43.	Irak	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,09
44.	Nepal	Azja Południowa	15,09
45.	Liban	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,07

POZ.	PAŃSTWO	REGION	ATRAKCYJNOŚĆ I POTENCJAŁ
46.	Rwanda	Afryka Subsaharyjska	15,00
47.	Tanzania	Afryka Subsaharyjska	14,98
48.	Urugwaj	Ameryka Łacińska	14,95
49.	Zimbabwe	Afryka Subsaharyjska	14,86
50.	Mauritius	Afryka Subsaharyjska	14,70
51.	Salwador	Ameryka Łacińska	14,61
52.	Panama	Ameryka Łacińska	14,50
53.	Gwinea	Afryka Subsaharyjska	14,50
54.	Gwatemala	Ameryka Łacińska	14,49
55.	Turkmenistan	Azja Środkowa	14,44
56.	Kamerun	Afryka Subsaharyjska	14,38
57.	Paragwaj	Ameryka Łacińska	14,35
58.	Ekwador	Ameryka Łacińska	14,29
59.	Jamajka	Karaiby	14,07
60.	Demokratyczna Republika Konga	Afryka Subsaharyjska	13,97
61.	Angola	Afryka Subsaharyjska	13,88
62.	Etiopia	Afryka Subsaharyjska	13,82
63.	Mali	Afryka Subsaharyjska	13,56
64.	Uganda	Afryka Subsaharyjska	13,49
65.	Seszele	Afryka Subsaharyjska	13,47
66.	Wybrzeże Kości Słoniowej	Afryka Subsaharyjska	13,46
67.	Libia	Bliski Wschód i Afryka Północna	13,42
68.	Mjanma	Azja Wschodnia i Pacyfik	13,36
69.	Mozambik	Afryka Subsaharyjska	13,31
70.	Namibia	Afryka Subsaharyjska	13,28
71.	Bahamy	Karaiby	13,26
72.	Kambodża	Azja Wschodnia i Pacyfik	13,25
73.	Honduras	Ameryka Łacińska	13,17
74.	Mauretania	Afryka Subsaharyjska	13,10
75.	Zambia	Afryka Subsaharyjska	13,08
76.	Kongo	Afryka Subsaharyjska	13,07
77.	Nikaragua	Ameryka Łacińska	12,98
78.	Togo	Afryka Subsaharyjska	12,97
79.	Liberia	Afryka Subsaharyjska	12,90
80.	Gabon	Afryka Subsaharyjska	12,71
81.	Trynidad i Tobago	Karaiby	12,60
82.	Madagaskar	Afryka Subsaharyjska	12,48
83.	Barbados	Karaiby	12,48
84.	Papua–Nowa Gwinea	Azja Wschodnia i Pacyfik	12,29
85.	Benin	Afryka Subsaharyjska	12,27
86.	Sierra Leone	Afryka Subsaharyjska	12,24
87.	Malediwy	Azja Wschodnia i Pacyfik	12,16
88.	Republika Zielonego Przylądka	Afryka Subsaharyjska	12,10
89.	Boliwia	Ameryka Łacińska	12,09
90.	Niger	Afryka Subsaharyjska	11,99
91.	Kuba	Ameryka Łacińska	11,88
92.	Gambia	Afryka Subsaharyjska	11,87
93.	Czad	Afryka Subsaharyjska	11,79

POZ.	PAŃSTWO	REGION	ATRAKCYJNOŚĆ I POTENCJAŁ
94.	Surinam	Karaiby	11,76
95.	Dżibuti	Afryka Subsaharyjska	11,60
96.	Brunei	Azja Wschodnia i Pacyfik	11,52
97.	Botswana	Afryka Subsaharyjska	11,49
98.	Afganistan	Azja Południowa	11,45
99.	Wenezuela	Ameryka Łacińska	11,44
100.	Laos	Azja Wschodnia i Pacyfik	11,30
101.	Belize	Karaiby	11,30
102.	Fidżi	Azja Wschodnia i Pacyfik	11,15
103.	Republika Środkowoafrykańska	Afryka Subsaharyjska	11,12
104.	Gwinea Równikowa	Afryka Subsaharyjska	11,06
105.	Sudan	Afryka Subsaharyjska	11,02
106.	Burkina Faso	Afryka Subsaharyjska	10,82
107.	Syria	Bliski Wschód i Afryka Północna	10,68
108.	Eswatini	Afryka Subsaharyjska	10,65
109.	Somalia	Afryka Subsaharyjska	10,46
110.	Antigua i Barbuda	Karaiby	10,45
111.	Malawi	Afryka Subsaharyjska	10,39
112.	Samoa	Azja Wschodnia i Pacyfik	10,19
113.	Bhutan	Azja Południowa	10,10
114.	Saint Lucia	Karaiby	9,87
115.	Dominika	Karaiby	9,69
116.	Komory	Afryka Subsaharyjska	9,64
117.	Saint Vincent i Grenadyny	Karaiby	9,56
118.	Gwinea Bissau	Afryka Subsaharyjska	9,56
119.	Jemen	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,51
120.	Timor Wschodni	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,40
121.	Burundi	Afryka Subsaharyjska	9,36
122.	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	Afryka Subsaharyjska	9,25
123.	Lesotho	Afryka Subsaharyjska	9,01
124.	Kiribati	Azja Wschodnia i Pacyfik	8,97
125.	Haiti	Ameryka Łacińska	8,94
126.	Grenada	Karaiby	8,94
127.	Saint Kitts i Nevis	Karaiby	8,87
128.	Wyspy Salomona	Azja Wschodnia i Pacyfik	8,83
129.	Wyspy Marshalla	Azja Wschodnia i Pacyfik	8,78
130.	Vanuatu	Azja Wschodnia i Pacyfik	8,52
131.	Tonga	Azja Wschodnia i Pacyfik	7,94
132.	Korea Północna	Azja Wschodnia i Pacyfik	7,61
133.	Erytrea	Afryka Subsaharyjska	7,48
134.	Sudan Południowy	Afryka Subsaharyjska	7,17
135.	Mikronezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	7,00
136.	Tuvalu	Azja Wschodnia i Pacyfik	6,42

Tabela 10

Ranking państw pod względem bliskości i stabilności

POZ.	PAŃSTWO	REGION	BLISKOŚĆ I STABILNOŚĆ
1.	Chile	Ameryka Łacińska	28,88
2.	Panama	Ameryka Łacińska	28,28
3.	Mongolia	Azja Wschodnia i Pacyfik	25,88
4.	Kolumbia	Ameryka Łacińska	25,81
5.	Malezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	25,05
6.	Argentyna	Ameryka Łacińska	24,75
7.	Brazylia	Ameryka Łacińska	24,20
8.	Urugwaj	Ameryka Łacińska	24,18
9.	Kostaryka	Ameryka Łacińska	23,98
10.	Meksyk	Ameryka Łacińska	23,95
11.	Peru	Ameryka Łacińska	23,95
12.	Maroko	Bliski Wschód i Afryka Północna	22,59
13.	Wybrzeże Kości Słoniowej	Afryka Subsaharyjska	22,01
14.	Saint Vincent i Grenadyny	Karaiby	21,93
15.	Senegal	Afryka Subsaharyjska	21,89
16.	Saint Lucia	Karaiby	21,78
17.	Gambia	Afryka Subsaharyjska	21,63
18.	Republika Zielonego Przylądka	Afryka Subsaharyjska	21,46
19.	Dominika	Karaiby	21,38
20.	Mauritius	Afryka Subsaharyjska	21,29
21.	Katar	Bliski Wschód i Afryka Północna	21,23
22.	RPA	Afryka Subsaharyjska	21,15
23.	Filipiny	Azja Wschodnia i Pacyfik	21,11
24.	Saint Kitts i Nevis	Karaiby	21,08
25.	Kazachstan	Azja Środkowa	21,08
26.	Timor Wschodni	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,98
27.	Seszele	Afryka Subsaharyjska	20,96
28.	Trynidad i Tobago	Karaiby	20,93
29.	Indie	Azja Południowa	20,75
30.	Tunezja	Bliski Wschód i Afryka Północna	20,71
31.	Tajlandia	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,70
32.	Tuvalu	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,70
33.	Zjednoczone Emiraty Arabskie	Bliski Wschód i Afryka Północna	20,58
34.	Vanuatu	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,56
35.	Kiribati	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,55
36.	Wyspy Marshalla	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,55
37.	Indonezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,54
38.	Surinam	Karaiby	20,53
39.	Rwanda	Afryka Subsaharyjska	20,48
40.	Bhutan	Azja Południowa	20,41
41.	Tonga	Azja Wschodnia i Pacyfik	20,39
42.	Namibia	Afryka Subsaharyjska	20,38
43.	Botswana	Afryka Subsaharyjska	20,33
44.	Kuwejt	Bliski Wschód i Afryka Północna	20,01
45.	Dominikana	Ameryka Łacińska	19,98

POZ.	PAŃSTWO	REGION	BLISKOŚĆ I STABILNOŚĆ
46.	Jamajka	Karaiby	19,83
47.	Kenia	Afryka Subsaharyjska	19,79
48.	Grenada	Karaiby	19,63
49.	Gujana	Karaiby	19,55
50.	Ghana	Afryka Subsaharyjska	19,49
51.	Fidži	Azja Wschodnia i Pacyfik	19,41
52.	Wietnam	Azja Wschodnia i Pacyfik	19,06
53.	Arabia Saudyjska	Bliski Wschód i Afryka Północna	18,95
54.	Uzbekistan	Azja Środkowa	18,81
55.	Barbados	Karaiby	18,78
56.	Angola	Afryka Subsaharyjska	18,50
57.	Azerbejdżan	Azja Środkowa	18,30
58.	Nepal	Azja Południowa	18,30
59.	Bahamy	Karaiby	18,25
60.	Algieria	Bliski Wschód i Afryka Północna	18,18
61.	Samoa	Azja Wschodnia i Pacyfik	18,15
62.	Irak	Bliski Wschód i Afryka Północna	17,89
63.	Tanzania	Afryka Subsaharyjska	17,86
64.	Papua–Nowa Gwinea	Azja Wschodnia i Pacyfik	17,60
65.	Malawi	Afryka Subsaharyjska	17,45
66.	Jordania	Bliski Wschód i Afryka Północna	17,39
67.	Zambia	Afryka Subsaharyjska	17,35
68.	Belize	Karaiby	17,33
69.	Antigua i Barbuda	Karaiby	17,31
70.	Paragwaj	Ameryka Łacińska	17,20
71.	Liberia	Afryka Subsaharyjska	17,03
72.	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	Afryka Subsaharyjska	17,01
73.	Ekwador	Ameryka Łacińska	16,98
74.	Sri Lanka	Azja Południowa	16,98
75.	Chiny	Azja Wschodnia i Pacyfik	16,96
76.	Gwatemala	Ameryka Łacińska	16,96
77.	Madagaskar	Afryka Subsaharyjska	16,75
78.	Benin	Afryka Subsaharyjska	16,69
79.	Wyspy Salomona	Azja Wschodnia i Pacyfik	16,61
80.	Sierra Leone	Afryka Subsaharyjska	16,49
81.	Lesotho	Afryka Subsaharyjska	16,48
82.	Pakistan	Azja Południowa	16,06
83.	Malediwy	Azja Wschodnia i Pacyfik	16,04
84.	Nigeria	Afryka Subsaharyjska	15,94
85.	Kuba	Ameryka Łacińska	15,89
86.	Mikronezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	15,84
87.	Bangladesz	Azja Południowa	15,74
88.	Brunei	Azja Wschodnia i Pacyfik	15,70
89.	Eswatini	Afryka Subsaharyjska	15,66
90.	Egipt	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,55
91.	Liban	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,51
92.	Libia	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,50
93.	Oman	Bliski Wschód i Afryka Północna	15,30

POZ.	PAŃSTWO	REGION	BLISKOŚĆ I STABILNOŚĆ
94.	Komory	Afryka Subsaharyjska	15,18
95.	Honduras	Ameryka Łacińska	15,01
96.	Mauretania	Afryka Subsaharyjska	14,80
97.	Dżibuti	Afryka Subsaharyjska	14,79
98.	Bahrajn	Bliski Wschód i Afryka Północna	14,76
99.	Gwinea Bissau	Afryka Subsaharyjska	14,59
100.	Togo	Afryka Subsaharyjska	14,55
101.	Gabon	Afryka Subsaharyjska	14,24
102.	Demokratyczna Republika Konga	Afryka Subsaharyjska	14,00
103.	Salwador	Ameryka Łacińska	13,91
104.	Boliwia	Ameryka Łacińska	13,45
105.	Gwinea Równikowa	Afryka Subsaharyjska	13,43
106.	Turkmenistan	Azja Środkowa	13,39
107.	Etiopia	Afryka Subsaharyjska	13,35
108.	Gwinea	Afryka Subsaharyjska	13,30
109.	Kongo	Afryka Subsaharyjska	13,29
110.	Kirgistan	Azja Środkowa	13,20
111.	Laos	Azja Wschodnia i Pacyfik	13,01
112.	Czad	Afryka Subsaharyjska	12,70
113.	Wenezuela	Ameryka Łacińska	12,68
114.	Niger	Afryka Subsaharyjska	12,55
115.	Tadżykistan	Azja Środkowa	12,48
116.	Korea Północna	Azja Wschodnia i Pacyfik	12,36
117.	Uganda	Afryka Subsaharyjska	12,23
118.	Burkina Faso	Afryka Subsaharyjska	12,20
119.	Republika Środkowoafrykańska	Afryka Subsaharyjska	12,05
120.	Kambodża	Azja Wschodnia i Pacyfik	11,98
121.	Jemen	Bliski Wschód i Afryka Północna	11,88
122.	Sudan Południowy	Afryka Subsaharyjska	11,75
123.	Mozambik	Afryka Subsaharyjska	11,15
124.	Syria	Bliski Wschód i Afryka Północna	11,14
125.	Somalia	Afryka Subsaharyjska	11,03
126.	Kamerun	Afryka Subsaharyjska	10,89
127.	Zimbabwe	Afryka Subsaharyjska	10,86
128.	Haiti	Ameryka Łacińska	10,81
129.	Sudan	Afryka Subsaharyjska	10,16
130.	Afganistan	Azja Południowa	9,85
131.	Iran	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,84
132.	Erytrea	Afryka Subsaharyjska	9,55
133.	Burundi	Afryka Subsaharyjska	8,93
134.	Mali	Afryka Subsaharyjska	8,59
135.	Nikaragua	Ameryka Łacińska	7,83
136.	Mjanma	Azja Wschodnia i Pacyfik	5,01

Tabela 11
Ranking partnerów pod względem stanu i dynamiki rozwoju więzi z Polską

POZ.	PAŃSTWO	REGION	WIĘZI POLITYCZNE	WIĘZI GOSPODARCZE	WIĘZI SPOŁECZNO- KULTUROWE	SUMA
1.	Indie	Azja Południowa	11,06	12,60	6,38	30,03
2.	Chiny	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,56	15,78	3,79	29,13
3.	Meksyk	Ameryka tacińska	12,75	10,86	3,09	26,70
4.	Chile	Ameryka tacińska	12,75	11,15	2,30	26,20
5.	Kolumbia	Ameryka tacińska	12,56	8,47	4,74	25,77
6.	Brazylia	Ameryka tacińska	12,38	9,20	4,11	25,69
7.	Kazachstan	Azja Środkowa	10,69	9,53	3,04	23,25
8.	Peru	Ameryka tacińska	12,75	7,38	2,84	22,97
9.	Filipiny	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,75	8,08	4,86	22,69
10.	Maroko	Bliski Wschód i Afryka Północna	11,25	7,47	3,18	21,89
11.	Indonezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,00	8,92	3,63	21,54
12.	Wietnam	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,38	7,27	4,76	21,41
13.	Arabia Saudyjska	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,75	9,33	2,25	21,33
14.	Argentyna	Ameryka tacińska	10,50	7,14	3,43	21,07
15.	Zjednoczone Emiraty Arabskie	Bliski Wschód i Afryka Północna	8,44	10,69	1,80	20,93
16.	Mongolia	Azja Wschodnia i Pacyfik	11,25	7,06	2,58	20,89
17.	Malezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	9,56	8,28	2,45	20,29
18.	Pakistan	Azja Południowa	8,44	8,05	3,76	20,25
19.	RPA	Afryka Subsaharyjska	7,50	9,76	2,93	20,18
20.	Tajlandia	Azja Wschodnia i Pacyfik	8,25	8,50	3,33	20,07
21.	Azerbejdżan	Azja Środkowa	9,19	7,03	3,75	19,97
22.	Panama	Ameryka tacińska	13,13	4,57	2,19	19,88
23.	Tunezja	Bliski Wschód i Afryka Północna	10,50	5,98	3,09	19,57
24.	Nigeria	Afryka Subsaharyjska	8,44	6,91	3,86	19,21
25.	Uzbekistan	Azja Środkowa	7,31	7,43	4,24	18,98

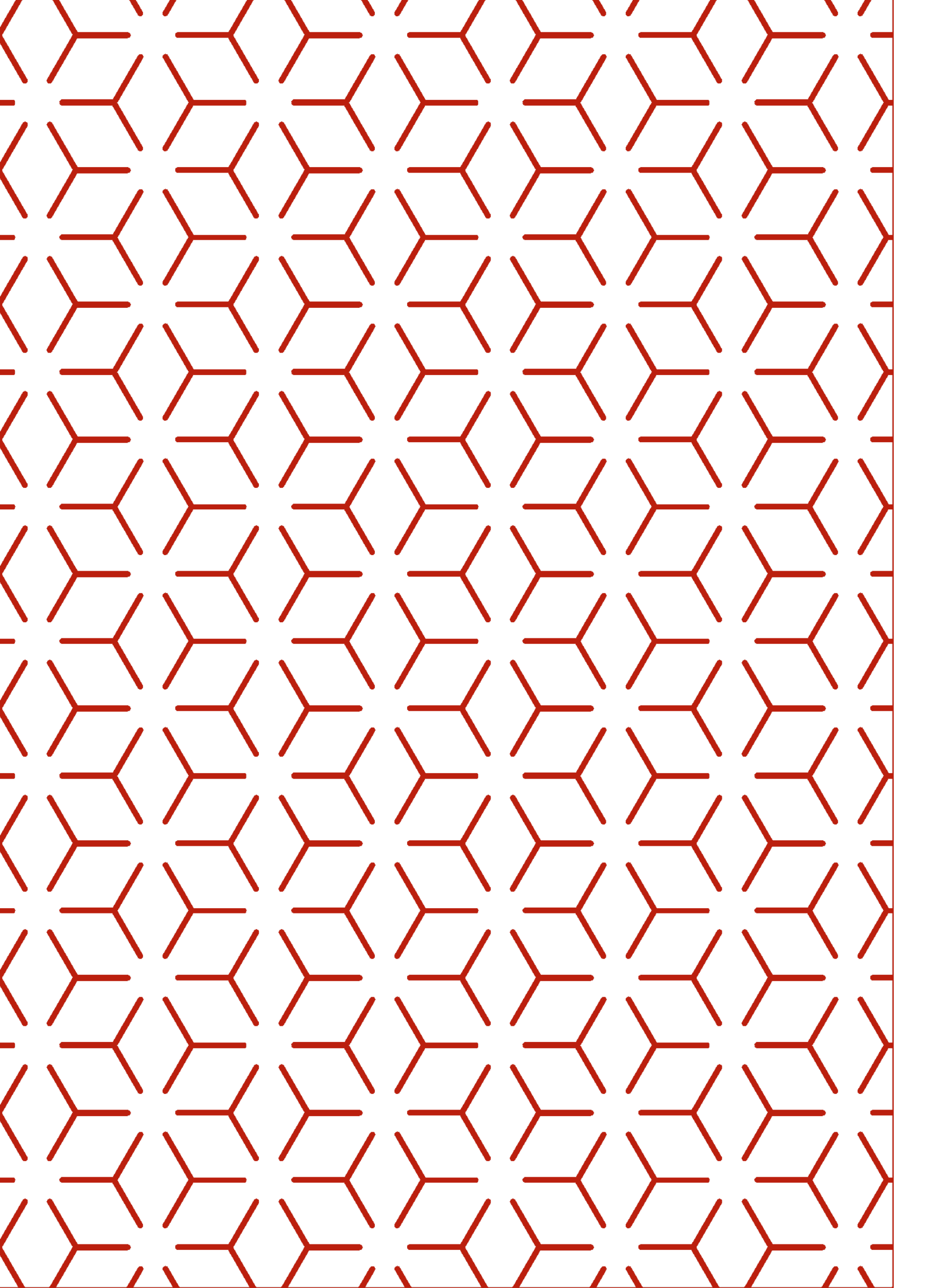
POZ.	PAŃSTWO	REGION	WIĘZI POLITYCZNE	WIĘZI GOSPODARCZE	WIĘZI SPOŁECZNO- KULTUROWE	SUMA
26.	Egipt	Bliski Wschód i Afryka Północna	6,94	7,60	4,16	18,70
27.	Rwanda	Afryka Subsaharyjska	10,31	5,14	3,06	18,51
28.	Irak	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,19	6,22	2,84	18,24
29.	Kuwejt	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,19	7,44	1,58	18,20
30.	Algieria	Bliski Wschód i Afryka Północna	7,88	7,28	3,04	18,19
31.	Katar	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,00	7,30	1,83	18,13
32.	Kenia	Afryka Subsaharyjska	8,81	5,94	3,03	17,78
33.	Jordania	Bliski Wschód i Afryka Północna	7,69	6,70	2,84	17,23
34.	Liban	Bliski Wschód i Afryka Północna	7,69	6,63	2,84	17,15
35.	Senegal	Afryka Subsaharyjska	8,25	6,47	2,13	16,84
36.	Bangladesz	Azja Południowa	6,38	6,84	3,59	16,80
37.	Libia	Bliski Wschód i Afryka Północna	9,19	5,06	2,01	16,26
38.	Angola	Afryka Subsaharyjska	9,00	4,69	2,23	15,92
39.	Kostaryka	Ameryka Łacińska	6,38	7,11	2,36	15,85
40.	Tanzania	Afryka Subsaharyjska	7,50	5,42	2,84	15,76
41.	Demokratyczna Republika Konga	Afryka Subsaharyjska	7,13	5,70	1,93	14,75
42.	Kirgistan	Azja Środkowa	3,75	7,23	3,59	14,57
43.	Sri Lanka	Azja Południowa	5,06	6,06	3,41	14,54
44.	Gwatemala	Ameryka Łacińska	7,13	4,77	2,63	14,52
45.	Wenezuela	Ameryka Łacińska	7,31	4,05	2,88	14,23
46.	Ghana	Afryka Subsaharyjska	5,06	6,35	2,80	14,21
47.	Nepal	Azja Południowa	4,88	5,08	4,20	14,15
48.	Etiopia	Afryka Subsaharyjska	6,56	4,61	2,98	14,15
49.	Iran	Bliski Wschód i Afryka Północna	5,44	5,13	3,28	13,84
50.	Syria	Bliski Wschód i Afryka Północna	6,56	4,29	2,80	13,65
51.	Afganistan	Azja Południowa	6,75	4,05	2,80	13,60
52.	Kamerun	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,82	2,80	13,50
53.	Tadżykistan	Azja Środkowa	3,75	6,14	3,59	13,47

perspektywiczni władcy państwa polskiego

POZ.	PAŃSTWO	REGION	WIEZI POLITYCZNE	WIEZI GOSPODARCZE	WIEZI SPOŁECZNO- -KULTUROWE	SUMA
54.	Dominikana	Ameryka tacińska	4,88	6,15	2,19	13,21
55.	Kuba	Ameryka tacińska	5,63	4,53	2,80	12,96
56.	Wybrzeże Kości Słoniowej	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,70	2,19	12,77
57.	Mauritius	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,70	2,19	12,77
58.	Mozambik	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,54	2,19	12,60
59.	Jamajka	Karaiby	4,88	5,54	2,19	12,60
60.	Bahrajn	Bliski Wschód i Afryka Północna	4,88	6,11	1,58	12,56
61.	Jemen	Bliski Wschód i Afryka Północna	6,38	3,72	2,44	12,54
62.	Urugwaj	Ameryka tacińska	4,88	5,42	2,23	12,52
63.	Seszele	Afryka Subsaharyjska	4,88	6,07	1,58	12,52
64.	Liberia	Afryka Subsaharyjska	4,88	6,04	1,58	12,49
65.	Mauretania	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,82	1,75	12,45
66.	Madagaskar	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,22	2,19	12,28
67.	Salwador	Ameryka tacińska	4,88	5,22	2,19	12,28
68.	Togo	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,37	2,01	12,26
69.	Gambia	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,18	2,19	12,24
70.	Gwinea	Afryka Subsaharyjska	5,06	4,85	2,19	12,10
71.	Kongo	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,57	2,63	12,07
72.	Turkmenistan	Azja Środkowa	3,56	4,90	3,59	12,05
73.	Ekwador	Ameryka tacińska	4,88	4,98	2,19	12,04
74.	Namibia	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,22	1,93	12,02
75.	Bahamy	Karaiby	4,88	5,37	1,75	12,00
76.	Paragwaj	Ameryka tacińska	4,88	4,45	2,63	11,95
77.	Sierra Leone	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,98	2,01	11,86
78.	Mali	Afryka Subsaharyjska	3,75	5,58	2,36	11,69
79.	Czad	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,13	1,58	11,58
80.	Zambia	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,51	2,19	11,58
81.	Honduras	Ameryka tacińska	4,88	4,49	2,19	11,55

POZ.	PAŃSTWO	REGION	WIEŹI POLITYCZNE	WIEŹI GOSPODARCZE	WIEŹI SPOŁECZNO- KULTUROWE	SUMA
82.	Gwinea Równikowa	Afryka Subsaharyjska	4,88	5,06	1,58	11,51
83.	Somalia	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,37	2,19	11,43
84.	Gujana	Karaiby	4,88	4,98	1,58	11,43
85.	Trynidad i Tobago	Karaiby	4,88	4,94	1,58	11,39
86.	Republika Środkowoafrykańska	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,73	1,75	11,36
87.	Niger	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,29	2,19	11,35
88.	Samoa	Azja Wschodnia i Pacyfik	6,19	3,56	1,58	11,33
89.	Benin	Afryka Subsaharyjska	5,06	4,65	1,58	11,29
90.	Malediwy	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	4,81	1,58	11,26
91.	Surinam	Karaiby	4,88	4,61	1,75	11,24
92.	Barbados	Karaiby	4,88	4,57	1,75	11,20
93.	Gabon	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,73	1,58	11,18
94.	Republika Zielonego Przylądka	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,57	1,58	11,02
95.	Papua–Nowa Gwinea	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	4,45	1,69	11,01
96.	Wyspy Marshalla	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	4,41	1,58	10,86
97.	Dżibuti	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,29	1,58	10,74
98.	Komory	Afryka Subsaharyjska	4,88	4,21	1,58	10,66
99.	Dominika	Karaiby	4,88	3,80	1,93	10,60
100.	Belize	Karaiby	4,88	3,68	2,01	10,57
101.	Oman	Bliski Wschód i Afryka Północna	3,56	4,94	2,01	10,51
102.	Kiribati	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	4,01	1,58	10,46
103.	Burkina Faso	Afryka Subsaharyjska	4,88	3,93	1,58	10,38
104.	Malawi	Afryka Subsaharyjska	4,88	3,56	1,93	10,36
105.	Antigua i Barbuda	Karaiby	4,88	3,89	1,58	10,34
106.	Zimbabwe	Afryka Subsaharyjska	0,94	4,89	4,48	10,30
107.	Botswana	Afryka Subsaharyjska	4,88	3,80	1,58	10,25
108.	Gwinea Bissau	Afryka Subsaharyjska	4,88	3,72	1,58	10,17
109.	Eswatini	Afryka Subsaharyjska	4,88	3,64	1,58	10,09

POZ.	PAŃSTWO	REGION	WIEZI POLITYCZNE	WIEZI GOSPODARCZE	WIEZI SPOŁECZNO-KULTUROWE	SUMA
110.	Saint Kitts i Nevis	Karaiby	4,88	3,44	1,75	10,07
111.	Uganda	Afryka Subsaharyjska	2,81	4,37	2,80	9,98
112.	Korea Północna	Azja Wschodnia i Pacyfik	5,06	3,32	1,58	9,96
113.	Saint Lucia	Karaiby	4,88	3,48	1,58	9,93
114.	Fidzi	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	3,48	1,58	9,93
115.	Kambodża	Azja Wschodnia i Pacyfik	3,56	4,76	1,58	9,89
116.	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	Afryka Subsaharyjska	4,88	3,40	1,58	9,85
117.	Mjanma	Azja Wschodnia i Pacyfik	2,81	4,81	2,19	9,81
118.	Saint Vincent i Grenadyny	Karaiby	4,88	3,36	1,58	9,81
119.	Grenada	Karaiby	4,88	3,32	1,58	9,77
120.	Haiti	Ameryka tacińska	4,88	3,28	1,58	9,73
121.	Sudan	Afryka Subsaharyjska	3,56	3,89	2,19	9,64
122.	Sudan Południowy	Afryka Subsaharyjska	4,88	3,00	1,76	9,63
123.	Timor Wschodni	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	3,04	1,58	9,49
124.	Bhutan	Azja Południowa	4,88	2,96	1,58	9,41
125.	Lesotho	Afryka Subsaharyjska	4,88	2,88	1,58	9,33
126.	Laos	Azja Wschodnia i Pacyfik	3,56	3,89	1,58	9,02
127.	Vanuatu	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	2,55	1,58	9,00
128.	Nikaragua	Ameryka tacińska	2,25	4,49	2,19	8,93
129.	Wyspy Salomona	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	2,43	1,58	8,88
130.	Tuvalu	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	2,43	1,58	8,88
131.	Tonga	Azja Wschodnia i Pacyfik	4,88	2,35	1,58	8,80
132.	Boliwia	Ameryka tacińska	2,81	3,72	2,19	8,72
133.	Brunei	Azja Wschodnia i Pacyfik	3,56	3,56	1,58	8,70
134.	Mikronezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	3,56	2,35	1,58	7,49
135.	Burundi	Afryka Subsaharyjska	2,25	3,00	2,19	7,43
136.	Erytrea	Afryka Subsaharyjska	2,25	2,67	1,75	6,67

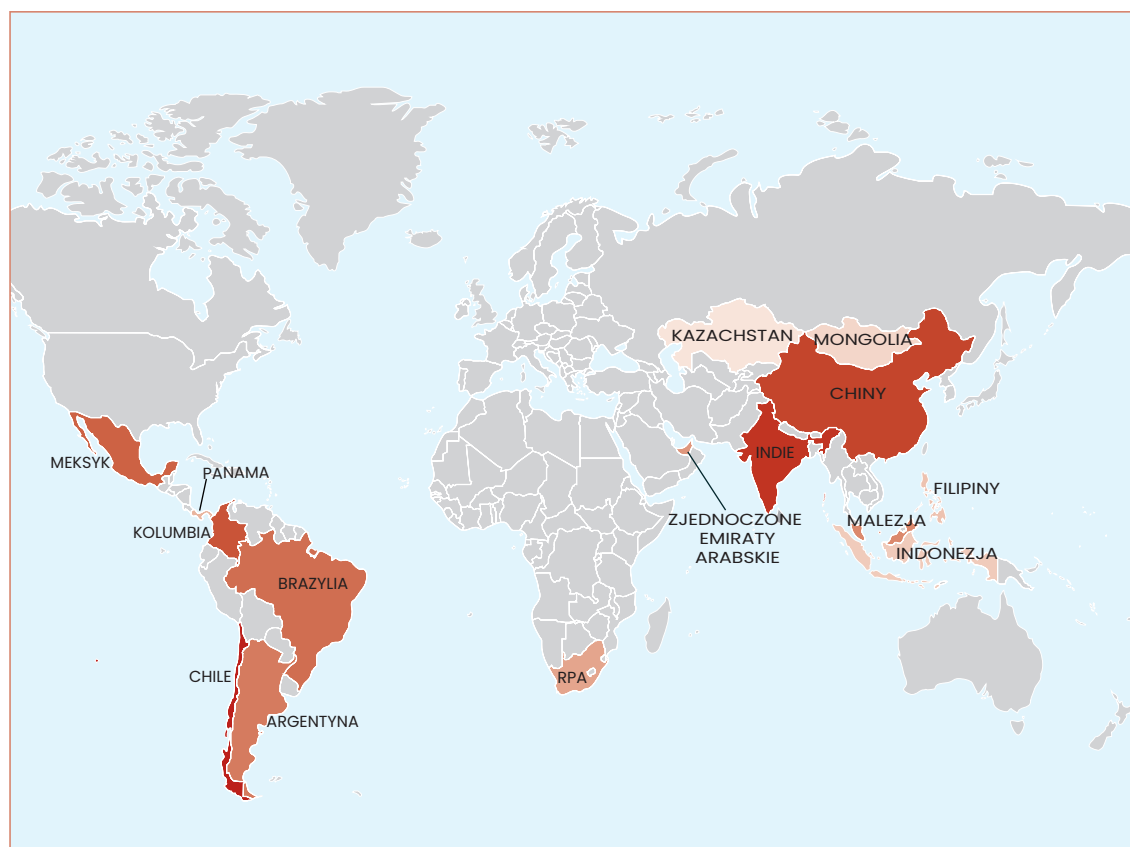

5. Wybór perspektywicznych partnerów Polski

W pierwszej piętnastce głównego rankingu znalazły się kraje reprezentujące sześć z siedmiu wyróżnionych regionów (zabrakło Karaibów). Większość stanowią państwa Ameryki Łacińskiej (sześć) oraz Azji Wschodniej i Pacyfiku (pięć), a z pozostałych czterech regionów pochodzi po jednym państwie. Wysoka pozycja państw latynoamerykańskich wynika przede wszystkim z ich wysokiej punktacji w sferze bliskości i stabilności. Odwrotna sytuacja dotyczy Chin i Indii, których pozycja w pierwszej trójce jest rezultatem najwyższych wyników pod względem atrakcyjności i potencjału, co obrazuje ich położenie na „mapie” partnerów dużo dalej na prawo niż pozostałych państw (zob. Wykres 5).

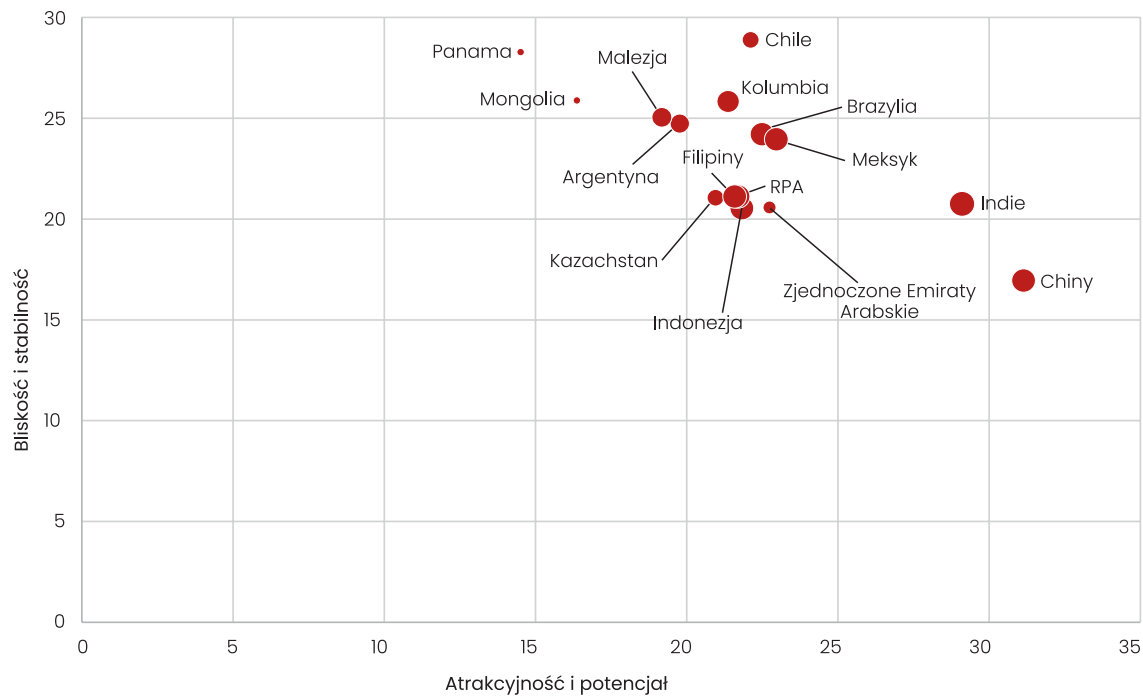
Mapa 1

Piętnaście państw z najwyższym wynikiem końcowym w rankingu

Wykres 5

Piętnaście państw z najwyższym wynikiem końcowym w rankingu

Na podstawie weryfikacji jakościowej wyników rankingu **autorzy raportu w ramach każdego z siedmiu regionów wyłonili po dwa państwa, które uznali za najbardziej perspektywiczne dla Polski**. Wybór ten nie musi się pokrywać z najwyższymi lokatami tych krajów w rankingu głównym lub regionalnym. Przykładem są Chiny, które z jednej strony już są ważnym partnerem gospodarczym Polski, głównie za sprawą wysokiego importu, a z drugiej są odległe politycznie, co potwierdza dopiero 75. pozycja w rankingu pod względem bliskości i stabilności.

Profil każdego z regionów otwiera komentarz dotyczący dziesięciu albo – w przypadku mniejszych regionów – pięciu państw o najwyższych wynikach w rankingu regionalnym, zilustrowany wykresem punktowym. Rozmiary punktów odzwierciedlają w przybliżeniu różnice między państwami pod względem liczby ludności. Dalej znajdują się opisy dwóch perspektywicznych partnerów, w tym uzasadnienie ich wyboru z uwzględnieniem analizy jakościowej, oraz wzmianka o innych państwach, które zasługują na uwagę. Przy każdym z wymienionych państw znajduje się wykres radarowy przedstawiający porównanie punktów uzyskanych indywidualnie i średniej regionalnej w poszczególnych podkategoriach. W zależności od regionu maksymalna wartość skali wykresu może być inna.

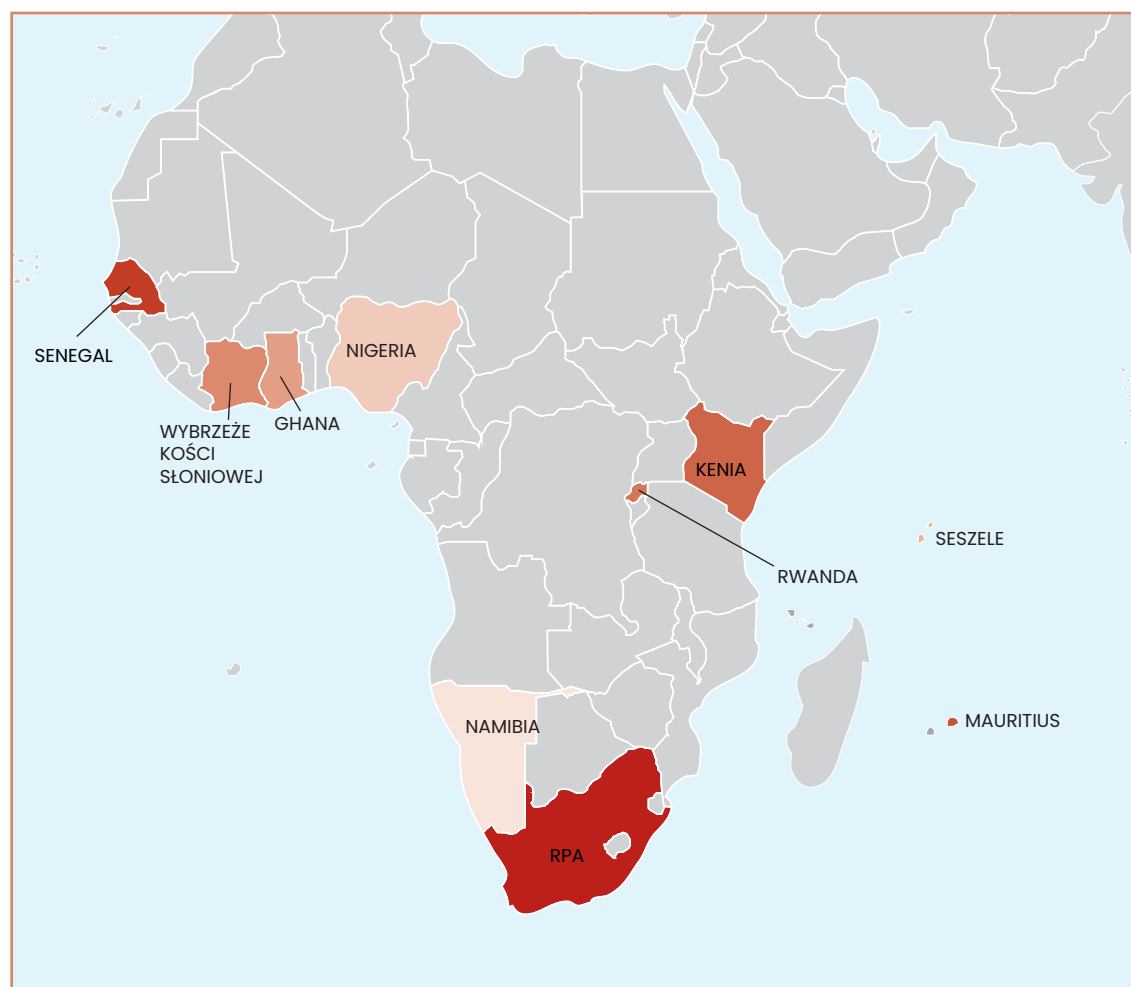
Afryka Subsaharyjska

W pierwszej dwudziestce ogólnego rankingu znalazło się tylko jedno państwo Afryki Subsaharyjskiej – RPA. Kraje tego regionu lepiej wypadły pod względem punktacji za bliskość polityczną i stabilność. Jest ich pięć w pierwszej dwudziestce, a najwyższe miejsce zajmuje Wybrzeże Kości Słoniowej. Pod względem atrakcyjności i potencjału gospodarczego dość wysoko znalazła się RPA. Kolejne państwo, Nigeria – gospodarka podobnych rozmiarów i największy rynek Afryki – znalazło się dopiero na 24. miejscu. Najsilniejsze więzi z Polską notują RPA, Nigeria i Kenia.

Pierwsze dwie pozycje rankingu regionalnego – RPA i Nigeria – pokrywają się z największymi partnerami handlowymi Polski pod względem wartości obrotów towarowych i usługowych, przy czym z tym drugim partnerem odnotowywana jest silna dynamika wzrostowa. Te same państwa wymieniane były najczęściej w deklaracjach programowych władz polskich jako perspektywiczne pod względem gospodarczym. Kontakty polityczne na wysokim szczeblu należy określić jako sporadyczne – jest tu więc duży potencjał do intensyfikacji.

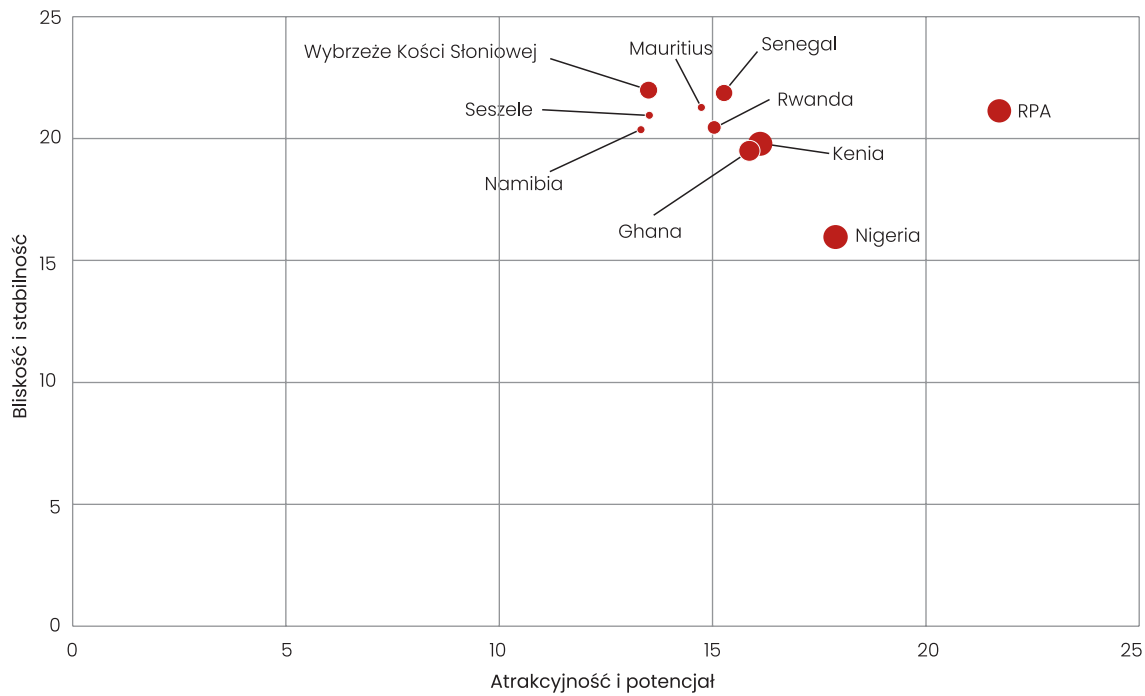
Mapa 2

Dziesięć państw Afryki Subsaharyjskiej z najwyższą punktacją w rankingu

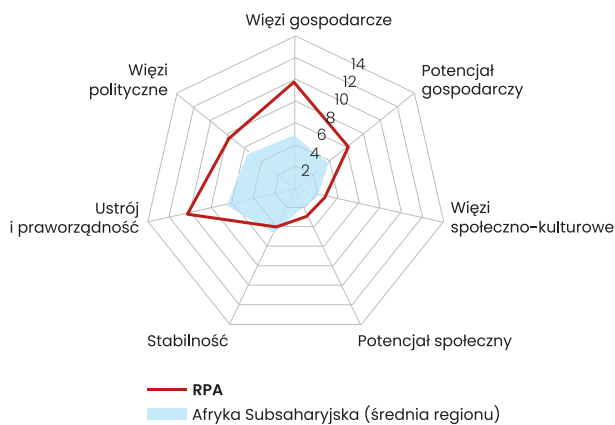
Wykres 6

Dziesięć państw Afryki Subsaharyjskiej z najwyższą punktacją w rankingu

Najbardziej perspektywiczni partnerzy

RPA

Wskazanie RPA jako perspektywicznego partnera Polski w Afryce Subsaharyjskiej wynika z wysokiej punktacji w sferze atrakcyjności i potencjału (8. miejsce), co przekłada się na wyróżniający się wynik tego państwa w rankingu ogólnym (10. miejsce). Wyraźnie przeważa nad innymi krajami regionu pod względem potencjału gospodarczego oraz więzi gospodarczych i społeczno-kulturowych z Polską. Uzyskała stosunkowo wysoką punktację w sferze ustroju i praworządności.

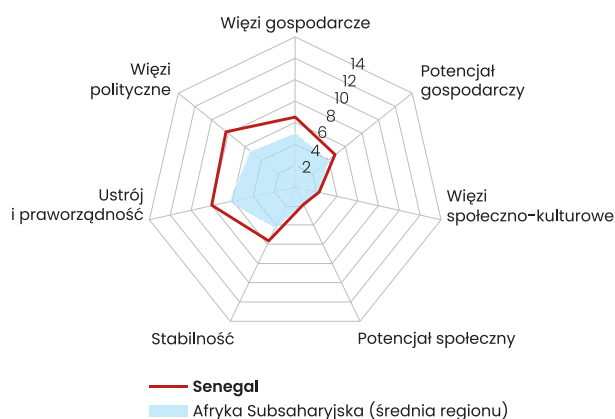
RPA jest jedną z największych gospodarek Afryki oraz centrum finansowym kontynentu. Według MFW w 2025 r. zanotowała jednak wzrost PKB jedynie o 1,1%. Największy kryzys, skutkujący notorycznymi przerwami w dostawach prądu, RPA ma już za sobą, a obecne władze są zdeterminowane przeprowadzić niezbędne reformy. Pod względem PKB

per capita według parytetu siły nabywczej (15,7 tys. dol.) kraj ten plasuje się nominalnie na piątym miejscu w regionie, ale na pierwszym wśród porównywalnych – dużych i zdywersyfikowanych – gospodarek. Warto jednak zaznaczyć, że RPA pozostaje jednym z najbardziej rozwarstwionych społeczeństw świata, a podziały rasowe utrzymują się w wymiarze ekonomicznym. Przeciętne gospodarstwo domowe białych jest dziewięciokrotnie bogatsze niż czarnoskórych. Faktycznie funkcjonują przynajmniej dwa równoległe społeczeństwa, a ich wskaźniki warunków życia oraz nawyków i potrzeb konsumpcyjnych są drastycznie różne.

RPA jest jednym z głównych partnerów Polski w Afryce. Relacjom bilateralnym sprzyja obowiązująca Umowa o partnerstwie gospodarczym (EPA) między UE a państwami Wspólnoty Rozwoju Afryki Południowej (SADC). Choć wyzwaniem dla firm wchodzących na południowoafrykański rynek jest pogarszające się postrzeganie RPA, np. w zakresie korupcji, co przekłada się m.in. na ratingi, na tle innych państw Afryki RPA ma nadal przyjazne przepisy dotyczące inwestorów, a także jest jedną z najbardziej innowacyjnych gospodarek w regionie.

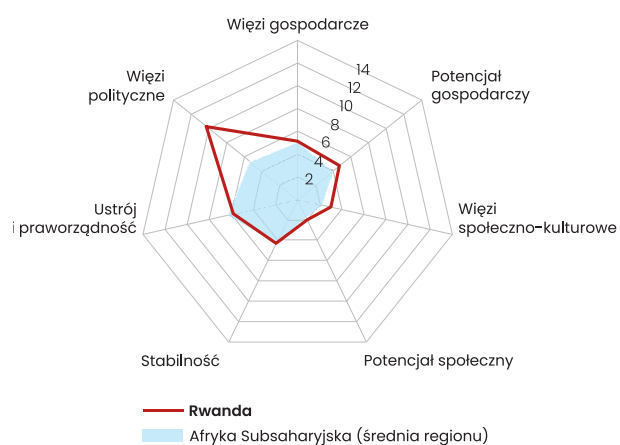
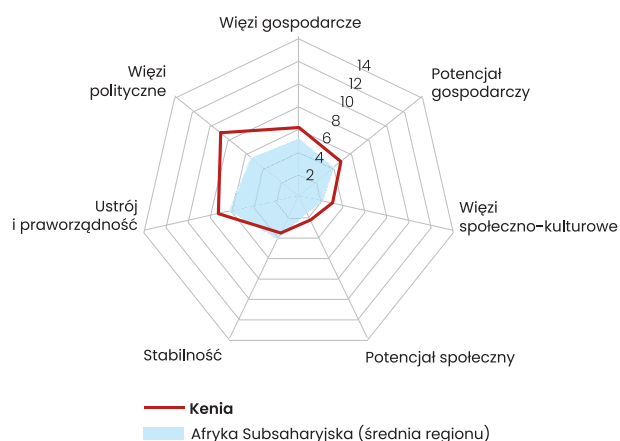
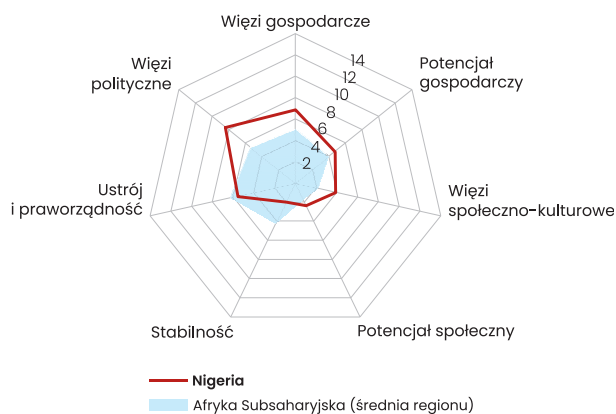
Senegal

Państwo to zajęło 25. miejsce w rankingu ogólnym. W regionie zdobyło wyższą punktację niż RPA w sferze bliskości i stabilności. Uzyskało jednak wyraźnie niższy wynik pod względem atrakcyjności i potencjału (w regionie ustępuje tylko RPA). Wysoką punktację końcową zawdzięcza dobremu wynikowi za ustrój i praworządność, stabilność oraz więzi polityczne z Polską. W przypadku więzi gospodarczych ustępuje jedynie RPA i Nigerii.

W ostatnich latach Senegal wyróżniała jedna z najwyższych dynamik wzrostu gospodarczego w regionie – w 2025 r. wzrost PKB wyniósł 7,9%. Gospodarka jest silnie napędzana przez popyt wewnętrzny – konsumpcja odpowiada aż za 82% PKB. Senegal jest państwem o silnych tradycjach przywiązania do instytucji. W kraju nigdy nie doszło do siłowego obalenia władzy, a każda próba wprowadzenia dyktatury spotykała się z oporem społecznym i kończyła niepowodzeniem. Dlatego można zakładać długofalową stabilność tego państwa. Obecnie rozpoczyna się eksploatacja podmorskich pól gazowych, jednych z najbardziej perspektywicznych w Afryce, co może zmienić sytuację finansową kraju.

Na uwagę w Afryce Subsaharyjskiej zasługują jeszcze: **Nigeria** – największy ludnościowo kraj Afryki, w ostatnich latach rozbudowujący bazę przemysłową, a także **Kenia i Rwanda**, istotni partnerzy Polski w sferze biznesu i edukacji.

Ameryka Łacińska

Państwa latynoamerykańskie są najliczniej reprezentowane w czołówce rankingu ogólnego. Wynika to przede wszystkim z ich wysokich wyników pod względem bliskości i stabilności – w pierwszej dziesiątce znalazło się aż osiem krajów z Ameryki Łacińskiej. Uzyskały one jednocześnie stosunkowo wysokie wyniki pod względem atrakcyjności i potencjału – trzy państwa latynoamerykańskie należą do pierwszej dziesiątki.

Pierwsza piątka rankingu regionalnego pokrywa się z listą największych gospodarek Ameryki Łacińskiej pod względem wartości PKB (z uwzględnieniem parytetu siły nabywczej) i bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Są to zarazem najwięksi partnerzy handlowi Polski w regionie pod względem obrotów towarowych i usługowych oraz – poza Argentyną – wartości polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Mapa 3

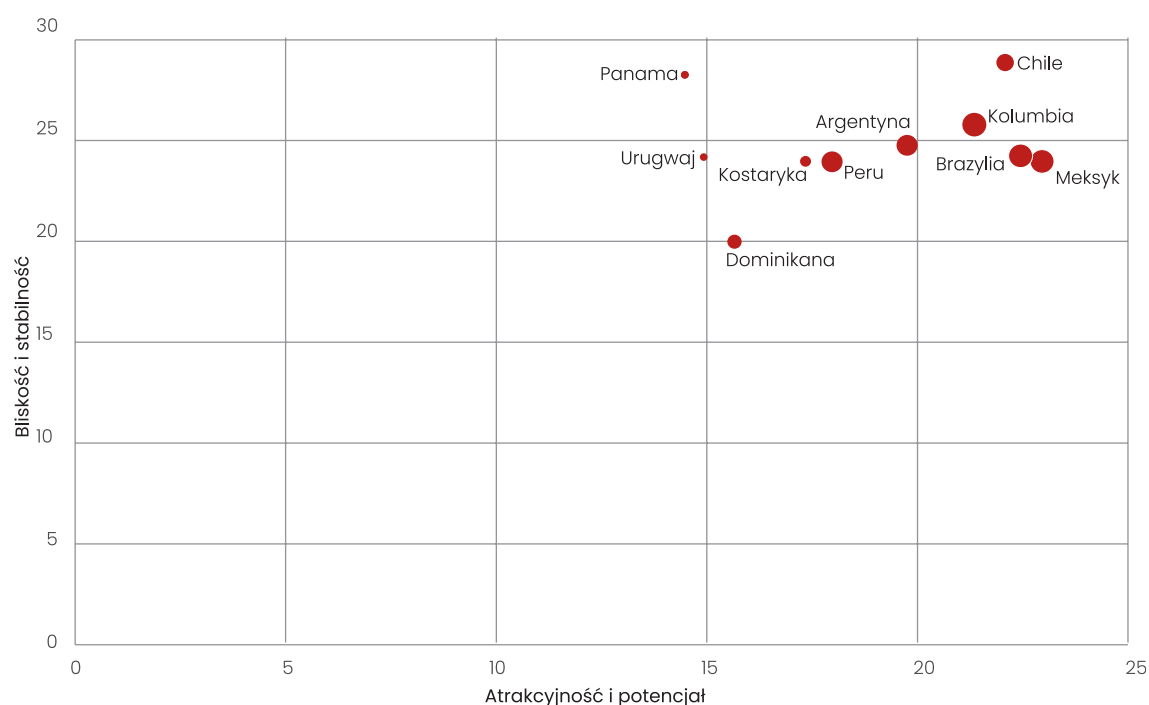
Dziesięć państw Ameryki Łacińskiej z najwyższą punktacją w rankingu

Państwa te – na czele z dwoma największymi, czyli Brazylią i Meksykiem – wymieniane były w oficjalnych deklaracjach różnych polskich rządów o kierunkach polskiej polityki zagranicznej. Zainteresowanie dotyczyło głównie możliwości gospodarczych, ale poza stopniowym wzrostem wartości obrotów partnerzy latynoamerykańscy wciąż mają niewielki udział w wymianie handlowej Polski. Ograniczone kontakty polityczne na najwyższym szczeblu świadczą o tym, że słabo rozwinięte są nawet stosunki w tej sferze z partnerami wyróżnianymi w oficjalnych deklaracjach na temat polskiej polityki zagranicznej. Na tej podstawie można wciąż mówić o państwach latynoamerykańskich jako perspektywicznych partnerach z dużym potencjałem rozwoju dwustronnych stosunków.

Wykres 7

Dziesięć państw Ameryki Łacińskiej z najwyższą punktacją w rankingu

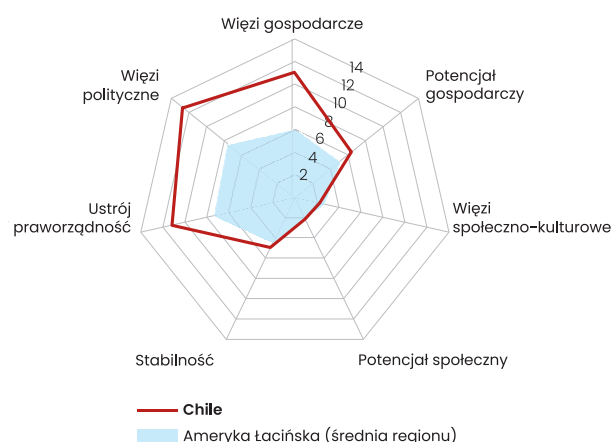
Najbardziej perspektywiczni partnerzy

Chile

Za wskazaniem Chile jako perspektywicznego partnera Polski w Ameryce Łacińskiej przemawia jego pierwsze miejsce w rankingu ogólnym. Odzwierciedla najwyższy wynik pod względem bliskości politycznej oraz dziewiąte miejsce pod względem atrakcyjności i potencjału.

Chile wyróżnia się przede wszystkim rozwiniętymi więziami politycznymi z Polską (m.in. zbieżnością głosowań w ZO ONZ) oraz wysokimi wskaźnikami dotyczącymi

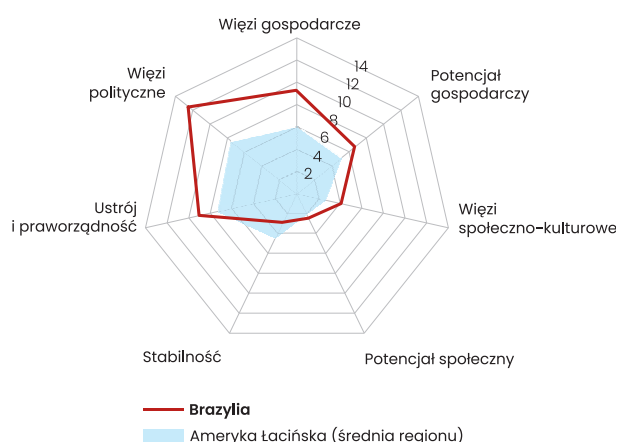
ustroju i praworządności (rankingi demokracji i wolności obywatelskich). Charakteryzuje się też wysokim poziomem rozwoju społecznego (HDI) oraz indeksu SDG. Należy do państw o najwyższych wskaźnikach wolności gospodarczej na świecie oraz o niskim poziomie percepcji korupcji. Jest członkiem OECD. Nie należy do znaczących partnerów handlowych Polski w regionie, choć wymiana odbywa się na podstawie umowy UE z Chile o wolnym handlu (od 2025 r. tymczasowego porozumienia, które zastąpiło wcześniejsze, będące w mocy przez dwie dekady). Jest natomiast państwem z największą polską inwestycją zagraniczną – należącą do KGHM kopalnią miedzi i srebra Sierra Gorda.

Brazylia

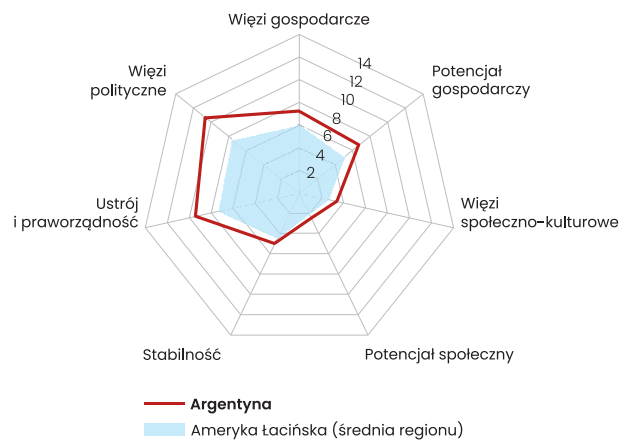
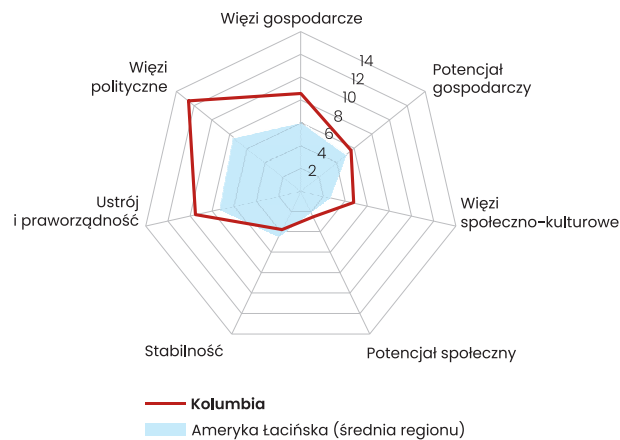
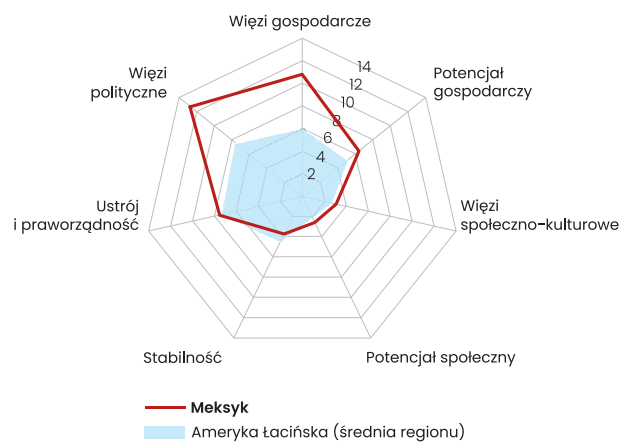
Największe państwo Ameryki Łacińskiej zajęło piąte miejsce w rankingu ogólnym. Tę samą pozycję uzyskało pod względem atrakcyjności i potencjału, a siódmą – pod względem bliskości i stabilności.

Brazylia uzyskała wysokie wyniki w podkategoriach obejmujących więzi polityczne z Polską z uwagi na dość dużą zbieżność głosowań w ZO ONZ i rozbudowaną bazę traktatową. Wyzwaniem dla rozwoju współpracy politycznej jest członkostwo Brazylii w BRICS+, w tym bliskie relacje z Rosją.

Jako największa gospodarka latynoamerykańska i członek G20 Brazylia charakteryzuje się wysokim potencjałem gospodarczym i poziomem więzi w tej sferze z Polską. Dla Polski pozostaje największym partnerem handlowym w Ameryce Łacińskiej, a możliwości rozwoju tej współpracy może poszerzyć umowa UE–Mercosur, której część handlowa zaczęła być tymczasowo stosowana od 1 maja 2026 r. Brazylia należy do atrakcyjnych kierunków zagranicznych inwestycji bezpośrednich, a zachętą do inwestowania może być obowiązująca od niedawna umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania. Brazylia ma też szczególne więzi z Polską z uwagi na liczną społeczność polskiego pochodzenia, szacowaną nawet na kilka milionów. Jest to atut, który z perspektywy rozwoju relacji dwustronnych jest po obu stronach wciąż postrzegany w kategoriach niewykorzystywanego potencjału.

Na wyróżnienie zasługują **Meksyk, Kolumbia i Argentyna**. Meksyk jest drugą największą gospodarką latynoamerykańską i największym rynkiem eksportowym Polski w regionie. Zajmuje wysokie miejsca pod względem więzi politycznych i gospodarczych z Polską. Nowa umowa globalna UE z Meksykiem, podpisana 22 maja 2026 r., może poszerzyć możliwości współpracy handlowej i inwestycyjnej. Kolumbia z kolei zawdzięcza wysoką pozycję w rankingu ogólnym dużej liczbie punktów za bliskość i stabilność (głównie więzi polityczne) oraz więzi społeczno-kulturowe. Argentyna jest trzecią największą gospodarką regionu i drugą w ramach Mercosuru. Obecnie przechodzi szeroko zakrojone reformy liberalizujące gospodarkę i w rankingu uzyskała najwyższą w regionie notę za potencjał gospodarczy. Ważnym elementem jej więzi społeczno-kulturowych z Polską jest szacowana na kilkaset tysięcy osób społeczność Argentyńczyków polskiego pochodzenia.

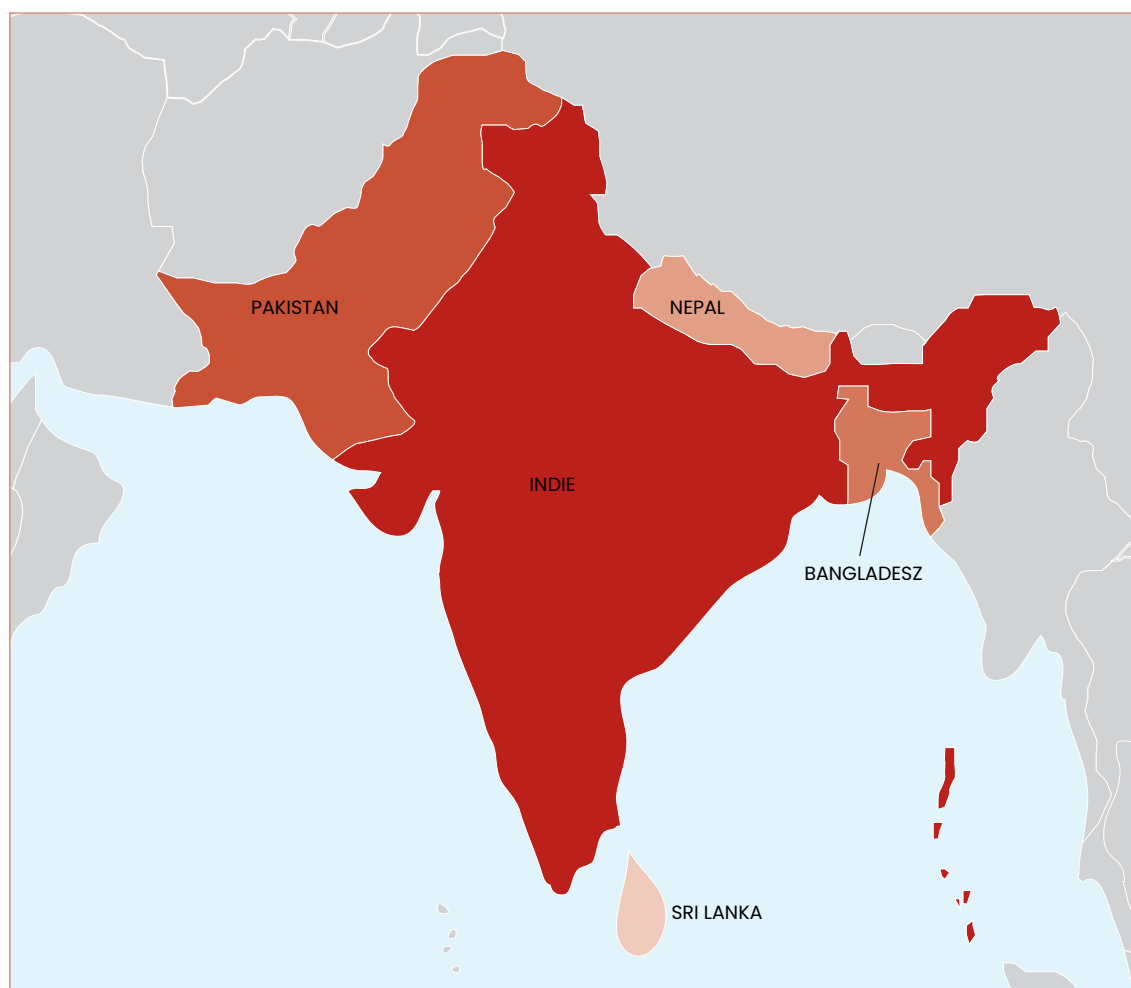

Azja Południowa

Wśród państw Azji Południowej wyraźnie przewodzą Indie, które zajmują drugie miejsce w rankingu ogólnym. Pozostałe państwa regionu uplasowały się na odległych miejscach (kolejne – Pakistan – dopiero na 38.). W ośmiu państwach Azji Południowej mieszkają łącznie niemal 2 mld ludzi (ok. 1/4 ludzkości) i znajdują się tam dwa mocarstwa nuklearne (Indie i Pakistan). Polska posiada ambasady tylko w dwóch stolicach (Nowym Delhi i Islamabadzie), a współpraca gospodarcza pozostaje na stosunkowo niskim poziomie. Najwięksi partnerzy handlowi Polski w regionie to Indie, Pakistan i Bangladesz, czyli państwa zajmujące także najwyższe pozycje w rankingu. Niemniej w oficjalnych deklaracjach i dokumentach dotyczących kierunków polskiej polityki zagranicznej tylko Indie zostały wyróżnione jako jeden z kluczowych kierunków działania Polski w Azji.

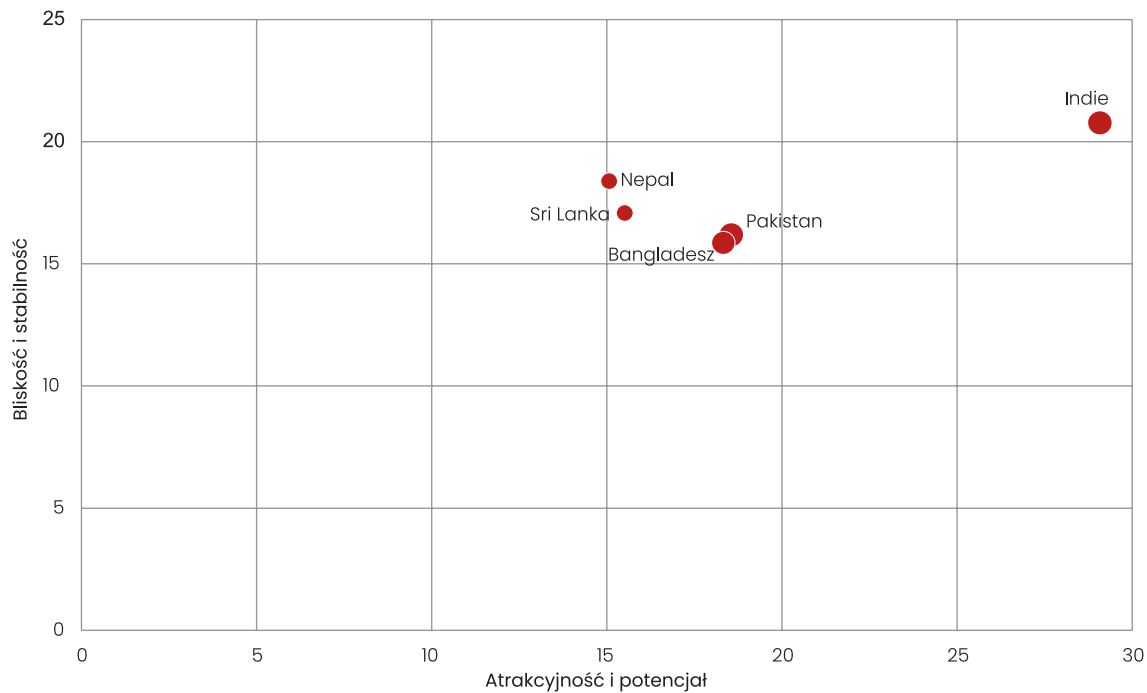
Mapa 4

Pięć państw Azji Południowej z najwyższą punktacją w rankingu

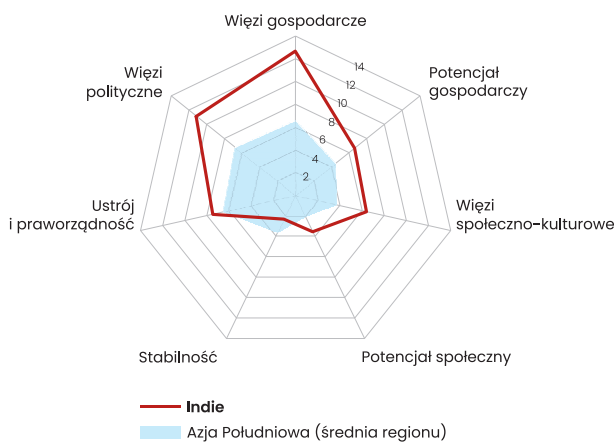
Wykres 8

Pięć państw Azji Południowej z najwyższą punktacją w rankingu

Najbardziej perspektywiczni partnerzy

Indie

Indie zajęły drugie miejsce w rankingu ogólnym, co obrazuje potencjał gospodarczy i polityczny tego państwa. Ma ono najbardziej rozwinięte więzi z Polską, w tym uzyskało najwyższą punktację spośród wszystkich przeanalizowanych państw w sferze społeczno-kulturowej i drugie miejsce w sferze gospodarczej.

Wysoka pozycja Indii w wymiarze atrakcyjności gospodarczej wynika z faktu, że jest to czwarta gospodarka

świata i najludniejsze państwo (1,46 mld ludzi) z szybko rosnącą klasą średnią. Indie należą do najszybciej rozwijających się gospodarek świata – według MFW w 2025 r. wzrost PKB wyniósł 7,6%. Za uznaniem ich za państwo perspektywiczne przemawia też zakończenie w styczniu 2026 r. negocjacji umowy o wolnym handlu z UE, która otwo-

rzy wkrótce indyjski rynek na większość produktów unijnych, inwestycje i współpracę technologiczną.

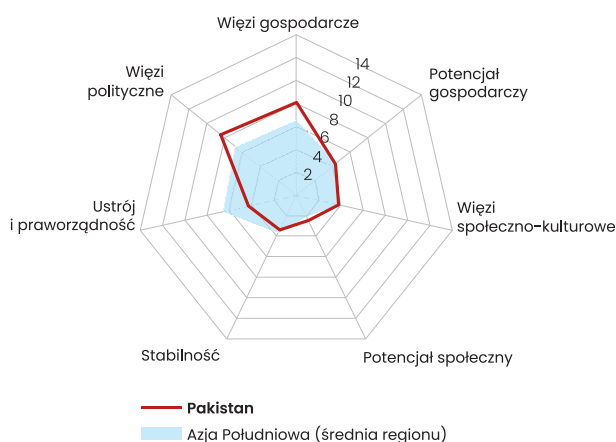
Indie już należą do największych partnerów Polski w Azji pod względem obrotów towarowych i wzajemnych bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Jednocześnie obroty w wysokości 6 mld dol. w 2024 r. plasowały Indie na 24. miejscu wśród partnerów handlowych Polski, a eksport na ten rynek o wartości 1,4 mld dol. stanowił jedynie 0,4% całego eksportu Polski, co wskazuje na duży potencjał wzrostu.

Bliższej współpracy z Indiami powinien sprzyjać obowiązujący w tym państwie system demokratyczny oraz silne na tle innych analizowanych krajów więzi społeczno-kulturowe i gospodarcze z Polską. Oba państwa starają się wypełnić treścią podpisaną w 2024 r. partnerstwo strategiczne. Indie to jedno z nielicznych państw analizowanej grupy, w których znajduje się Instytut Polski. Państwo to jest też w czołówce pod względem liczby przebywających w Polsce zagranicznych studentów i pracujących obywateli. Należy jednak podkreślić rozbieżności w głosowaniach w ONZ, w tym odmienne spojrzenie na rosyjską agresję na Ukrainę, jako czynniki ograniczające zaufanie i współpracę polityczną.

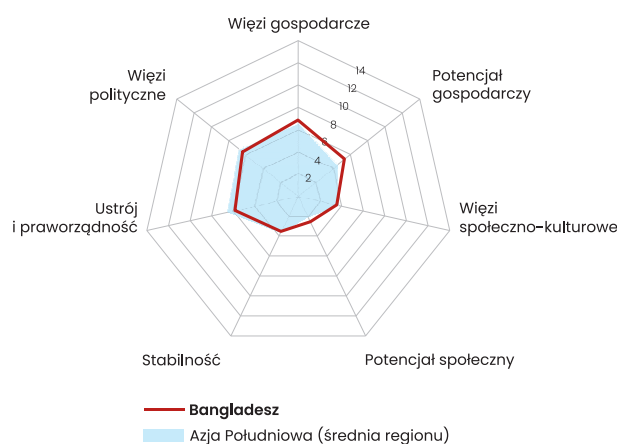
Pakistan

Pakistan zajął 38. miejsce w rankingu ogólnym, a większość punktów uzyskał za atrakcyjność i potencjał. Wśród państw regionu zajął drugie miejsce, na co wpłynęły przede wszystkim stosunkowo wysokie wyniki w kategorii więzi politycznych i gospodarczych z Polską.

Państwo to ma wyróżniający się potencjał militarny i znaczenie polityczne w regionie. Jest to duży rynek z ok. 260 mln mieszkańców. Liczna populacja niezamożnego kraju może stać się zaszobem przyspieszającym rozwój gospodarczy, ale też źródłem zagrożeń migracyjnych i destabilizacji dla regionu.

Na uwagę w regionie zasługuje **Bangladesz** (41. miejsce). Na jego atrakcyjność wpływa potencjał demograficzny (170 mln mieszkańców) i chłonny rynek. Wybory z początku 2026 r. i wyłonienie stabilnego demokratycznego rządu w tym państwie tworzą bardziej sprzyjające warunki do zacieśnienia współpracy politycznej.

Azja Środkowa

Największy udział w końcowej punktacji większości z sześciu wybranych państw Azji Środkowej miały atrakcyjność i potencjał. W pierwszej dwudziestce rankingu ogólnego znalazł się jedynie Kazachstan. Poza tym państwem więzi Polski z regionem są dość słabo rozwinięte.

Region Azji Środkowej w oficjalnych deklaracjach i dokumentach dotyczących kierunków polskiej polityki zagranicznej pojawia się w kontekście równoważenia wpływów Rosji, a także dywersyfikacji kierunków eksportu i inwestycji oraz pozyskiwania surowców. Jest to także obszar, gdzie w wyniku wydarzeń z XIX i XX w. stosunkowo liczna jest polska diaspora, głównie w Kazachstanie.

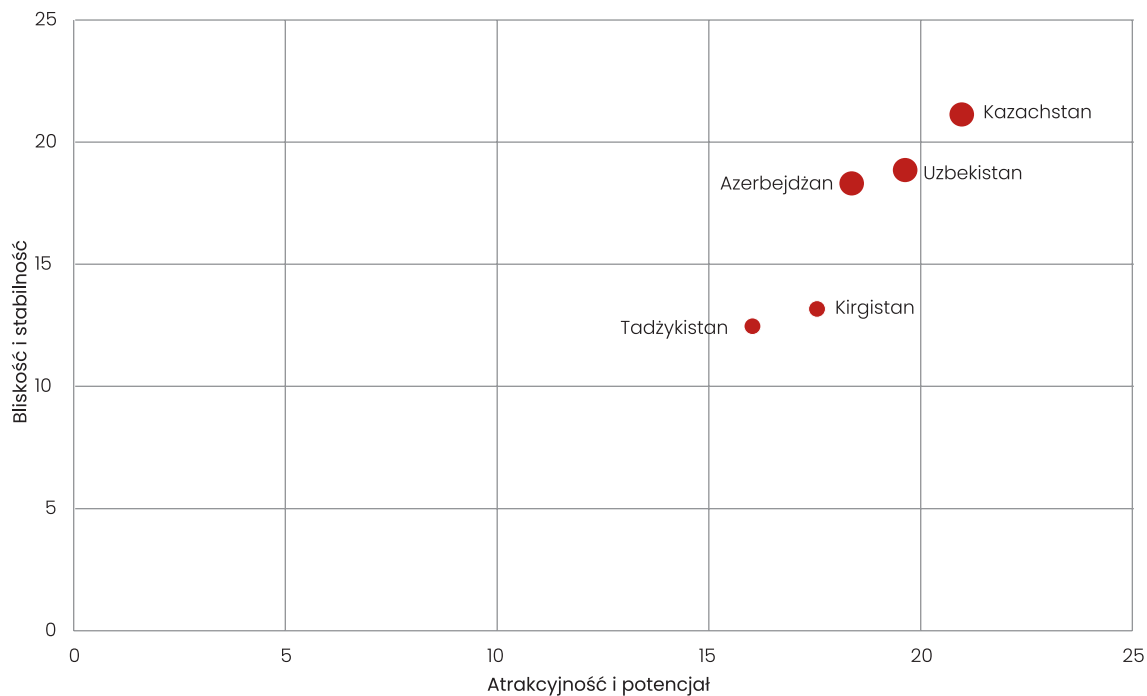
Mapa 5

Pięć państw Azji Środkowej z najwyższą punktacją w rankingu

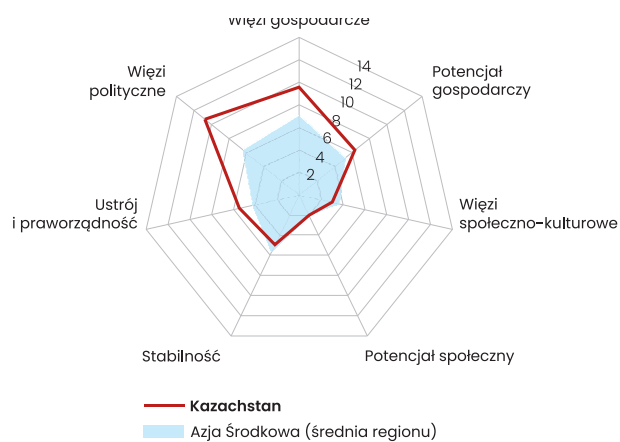
Wykres 9

Pięć państw Azji Środkowej z najwyższą punktacją w rankingu

Najbardziej perspektywiczni partnerzy

Kazachstan

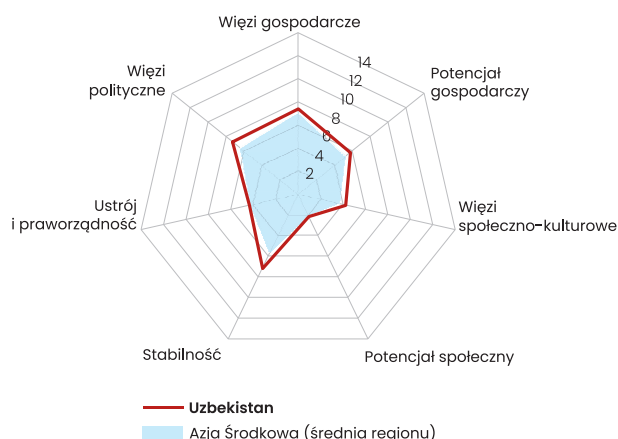
Państwo to zajęło 15. miejsce w rankingu ogólnym. Ma wyraźną przewagę punktową nad pozostałymi krajami Azji Środkowej w rankingach ogólnym i częściowych. Wyróżnia się najwyższym potencjałem gospodarczym oraz najbardziej rozwiniętymi więziami politycznymi i gospodarczymi z Polską. Słabiej wypada w kontekście bezpieczeństwa, a także potencjału społecznego.

Kazachstan jest szybko rozwijającą się gospodarką – według MFW wzrost PKB w 2025 r. osiągnął 6,5%. Choć rynek tego kraju jest stosunkowo niewielki (ok. 21 mln mieszkańców), to przyciąga liczne inwestycje zagraniczne. Państwo posiada bogate złoża surowców, w tym krytycznych (nawiązało współpracę z UE w zakresie ich wydobycia i przetwarzania).

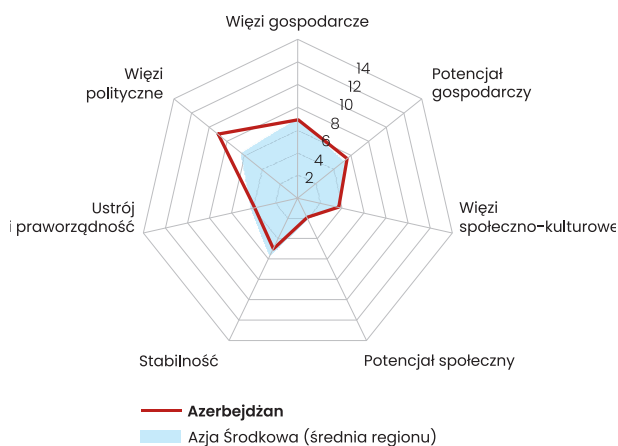
Uzbekistan

W Azji Środkowej na uwagę zasługuje także Uzbekistan (24. miejsce w rankingu ogólnym), który wyróżnia się najwyższym wynikiem pod względem stabilności.

Państwo to, o liczbie ludności porównywalnej z Polską (37 mln), należy do najszybciej rozwijających się w Azji Środkowej (w 2025 r. wzrost PKB wyniósł 7,7%), co czyni go atrakcyjnym kierunkiem eksportowym i inwestycyjnym. Bezpośrednie połączenia lotnicze, których operatorem jest LOT, rosnący ruch turystyczny (bezwizowy dla obywateli Polski) i migracja zarobkowa Uzbeków do Polski wskazują na tworzenie się podstaw rozwoju współpracy i kontaktów międzyludzkich.

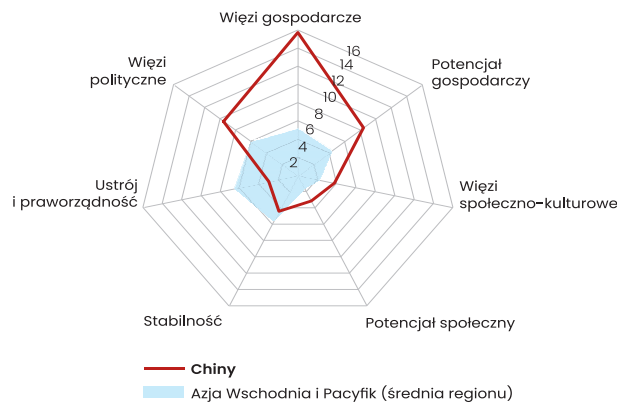

W tym regionie warto również zwrócić uwagę na **Azerbejdżan** (26. miejsce w rankingu ogólnym), który posiada m.in. bogate złoża surowców, w tym gazu ziemnego. Uzyłskął stosunkowo wysoki wynik pod względem więzi społeczno-kulturowych oraz w wymiarze atrakcyjności i potencjału, jednak relatywnie niskie noty m.in. w sferze ustroju i praworządności.

Azja Wschodnia i Pacyfik

W pierwszej dwudziestce rankingu ogólnego znalazło się sześć państw Azji Wschodniej i Pacyfiku. W przypadku większości z nich największy udział w końcowej punktacji miały atrakcyjność i potencjał gospodarczy.

Chiny uzyskały w tej kategorii najwyższą punktację ze wszystkich analizowanych państw. Jest to jednak już od dłuższego czasu ważny partner gospodarczy Polski, m.in. z uwagi na status drugiej największej gospodarki świata i drugiego największego partnera w imporcie towarów na polski rynek. Efekty współpracy gospodarczej z Chinami są jednak niejednoznaczne – państwo to jest

m.in. źródłem komponentów i surowców do produkcji w Polsce, jednak napływ tanich produktów z ChRL (często subsydiowanych i w inny sposób wspieranych przez chińskie władze) w coraz większym stopniu zagraża kondycji polskich przedsiębiorstw. Ponadto polityka zagraniczna ChRL, w tym bliska współpraca z Rosją, działa na niekorzyść interesów RP. Trudno w tej sytuacji mówić o Chinach jako perspektywicznym partnerze Polski.

Nie licząc ChRL, czołówka regionalna w dużej mierze pokrywa się z listą głównych partnerów handlowych Polski w regionie, choć w rankingu stosunkowo odległą pozycję (21. miejsce) zajął Wietnam, drugi największy regionalny partner Polski w imporcie.

W deklaracjach na temat polskiej polityki zagranicznej Azja Wschodnia i Pacyfik jest odnotowana m.in. z uwagi na znaczenie gospodarcze i współpracy sektorowej. Rosnące zainteresowanie regionem ze strony Polski widoczne jest m.in. w jej planowanym przystąpieniu do Traktatu o wzajemnych stosunkach i współpracy w Azji Południowo-Wschodniej. Państwa Azji Wschodniej i Pacyfiku (z wyjątkiem ChRL) mają jednak wciąż stosunkowo niewielki udział w handlu zagranicznym Polski. Relacje polityczne rozwijają się na różnych poziomach, jednak w ograniczonym stopniu.

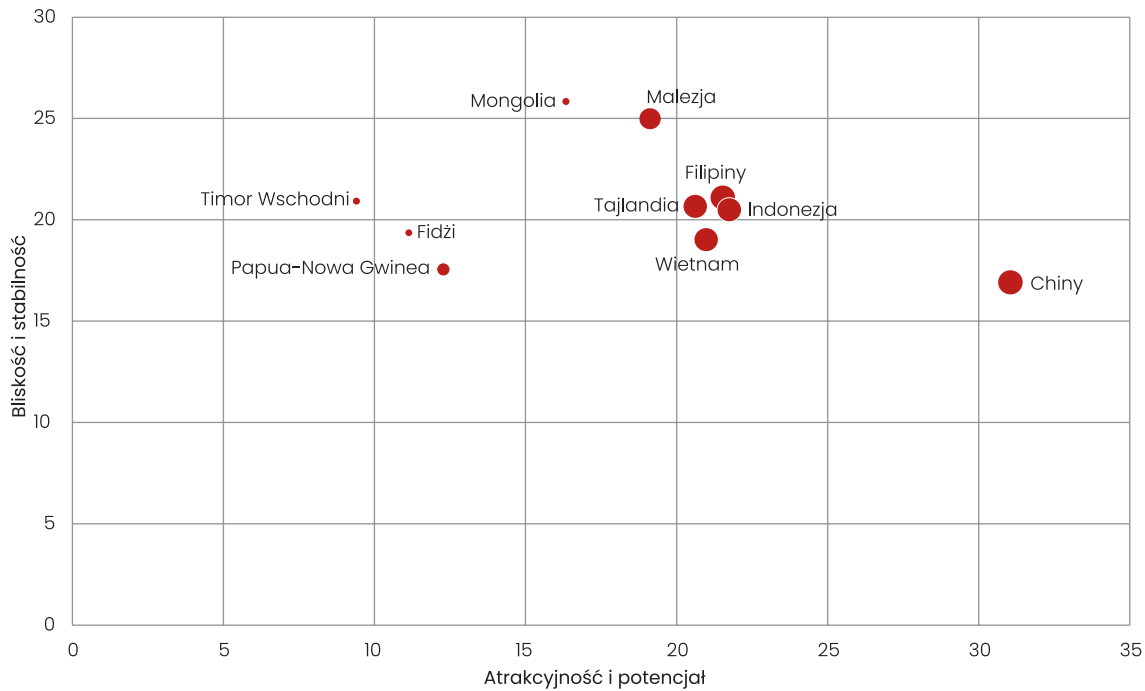
Mapa 6

Dziesięć państw Azji Wschodniej i Pacyfiku z najwyższą punktacją w rankingu

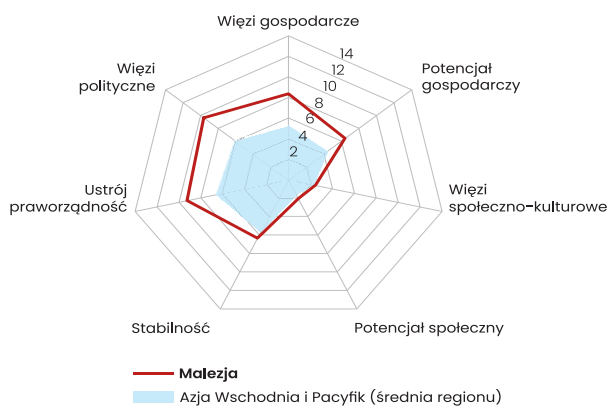
Wykres 10

Dziesięć państw Azji Wschodniej i Pacyfiku z najwyższą punktacją w rankingu

Najbardziej perspektywiczni partnerzy

Malezja

Za zaliczeniem Malezji do grupy najbardziej perspektywicznych partnerów przemawia zajęcie przez nią ósmego miejsca w rankingu ogólnym i drugiego w regionie (po Chinach). Bliskość i stabilność mają największy udział w końcowej punktacji tego państwa, głównie za sprawą wysokich wyników pod względem ustroju i praworządności oraz stabilności, ale także stanu gospodarki i stosunkowo dobrze roz-

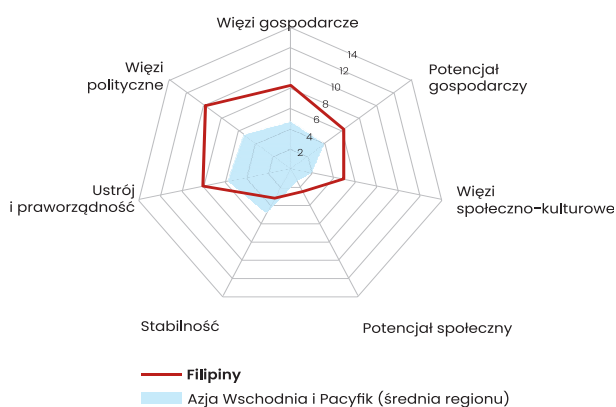
winiętych więzi politycznych z Polską na tle innych państw regionu. Stosunkowo niskie noty kraj uzyskał m.in. za więzi społeczno-kulturowe z Polską. Wyzwaniem dla współpracy politycznej są m.in. dość bliskie relacje Malezji z Rosją.

Malezja należy do najszybciej rozwijających się średnich gospodarek w Azji (w 2025 r. wzrost PKB wyniósł 5,2%), a siła nabywcza społeczeństwa systematycznie rośnie (w 2025 r. PKB per capita według parytetu siły nabywczej wyniósł 44,1 tys. dol.). Czyni

to z Malezji atrakcyjny kierunek dla polskich eksporterów, w tym dóbr konsumenckich. Choć kraj ten jest 8. rynkiem eksportowym dla Polski w Azji, to w latach 2015–2024 odnotowano wzrost sprzedaży o ponad 140%. Malezja może być także istotnym partnerem dla Polski w zakresie dywersyfikacji łańcuchów dostaw surowców krytycznych – nie tylko posiada ich złoża (m.in. metali ziem rzadkich), ale także zwiększa potencjał w zakresie przetwórstwa.

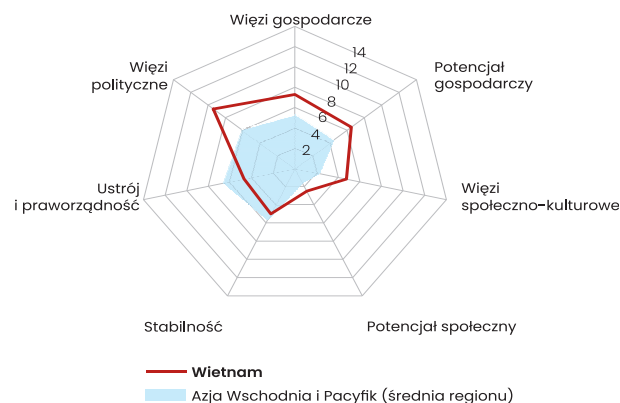
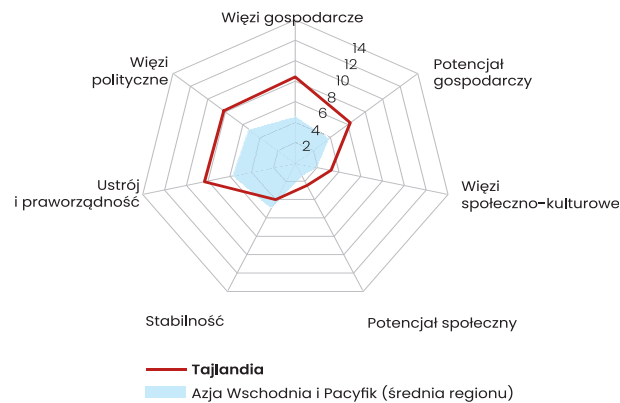
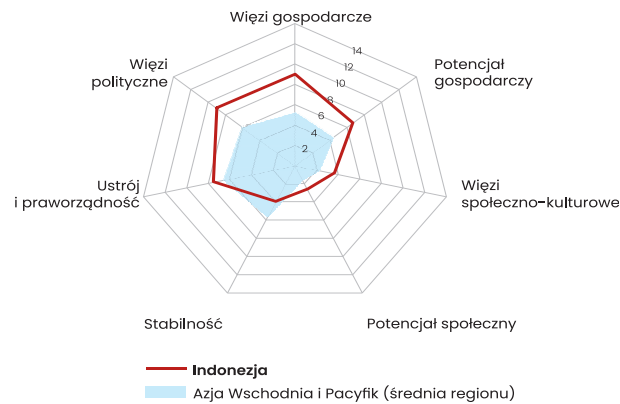
Filipiny

Za wyborem Filipin przemawia ich 12. miejsce w rankingu ogólnym i 3. w regionie. Wyniki Filipin w kategoriach bliskość i stabilność oraz atrakcyjność i potencjał są wyrównane. Na tle regionu Filipiny wyróżniają się jednymi z najbardziej rozwiniętych więzi politycznych z Polską oraz najwyższą punktacją pod względem powiązań społeczno-kulturowych. Wysoki wynik osiągnęły też pod względem potencjału gospodarczego i społecznego. Stosunkowo niskie noty kraj uzyskał m.in. za bezpieczeństwo i stabilność.

Filipiny mają duży potencjał demograficzny – liczba ludności wynosi ponad 117 mln, a mediana wieku to zaledwie 26,6 lat. Jest to dynamicznie rozwijająca się gospodarka – według MFW w 2025 r. wzrost PKB wyniósł 4,4%. Relacje gospodarcze z Polską są na razie stosunkowo słabo rozwinięte – w 2024 r. Filipiny odpowiadały za zaledwie 0,2% polskiego importu i 0,1% eksportu. Bliższej współpracy może sprzyjać system demokratyczny Filipin oraz ich status traktatowego sojusznika USA. Ponadto coraz większa społeczność filipińska jest obecna w Polsce, głównie osoby poszukujące zatrudnienia.

Na wyróżnienie w regionie zasługuje **Indonezja** (w rankingu ogólnym znalazła się na 13. miejscu) – największa gospodarka Azji Południowo-Wschodniej i najludniejsze państwo tego regionu (prawie 290 mln osób), która w 2025 r. zakończyła negocjacje umowy handlowej z UE, a także **Tajlandia** (17. miejsce) i **Wietnam** (21. miejsce), które uzyskały wysoki wynik w zakresie potencjału gospodarczego i społecznego. W przypadku Wietnamu sprzyjającymi czynnikami są: obowiązująca umowa handlowa z UE i obecność w Polsce licznej diaspory wietnamskiej.

Bliski Wschód i Afryka Północna

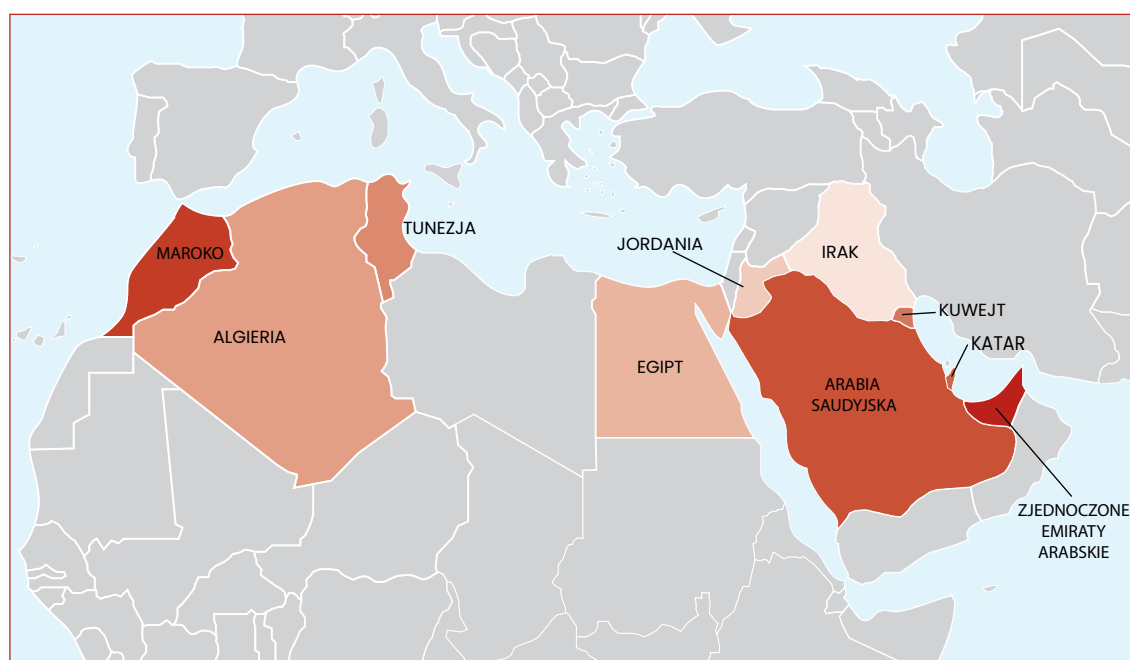
W pierwszej dziesiątce rankingu ogólnego Bliski Wschód i Afrykę Północną reprezentują jedynie Zjednoczone Emiraty Arabskie. W kolejnej – dwa państwa: Maroko i Arabia Saudyjska. Czołówkę państw regionu charakteryzuje zróżnicowany udział w końcowym wyniku punktacji za bliskość i stabilność oraz atrakcyjność i potencjał. Geograficzna bliskość regionu nie przekłada się na dobrze rozwinięte więzi dwustronne z Polską.

Czołówka regionalnego rankingu częściowo pokrywa się z listą głównych partnerów handlowych i inwestycyjnych Polski w tym regionie – największym jest Arabia Saudyjska, drugim ZEA, trzecim zaś Maroko.

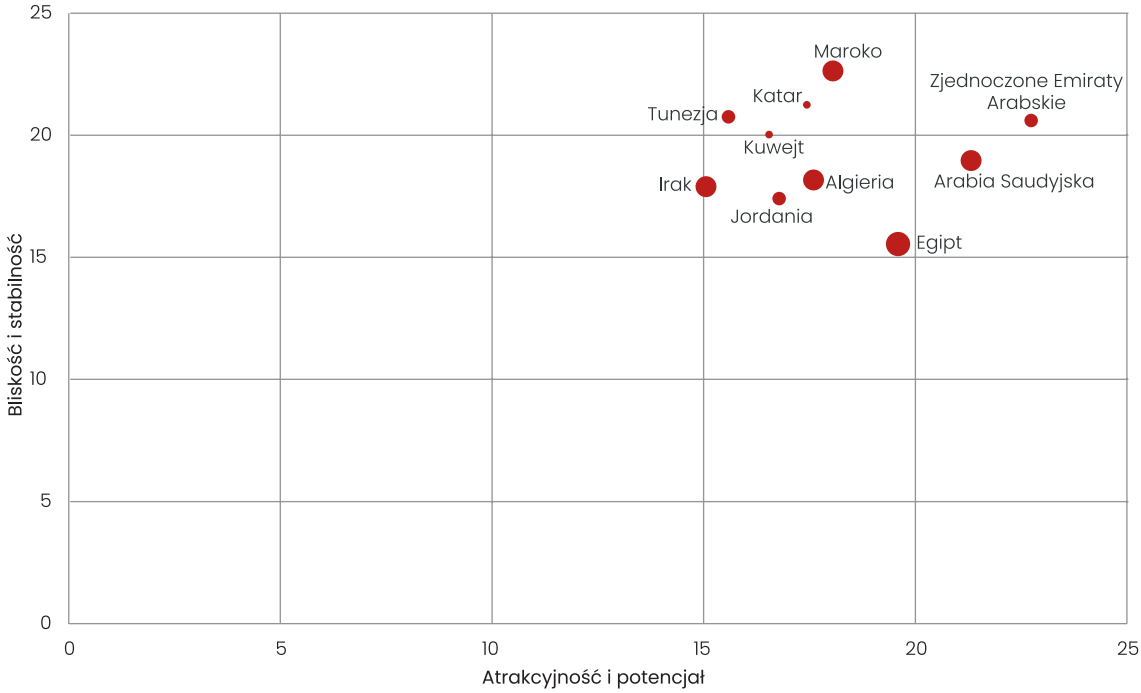
W oficjalnych deklaracjach i dokumentach na temat polskiej polityki zagranicznej region jest wymieniany jako istotny z punktu widzenia interesów RP. Poza kwestią złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na Bliskim Wschodzie dotyczy to także m.in. inwestycji w OZE i nowoczesne technologie. Region może być też źródłem niestabilności oddziałującym na Europę, co pokazuje wojna USA i Izraela z Iranem, a także migracji.

Mapa 7

**Dziesięć państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej
z najwyższą punktacją w rankingu**

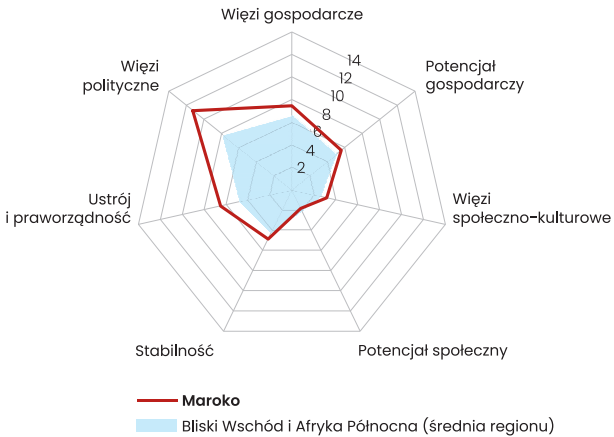

Wykres 11
**Dziesięć państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej
z najwyższą punktacją w rankingu**

Najbardziej perspektywiczni partnerzy

Maroko

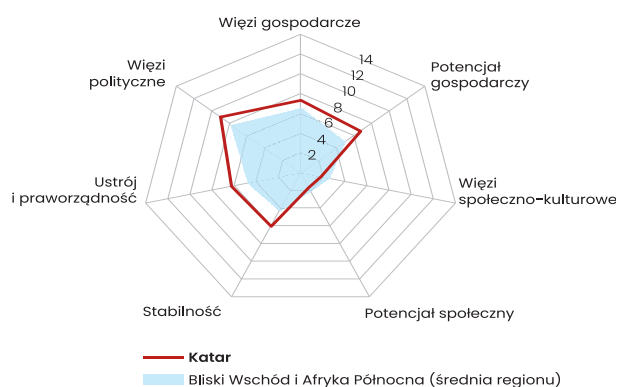

W rankingu ogólnym państwo to zajęło 19. miejsce, a drugie wśród państw Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej. Za jego wyborem przemawia najwyższa punktacja w sferze bliskości i stabilności. Na tle regionu wyróżnia się najlepszym wynikiem pod względem ustroju i praworządności oraz najbardziej rozwiniętymi więziami z Polską, w tym w sferze politycznej.

W 2025 r. wzrost PKB Maroka wyniósł 4,9%. Siła nabywcza społeczeństwa (10,8 tys. dol. według parytetu siły nabywczej w 2024 r.) wzrosła od 2015 r. o 37% (do 2030 r. ma według MFW zwiększyć się o dalsze prawie 35%). Relacjom z Marokiem sprzyja obowiązujący Układ eurośródziemnomorski o stowarzyszeniu z UE oraz jeden z najwyższych w Afryce Północnej wskaźników więzi gospodarczych z Polską. Maroko zajmuje 12. miejsce na świecie w produkcji zaawansowanych technologii (*high-tech manufacturing*), która odpowiada już za blisko 50% całkowitej produkcji przemysłowej kraju. Z punktu widzenia Polski ważnym elementem tego partnerstwa jest również turystyka, której sprzyja brak wymogu wizowego. Otwiera to drogę do rozwoju kontaktów społeczno-kulturowych.

Katar

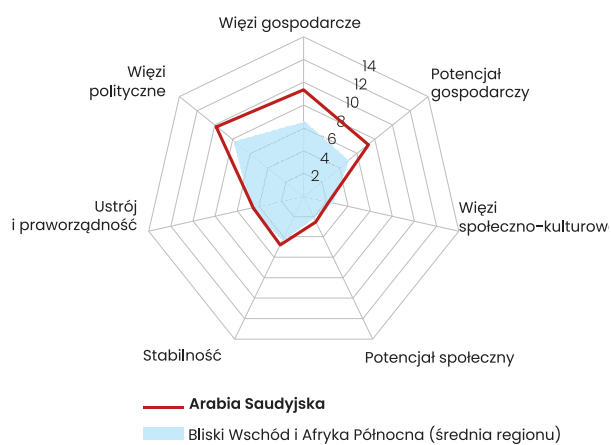
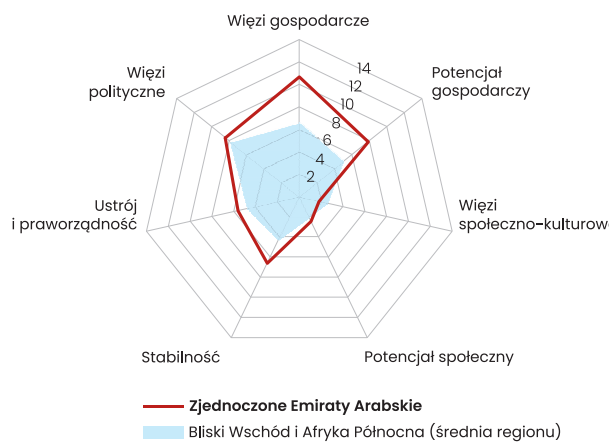
Państwo to zajęło 23. miejsce w rankingu ogólnym oraz czwarte w regionie, ale ustępuje tylko Maroku, jeżeli chodzi o punktację za bliskość i stabilność. Na ten wynik składają się głównie rezultaty w kategorii ustroj i praworządność oraz jedna z najwyższych punktacji za potencjał gospodarczy. Katar ustępuje kilku innym państwom Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej, jeżeli chodzi o więzi z Polską.

W 2025 r. wzrost gospodarczy Kataru wyniósł 2,8%. Na sytuację gospodarczą kraju negatywnie wpływają jednak skutki wojny USA i Izraela z Iranem w 2026 r., co może utrzymać się w krótkim okresie. Katar należy do liderów regionu w zakresie wolności gospodarczej według Heritage Economic Freedom Index i pod względem postrzegania stanu korupcji (38. miejsce na świecie w rankingu Corruption Perception Index w 2024 r.). Jest też jednym z największych inwestorów z regionu w Polsce.

Ważnym krokiem w zacieśnianiu relacji na poziomie regionalnym będzie umowa strategicznego partnerstwa między Unią Europejską a Katar, której negocjacje zostały ogłoszone w grudniu 2025 r. Pomocne byłoby zawarcie przez Polskę i Katar umowy o wspieraniu i ochronie inwestycji.

Na wyróżnienie zasługują też **Zjednoczone Emiraty Arabskie**, chętnie wybierane jako miejsce lokowania inwestycji, i **Arabia Saudyjska**, jako ważny aktor polityczny i gospodarczy w regionie.

Karaiby

Karaiby obejmują państwa niewielkie¹⁶, w większości wyspiarskie i – poza Jamajką, Trynidadem i Tobago oraz Gujaną – z ludnością poniżej pół miliona. Bliskość i stabilność mają największy udział w ich końcowej punktacji, ale różnice między poszczególnymi krajami są tu niewielkie, w odróżnieniu od punktacji za atrakcyjność i potencjał.

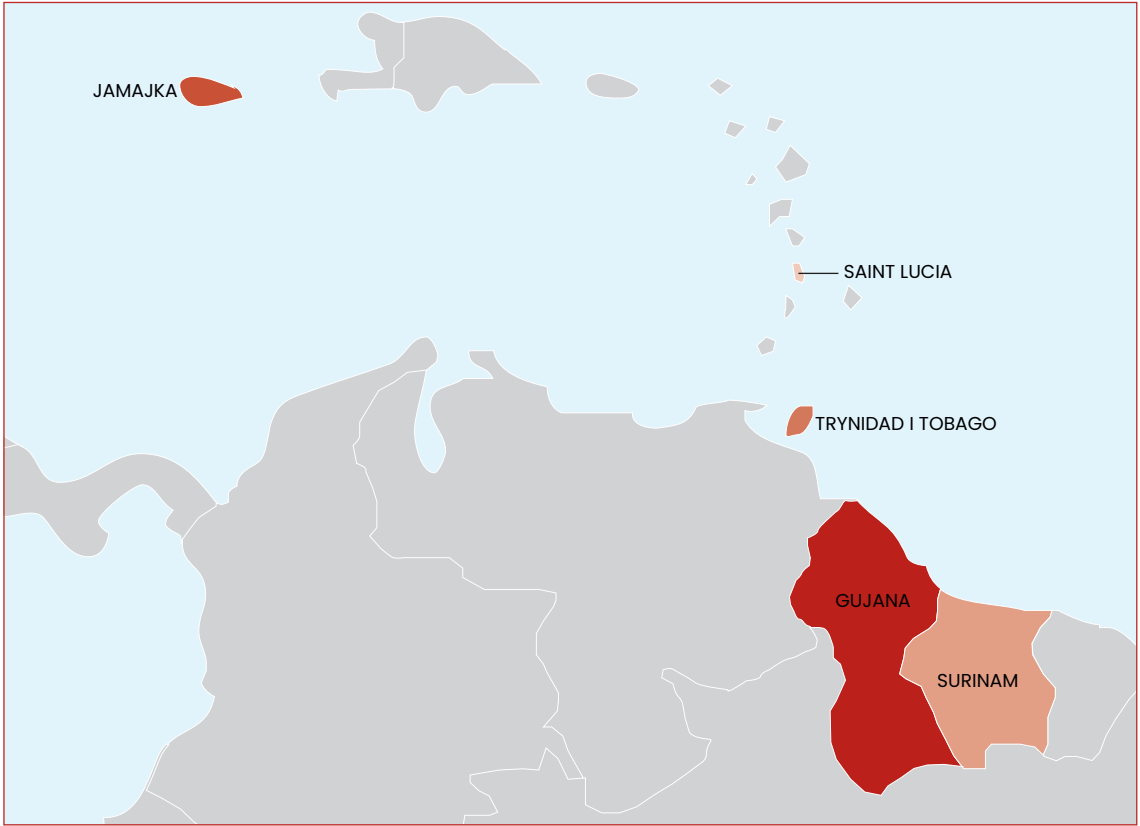
Region Karaibów jest właściwie nieobecny wśród deklarowanych kierunków polskiej polityki zagranicznej. Więzi tych krajów z Polską są najslabiej rozwinięte w porównaniu z innymi regionami. Nie ma ambasad RP – poszczególne państwa znajdują się w obszarze odpowiedzialności terytorialnej placówek w Wenezueli, Kolumbii i Panamie. W niektórych krajach znajdują się konsulaty honorowe. Żadne państwo karaibskie nie ma ambasad w Polsce. Zainteresowanie polityczne tymi państwami zwykle wzrastało w momentach starania się Polski o poparcie jej kandydatury np. na niestalego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ. Okazję do kontaktów na wysokim szczeblu oferowały głównie szczyty UE–CELAC.

Polskie zaangażowanie gospodarcze na Karaibach jest marginalne – w 2024 r. udział regionu w całości polskich obrotów towarowych wynosił 0,12%, co było m.in. efektem spadku wartości wymiany. Potencjał gospodarek państw karaibskich ustępuje pozostałym regionom, a z perspektywy Polski kraje te mają raczej status partnerów nieznanymi. Główną zachętą w odkrywaniu ich potencjału będzie przede wszystkim atrakcyjność gospodarcza, dlatego był to główny czynnik w procesie typowania perspektywicznych partnerów.

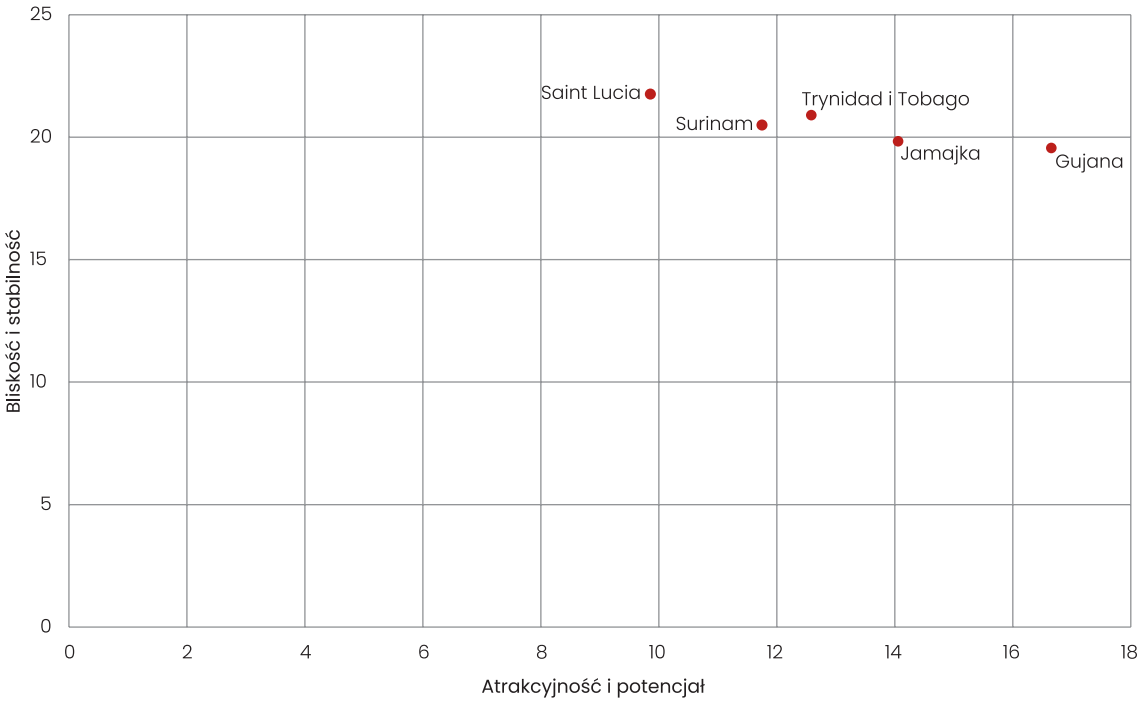
.....

¹⁶ Karaiby rozumiane są w raporcie według kryteriów kulturowych, tj. statusu dawnych kolonii Holandii i Zjednoczonego Królestwa oraz języka oficjalnego innego niż hiszpański i francuski. Dlatego w tej grupie nie ma Dominikany, Haiti i Kuby (należących do Ameryki Łacińskiej), a są Belize, geograficznie w Ameryce Środkowej, oraz Gujana i Surinam – oba położone na kontynencie południowoamerykańskim.

Mapa 8
Dziesięć państw Karaibów z najwyższą punktacją w rankingu

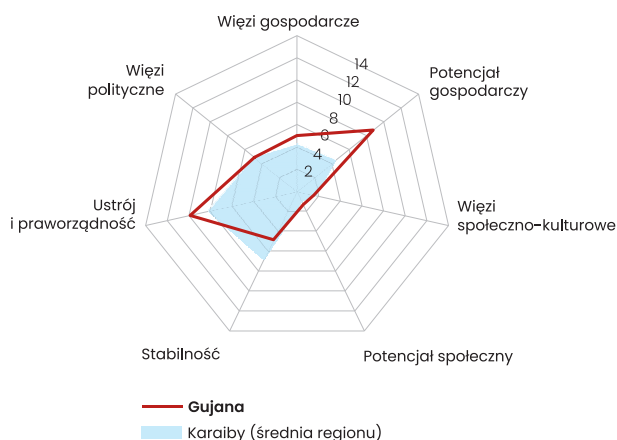
Wykres 12
Pięć państw Karaibów z najwyższą punktacją w rankingu

Najbardziej perspektywiczni partnerzy

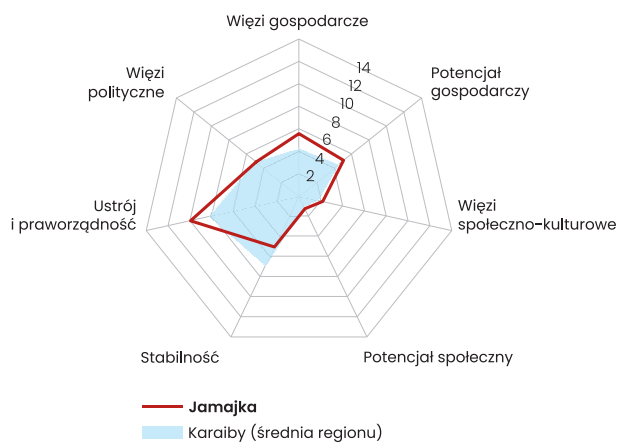
Gujana

Za wskazaniem Gujany przemawia najwyższa końcowa punktacja w rankingu partnerów karaibskich i 29. miejsce w ogólnym. Na tle regionu państwo to uzyskało najwyższy wynik za potencjał gospodarczy. Wysokie tempo wzrostu gospodarczego oraz napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych jest efektem dynamicznego rozwoju sektora naftowego po odkryciu podmorskich złóż ropy dekadę temu. Rosnące dochody z tego sektora są źródłem finansowania szeroko zakrojonych inwestycji modernizacyjnych, w tym infrastrukturalnych. W stolicy Gujany znajduje się siedziba sekretariatu Wspólnoty Państw Karaibskich (CARICOM) i państwo to jest aktywne w ramach tej grupy.

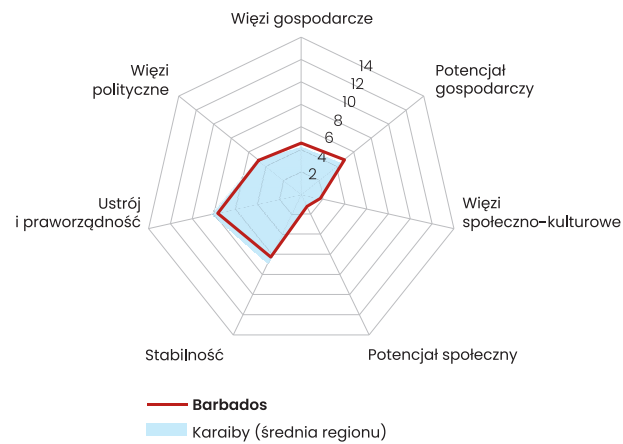
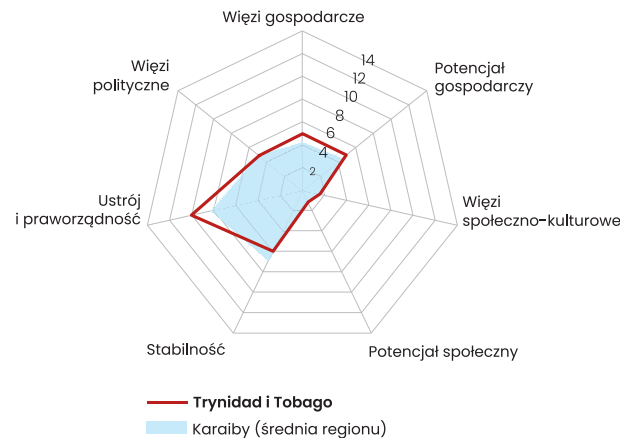

Jamajka

Państwo to zajęło 42. miejsce w ogólnym rankingu i drugie na Karaibach. Pod względem potencjału gospodarczego ustępuje Gujanie, ale ma najbardziej rozwinięte więzi gospodarcze z Polską ze wszystkich państw karaibskich. Wyróżnia się też wysokimi wskaźnikami w sferze ustroju i praworządności oraz punktacją za więzi społeczno-kulturowe z Polską na tle regionu. Podobnie jak Gujana jest jednym z najaktywniejszych politycznie państw w ramach CARICOM.

Na uwagę zasługują **Trynidad i Tobago** oraz **Barbados**. Pierwsze z nich wyróżnia się na tle regionu najwyższą punktacją za ustrój i praworządność oraz stosunkowo wysokimi wynikami pod względem potencjału gospodarczego i więzi gospodarczych z Polską. Barbados ma też dość wysoką punktację w sferze politycznej i stabilności. Ustępuje jedynie Gujanie i Jamajce, jeżeli chodzi o potencjał gospodarczy, choć zajmuje szóstą pozycję pod względem więzi gospodarczych z Polską.

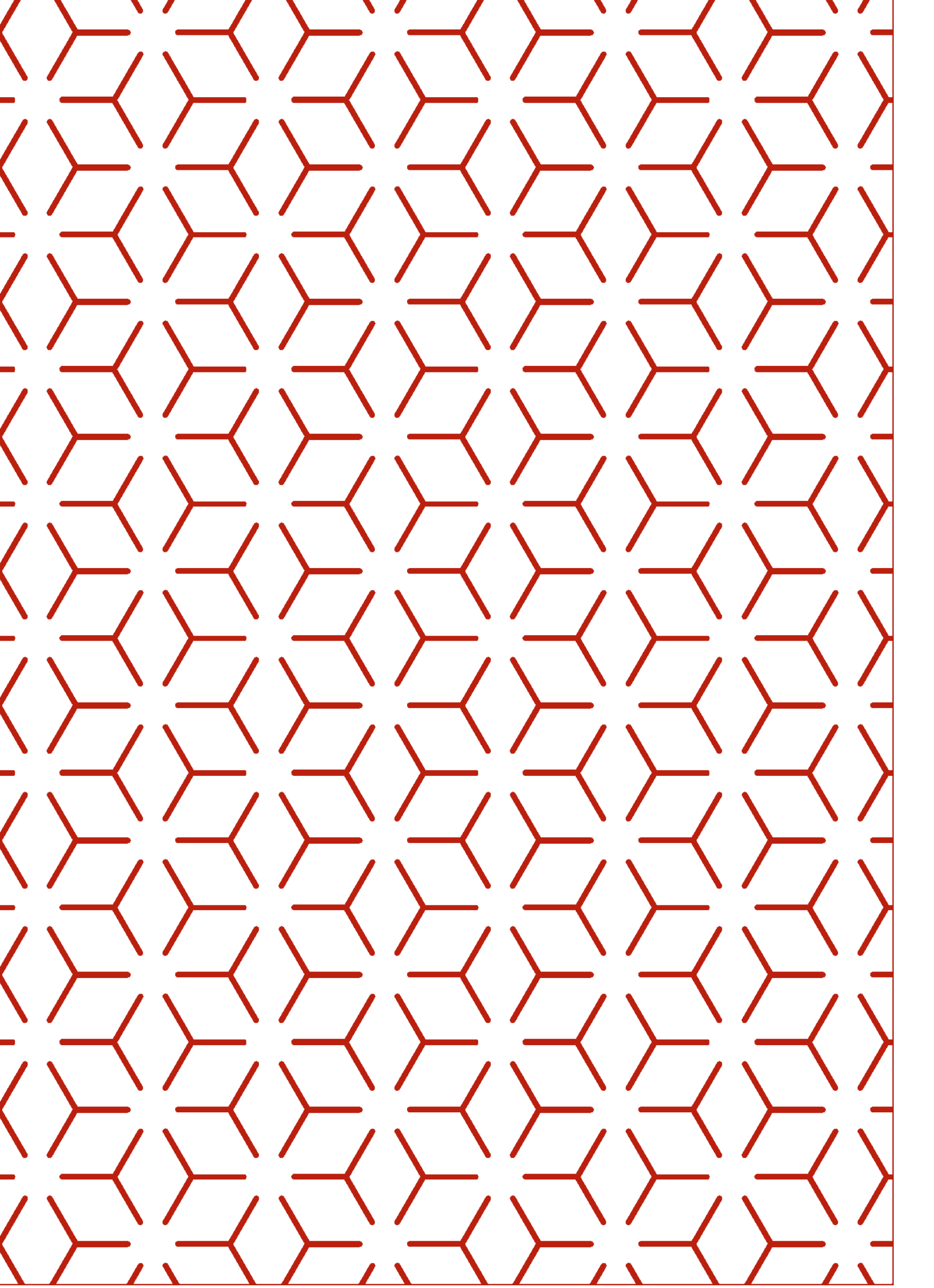
Lista wybranych partnerów perspektywicznych

PAŃSTWO	REGION	POZYCJE W POSZCZEGÓLNYCH RANKINGACH			
		RANKING REGIONALNY	RANKING OGÓLNY	RANKING: ATRAKCYJNOŚĆ I POTENCJAŁ	RANKING: BLISKOŚĆ I STABILNOŚĆ
RPA	Afryka Subsaharyjska	1	10	8	22
Senegal		2	25	41	15
Chile	Ameryka Łacińska	1	1	6	1
Brazylia		4	6	5	7
Indie	Azja Południowa	1	2	2	29
Pakistan		2	38	19	82
Kazachstan	Azja Środkowa	1	15	13	25
Uzbekistan		2	24	16	54
Malezja	Azja Wschodnia i Pacyfik	2	8	18	5
Filipiny		3	12	9	23
Maroko	Bliski Wschód i Afryka Północna	2	19	22	12
Katar		4	23	27	21
Gujana	Karaiby	1	29	30	49
Jamajka		2	42	59	46

Mapa 9

Wytypowani perspektywiczni partnerzy Polski wśród państw Globalnego Południa

Podsumowanie i wnioski

Dynamiczny wzrost gospodarczy i rosnące znaczenie w polityce międzynarodowej wielu państw zaliczanych do Globalnego Południa przemawiają za tym, że w interesie Polski leży większe otwarcie na współpracę z partnerami zaliczanymi do tej grupy. Wykorzystanie potencjału współpracy politycznej, gospodarczej czy w sferze społeczno-kulturalnej z najbardziej perspektywicznymi państwami może pozytywnie wpływać na rozwój Polski oraz wzmocnić jej pozycję międzynarodową. Sprzyjałoby to m.in. dywersyfikacji eksportu oraz zaangażowania inwestycyjnego polskich przedsiębiorstw, a tym samym zwiększało bezpieczeństwo prowadzenia działalności i umożliwiało wykorzystanie szans pojawiających się na rynkach państw Globalnego Południa. Inwestycja w relacje z tymi krajami ma charakter długoterminowy w związku ze zmianami zachodzącymi w globalnej gospodarce, w której rośnie znaczenie państw rozwijających się, a relatywnie zmniejsza się rola Zachodu.

Autorski model PISM pomaga wskazać, które kraje Globalnego Południa warto uznać za szczególnie atrakcyjnych partnerów dla Polski. 14 państw wyróżnionych na podstawie analizy to niekoniecznie te, które uzyskały najwyższą punktację w rankingu ogólnym. Ta wąska lista jest m.in. funkcją przyjętego podziału regionalnego oraz uwzględnienia nieoczywistych atutów tych państw z polskiej perspektywy.

Wyniki rankingu ogólnego stanowią pewne przybliżenie. Rezultaty te należy rozpatrywać ściśle w powiązaniu z przyjętymi parametrami modelu – czyli przy założeniu, że równie ważne są atrakcyjność i potencjał, jak i bliskość i stabilność. Modyfikacja tych proporcji i wag dla elementów podrzędnych w modelu mogłaby prowadzić do odmiennych rezultatów i wniosków. Zawarte w raporcie osobne rankingi dla każdego z dwóch wymiarów pokazują, jak bardzo może różnić się pozycja danego państwa, kiedy brane są pod uwagę np. tylko atrakcyjność i potencjał społeczno-gospodarczy. Kolejnym krokiem w rozwijaniu modelu PISM może być cykliczna aktualizacja rankingu na podstawie nowych danych, aby porównywać zmiany pozycji poszczególnych państw oraz rozwój ich dwustronnych relacji z Polską.

Raport może być przydatnym narzędziem w debacie nad kształtem polityki zagranicznej RP, choć nie wskazuje sposobów na zacieśnianie przez Polskę relacji z perspektywicznymi partnerami wśród państw Globalnego Południa. Wśród kwestii, które w tym kontekście warto wziąć pod uwagę, są możliwości i sposoby wszechstronnego zaan-

gażowania polskiej administracji w rozwijanie relacji na tych kierunkach. Należy rozważyć także metody współpracy i wymianę dobrych praktyk m.in. z biznesem (w tym firmami, które już mają doświadczenie w działalności na rynkach państw Globalnego Południa), samorządami gospodarczymi oraz środowiskiem eksperckim. Debata taka powinna uwzględniać kwestię zwiększenia obecności dyplomatycznej Polski w państwach Globalnego Południa, w tym wzmocnienia obsady ambasad i ewentualnego otwarcia nowych placówek. W sferze gospodarczej ważną kwestią będzie rozwijanie oraz udoskonalanie systemu promocji Polski, w tym współpracy handlowej i inwestycyjnej, a także uruchomienie regionalnych programów wsparcia polskich eksporterów i inwestorów. Potrzebna jest także dyskusja o intensyfikowaniu kontaktów na wysokim szczeblu, szczególnie z państwami perspektywicznymi i wyróżnionymi. Połączenie takich wizyt z misjami gospodarczymi służyłoby budowie rozpoznawalności i wzmacnianiu wiarygodności polskich przedsiębiorstw.

Aneks

Wskaźniki poddane kwantyfikacji lub przeskalowaniu

Członkostwo w BRICS+

STATUS PAŃSTWA	LICZBA PUNKTÓW
pełne członkostwo	0
kandydat	1
partner	1
nie należy	5

Członkostwo w G20

STATUS PAŃSTWA	LICZBA PUNKTÓW
pełne członkostwo	5
nie należy	0

Członkostwo w OECD

STATUS PAŃSTWA	LICZBA PUNKTÓW
pełne członkostwo	5
kandydat	3
kandydat oraz kluczowy partner	3
nie należy	0

Zagraniczne Biura Handlowe (ZBH) PAIH

CZY JEST ZBH W DANYM PAŃSTWIE?	LICZBA PUNKTÓW
jest	5
nie ma	0

Przedstawicielstwa RP za granicą

RODZAJ	LICZBA PUNKTÓW ZA KAŻDĄ PLACÓWKĘ
ambasada	0,65
konsulat honorowy	0,05
konsulat generalny	0,20
Instytut Polski	0,10

Przedstawicielstwa innych państw w Polsce

RODZAJ	LICZBA PUNKTÓW ZA KAŻDĄ PLACÓWKĘ
ambasada	0,65
konsulat honorowy	0,05
konsulat generalny	0,15

Status i charakter umowy gospodarczej UE

RODZAJ	PUNKTY
obowiązujące	5
zawieszone	1
wynegocjowane	3
negocjowane	2

Zbieżność głosowań w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ

Punktacja zależna od kombinacji głosu lub nieobecności Polski oraz poszczególnych państw. Przeliczone kombinacje głosów dla 224 głosowań, zrealizowanych od października 2023 r. do grudnia 2024 r. Lista głosowań zawężona do 40 tematów.

GŁOS POLSKI	GŁOS INNEGO PAŃSTWA	WARTOŚĆ PUNKTOWA
wstrzymała się	wstrzymało się	1
	przeciw	0,5
	nie wzięło udziału	0,75
	za	0,5
przeciw	wstrzymało się	0,5
	przeciw	1
	nie wzięło udziału	0,5
	za	-1
nie wzięła udziału	wstrzymało się	0,75
	przeciw	0,5
	nie wzięło udziału	0,5
	za	0,5
za	wstrzymało się	0,5
	przeciw	-1
	nie wzięło udziału	0,5
	za	1

Tematy głosowań w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ uwzględnione w obliczeniach zbieżności

TEMATY
AFGHANISTAN SITUATION
AZERBAIJAN SITUATION
CLIMATE
CUBA--UNITED STATES
DEVELOPMENT FINANCE
ECONOMIC COOPERATION AMONG DEVELOPING COUNTRIES
EXTERNAL DEBT
GLOBALIZATION--INTERDEPENDENCE
GLOBALIZATION--UN
HUMAN RIGHTS ADVANCEMENT HUMAN RIGHTS ADVANCEMENT--CAMBODIA
HUMAN RIGHTS ADVANCEMENT HUMAN RIGHTS INSTITUTIONS--SOUTHWEST ASIA AND ARAB COUNTRIES
HUMAN RIGHTS ADVANCEMENT HUMAN RIGHTS--LEBANON
HUMAN RIGHTS ADVANCEMENT SANCTIONS--INTERNATIONAL RELATIONS
HUMAN RIGHTS--IRAN (ISLAMIC REPUBLIC OF) HUMAN RIGHTS--REPORTS
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--BELARUS
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--DEMOCRATIC PEOPLE'S REPUBLIC OF KOREA
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--DEMOCRATIC REPUBLIC OF THE CONGO
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--IRAN (ISLAMIC REPUBLIC OF)
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--IRAQ
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--MYANMAR
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--SUDAN
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--SYRIAN ARAB REPUBLIC
HUMAN RIGHTS--REPORTS HUMAN RIGHTS--UKRAINE
HUMAN RIGHTS--SUDAN HUMAN RIGHTS--REPORTS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT
INFORMATION--INTERNATIONAL SECURITY
INTERNATIONAL TRADE
MIDDLE EAST SITUATION
MIDDLE EAST SITUATION PALESTINE QUESTION
MIDDLE EAST--NUCLEAR PROLIFERATION
MIDDLE EAST--NUCLEAR-WEAPON-FREE ZONES
MIGRATION
MILITARY EXPENDITURES
NATURE
PALESTINE QUESTION
PALESTINIANS--ASSISTANCE
POVERTY MITIGATION
TAXATION
TERRITORIES OCCUPIED BY ISRAEL--HUMAN RIGHTS
TERRITORIES OCCUPIED BY ISRAEL--SETTLEMENT POLICY
UKRAINE--POLITICAL CONDITIONS

Karta metodologiczna

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
Wymiar: Atrakcyjność i potencjał							
Kategoria: Gospodarka							
Podkategoria: Potencjał gospodarczy							
1	Liczba zarejestrowanych barier handlowych*	2025	stan	2025	nie	Dane uznane za kompletne	EU sanctions tracker, European Commission, https://data.europa.eu/apps/eusactionstracker/
2	Environmental Performance Index**	2025	stan	2025	nie		Environmental Performance Index, Yale Center for Environmental Law & Policy, https://epi.yale.edu/
3	Frontier Technology Readiness Index**	2023	stan	2023	tak	Braki dotyczą 16 państw – bardzo małych lub rządzonych autorytarnie. Uzupełnienie 2024 r. dla Samoa (kopia wartości z 2015 r.)	Frontier Technology Readiness Index, annual (analytical), UN Trade & Development (UNCTAD), https://unctadstat.unctad.org
4	Członkostwo w G20*	2025	stan	2025	nie	Kompletne dane	G20 South Africa 2025, www.g20.org.za
5	Udział eksportu towarów i usług w PKB ***	2024	stan	2024	nie	Braki dotyczą 26 państw. Imputacja na podstawie regresji liniowej w przypadku braków i wcześniejszych danych	Goods and services (BPM6): Trade openness indicators, annual, UN Trade & Development (UNCTAD), https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/
6	PKB per capita z uwzględnieniem siły nabywczej***	2024	stan	2024	tak	Braki dotyczą bardzo małej Mikronezji oraz Kuby, Korei Płn. i Syrii. Imputacja na podstawie regresji liniowej – Erytrea	US.GoodsAndServiceTradeOpennessBpm6
		Prognoza zmiany 2024–2030	prognoza	2030	tak		GDP per capita, current prices. Purchasing power parity: international dollars per capita, World Economic Outlook October 2025, International Monetary Fund, www.imf.org
7	PKB z uwzględnieniem siły nabywczej (w cenach z 2021 r.)***	2024	stan	2024	tak	Niedostępne wartości dla 7 państw: Erytrea, Jemen, Korea Płn., Kuba, Sudan Południowy, Syria, Wenezuela. Uzupełnienie braków dla innych 9 państw na podstawie regresji liniowej	GDP, current prices, Purchasing power parity, World Economic Outlook (October 2025), International Monetary Fund, www.imf.org

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
8	Roczny wzrost PKB***	2024	stan	2024	nie	Braki dotyczą Mikronezji, Kuby, Korei Płn. i Syrii	Real GDP growth, World Economic Outlook (October 2025), International Monetary Fund, www.imf.org
		Prognoza średniego wzrostu 2025–2030	prognoza	2030	nie		
		Średni roczny wzrost – 2015–2024	dynamika	2024	nie		
9	Sustainable Development Goals Index**	2024	stan	2024	nie	Dane uznane za kompletne	Sustainable Development Report, SDG Transformation Center, https://sdgtransformationcenter.org/sdgindex
		Zmiana 2015–2024	dynamika	2024	nie		
10	Indeks Wolności Gospodarczej Heritage***	2025	stan	2025	nie	Braki dotyczą 11 państw: Afganistan, Grenada, Irak, Jemen, Libia, Somalia, Sudan Południowy, Syria, Tuvalu, Wybrzeże Kości Słoniowej, Wyspy Marshalla	Index of Economic Freedom, The Heritage Foundation, https://economicsfreedom.heritage.org/
		Zmiana 2016–2025	dynamika	2025	nie		
		2023	stan	2023	tak		
11	Trade Complementarity Index**	Zmiana 2014–2023	dynamika	2023	tak	Zastosowana regresja liniowa czasu dla brakujących danych w przypadku 25 państw. Dane tylko dla jednego roku w przypadku Bangladeszu, Iraku i Tonga – użyte jako dane dla 2023 r.	Trade Complementarity Index Export, World Bank, https://datacatalog.worldbank.org/search/dataset/0064732/trade-complementarity-index-export
		2024	stan	2024	nie	Braki dotyczą 2 państw: Iran, Wybrzeże Kości Słoniowej	
12	E-Government Development Index (EGDI)**	Zmiana 2014–2024	dynamika	2024	nie		UN E-Government Knowledgebase, United Nations, https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center
13	Stan przychodzących bezpośrednich inwestycji zagranicznych***	2024	stan	2024	nie	Dane uznane za kompletne	World Investment Report 2025, International Investment in the digital economy, UN Trade & Development (UNCTAD), https://unctad.org/publication/world-investment-report-2025
		Zmiana 2015–2024	dynamika	2024	nie		
14	Stan wychodzących bezpośrednich inwestycji zagranicznych***	2024	stan	2024	tak	Braki w 2015 lub 2024 r. Imputacja przez regresję liniową: Kongo, Paragwaj, Tadżykistan	
		Zmiana 2015–2024	dynamika	2024	tak		
		2024	stan	2024	nie		
15	Wartość zapowiadanych inwestycji greenfield w danym państwie**	2024	stan	2024	nie	Dane uznane za kompletne	
		Średnia wartość roczna (2015–2024)	dynamika	2024	nie		

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
Wymiar: Atrakcyjność i potencjał							
Kategoria: Gospodarka							
Podkategoria: Więzi gospodarcze							
16	Eksport towarów z Polski do danego państwa***	2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	Obroty towarowe, Dziedziczne Bazy Wiedzy, Główny Urząd Statystyczny, https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych
		Zmiana % 2015-2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana 2015-2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana udziału w eksporcie 2015-2024	dynamika	2024	nie		
17	Import towarów do Polski według kraju pochodzenia***	2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	Obroty towarowe, Dziedziczne Bazy Wiedzy, Główny Urząd Statystyczny, https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych
		Zmiana % 2015-2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana % udziału w imporcie (kraje wysyłki) 2015-2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana 2015-2024	dynamika	2024	nie		
18	Liczba grup towarów w eksporcie Polski do danego państwa***	2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	Obroty towarowe, Dziedziczne Bazy Wiedzy, Główny Urząd Statystyczny, https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych
		% wykorzystywanych grup produktowych w eksporcie 2024	stan	2024	nie		
		Zmiana % grup produktowych w eksporcie (2015-2024)	dynamika	2024	nie		
		Zmiana liczby grup produktowych 2015-2024	dynamika	2024	nie		
19	Łączne obroty towarowe Polski***	2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	Obroty towarowe, Dziedziczne Bazy Wiedzy, Główny Urząd Statystyczny, https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych
		Zmiana % 2015-2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana udziału w łącznych obrotach 2015-2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana wartości (2015-2024)	dynamika	2024	nie		

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
20	Saldo handlu usługowego Polski z danym państwem***	2023	stan	2023	nie	Dane kompletne	Obroty towarowe, Dziedziczne Bazy Wiedzy, Główny Urząd Statystyczny, https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych
		Zmiana salda 2014–2023	dynamika	2023	nie		
21	Saldo wymiany towarowej Polski z danym państwem***	2023	stan	2023	nie	Dane kompletne	Obroty towarowe, Dziedziczne Bazy Wiedzy, Główny Urząd Statystyczny, https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych
		Zmiana % 2015–2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana wartości (2015–2024)	dynamika	2024	nie		
22	Kapitał zagraniczny w Polsce***	Kapitał zagraniczny udziałowców 2023	stan	2023	nie	Dane kompletne	Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym, Główny Urząd Statystyczny, https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe
		Liczba podmiotów 2023	stan	2023	nie		
		Liczba udziałowców 2023	stan	2023	nie		
		Udział kraju w kapitale zagranicznym ogółem 2023	stan	2023	nie		
		Zmiana liczby podmiotów 2016–2023	dynamika	2023	nie		
		Zmiana liczby udziałowców 2016–2023	dynamika	2023	nie		
		Zmiana udziału kraju w kapitale zagranicznym 2016–2023 pkt proc.	dynamika	2023	nie		
		Zmiana wielkości kapitału zagranicznego 2016–2023	dynamika	2023	nie		
		2023	stan	2023	nie		
		Zmiana liczby 2014–2023	dynamika	2023	nie		
23	Liczba polskich firm w danym państwie***						

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIENIE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
24	Wartość usług nabytych przez Polskę***	2023	stan	2023	nie	Dane kompletne	Obroty usługowe, Dziedziny Bazy Wiedzy, Główny Urząd Statystyczny, https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych
		Zmiana udziału w całej wymianie 2014–2023	dynamika	2023	nie		
		Zmiana wartości 2014–2023	dynamika	2023	nie		
25	Bezpośrednie inwestycje zagraniczne Polski**	Udział Polski w FDI stock UE27 (2024)	stan	2024	nie	Dane kompletne	<i>International investment position statistics</i> , Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data
		Zmiana udziału Polski w FDI stock UE27 (2015–2024)	dynamika	2024	nie		
		Zmiana wartości FDI stock 2015–2024	dynamika	2024	nie		
26	Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce**	Udział Polski w FDI stock UE–27 (2024)	stan	2024	nie	Dane kompletne	Eurostat, <i>International investment position statistics</i> , https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data
		Zmiana udziału Polski w FDI stock UE27 (2015–2024)	dynamika	2024	nie		
		Zmiana wartości FDI stock 2015–2024	dynamika	2024	nie		
27	Stan polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w danym państwie***	2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	<i>Inwestycje bezpośrednie – polskie</i> , Narodowy Bank Polski, https://nbp.pl/publikacje/cykliczne-materialy-analityczne-nbp/inwestycje-bezposrednie-polskie
		Zmiana % 2015–2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana 2015–2024	dynamika	2024	nie		
28	Stan bezpośrednich inwestycji zagranicznych danego państwa w Polsce***	2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	<i>Inwestycje bezpośrednie – zagraniczne</i> , Narodowy Bank Polski, https://nbp.pl/publikacje/cykliczne-materialy-analityczne-nbp/inwestycje-bezposrednie-zagraniczne
		Zmiana % 2015–2024	dynamika	2024	nie		
		Zmiana 2015–2024	dynamika	2024	nie		
29	Status i charakter umowy gospodarczej UE***	Stan na 2025 r.	stan	2025	nie	Dane kompletne	<i>Negotiations and agreements</i> , European Commission, https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/negotiations-and-agreements_en

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
30	Członkostwo w OECD*	2025	stan	2025	nie	Dane kompletne	Members and partners, Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), https://www.oecd.org/en/about/members-partners.html
31	Obecność zagranicznego biura handlowego PAIH**	2025	stan	2025	nie	Dane kompletne	Rynki zagraniczne: Zagraniczne Biura Handlowe (ZBH), Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH), www.paih.gov.pl/rynki-zagraniczne
32	Wartość usług dostarczonych przez Polskę***	2023	stan	2023	nie	Dane kompletne	Obroty usługowe, Dziedziczne Bazy Wiedzy, Główny Urząd Statystyczny, https://dbw.stat.gov.pl/baza-danych
		Zmiana udziału w całej wymianie 2014-2023	dynamika	2023	nie		
33	Obowiązująca z Polską umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania**	Liczba umów	stan	2025	nie	Dane kompletne	Wykaz umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, Ministerstwo Finansów, www.podatki.gov.pl/podatkowa-wspolpraca-miedzynarodowa/wykaz-umow-o-unikaniu-podwojnego-opodatkowania
Wymiar: Atrakcyjność i potencjał							
Kategoria: Społeczeństwo							
Podkategoria: Potencjał społeczny							
34	Human Development Index**	2023	stan	2023	tak	Brak w przypadku 1 państwa: Korea Północna. Imputacja w przypadku Somalii – skopiowany ostatni wynik do 2014 r.	Human Development Index (HDI), United Nations Development Programme (UNDP), https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI
35	E-Participation Index (EPI)*	2024	stan	2024	nie	Braki w przypadku 2 państw: Iran, Wybrzeże Kości Słoniowej	UN E-Government Knowledgebase, United Nations, https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center
		Zmiana 2014-2024	dynamika	2024	nie		

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
36	Liczba ludności***	2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	World Population Prospects, Department of Economic and Social Affairs: Population Division, United Nations, https://population.un.org/wpp
		Prognoza (2024–2030)	prognoza	2030	nie		
Wymiar: Atrakcyjność i potencjał							
Kategoria: Społeczeństwo							
Podkategoria: Węzi społeczno-kulturowe							
37	Obecność organizacji polonijnych w danym państwie*	Liczba organizacji założonych w ostatnich latach	stan	2025	nie	Dane kompletne	Baza organizacji oraz instytucji polskich i polonijnych za granicą, Główny Urząd Statystyczny, https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/polonia-i-polacy-w-swiecie/baza-organizacji-i-instytucji-polskich-i-polonijnych-za-granica,2,9.html
		Łącznie organizacji	stan	2025	nie		
		Udział nowych organizacji	stan	2025	nie		
38	Liczba ubezpieczonych obywateli danego państwa w Polsce***	2025	stan	2025	nie	Dane kompletne	Ubezpieczenia emerytalne i rentowe: Obywatele cudzoziemcy zgłoszeni do ubezpieczenia społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), https://psz.zus.pl/kategorie/ubezpieczeni/ubezpieczenia-emerytalne-i-rentowe
		Zmiana 2016–2025	dynamika	2025	nie		
		Zmiana udziału 2016–2025	dynamika	2025	nie		
39	Liczba programów NAWA dostępnych dla danego państwa*	Liczba programów	stan	2025	nie	Dane kompletne	Programy NAWA, Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (NAWA), https://nawa.gov.pl/programy-nawa
40	Liczba studentów z danego państwa w Polsce**	2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	Studenti cudzoziemcy, Platforma Radon, Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy, https://radon.nauka.gov.pl/raporty/studenci_cudzoziemcy_2024
		Zmiana udziału 2019–2024 (pkt proc)	dynamika	2024	nie		
41	Liczba polskich studentów w danym państwie**	2023	stan	2023	nie	Dane kompletne	Inbound internationally mobile students from Europe: Students from Poland, both sexes (number), UIS Data Browser, UNESCO, https://databrowser.uis.unesco.org
		Średnia liczba studentów 2015–2023	dynamika	2023	nie		

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
42	Liczba obywateli danego państwa z prawem pobytu w Polsce***	Udział - pobyt stały 2024	stan	2024	nie	Dane kompletne	Statystyki migracyjne, Urząd do Spraw Cudzoziemców, https://www.gov.pl/web/udsc/statystyki-migracyjne
		Udział - wszyscy rezydenci 2024	stan	2024	nie		
		Zmiana - pobyt stały (2015-2024)	dynamika	2024	nie		
		Zmiana - wszyscy rezydenci (2015-2024)	dynamika	2024	nie		
		Zmiana udziału - pobyt stały 2015-2024 pkt proc.	dynamika	2024	nie		
		Zmiana udziału - wszyscy rezydenci 2015-2024 pkt proc.	dynamika	2024	nie		
Wymiar: Bliskość i stabilność							
Kategoria: Bezpieczeństwo							
Podkategoria: Stabilność							
43	Fragile State Index***	2023	stan	2023	nie	Braki dotyczą 9 małych państw: Dominika, Kiribati, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Wybrzeże Kości Słoniowej, Wyspy Marshalla	Fragile States Index, The Fund for Peace, https://fragilestatesindex.org
44	Global Organized Crime Index**	2025	stan	2025	tak	Brak danych w przypadku Wybrzeża Kości Słoniowej (pominięte). Brak danych za 2025 r. dla Eswatini - użyta wartość z 2015 r.	Global Organized Crime Index, Global Initiative Against Transnational Organized Crime (GI-TOC), https://ocindex.net

LP.	WSKAŹNIK I JEGO RANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
45	Climate related disasters frequency*	łącznie 2015-2024 Średnio rocznie 2015-2024	stan dynamika	2024 2024	nie nie	Dane kompletne	The Emergency Events Database (EM-DAT), Centre for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED) / Université catholique de Louvain (UCLouvain), www.emdat.be
46	Liczba konfliktów (Uppsala Conflict Data Program)**	2024 Średnio rocznie 2015-2024	stan dynamika	2024 2024	nie nie	Dane kompletne	The Uppsala Conflict Data Program (UCDP), Uppsala University, https://ucdp.uu.se
Wymiar: Bliskość i stabilność							
Kategoria: Polityka							
Podkategoria: Ustrój i praworządność							
47	Corruption Perception Index**	2024 Zmiana 2015-2024	stan dynamika	2024 2024	tak tak	Braki uzupełnione metodą regresji liniowej - 13 państw 2015 r., 1 państwo 2024 r.	Corruption Perceptions Index, Transparency International, https://www.transparency.org/en/cpi/
48	Liczba indywidualnych sankcji UE wobec obywateli danego państwa*	2025	stan	2025	nie	Dane kompletne	Access2Markets: Trade barriers, European Commission, https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/barriers
49	Freedom in the World Index*	2025 Zmiana wartości 2015-2025	stan dynamika	2025 2025	nie nie	Dane kompletne	Y. Gorakhovskaia, C. Grothe, Freedom in the World 2025. The Uphill Battle to Safeguard Rights, Freedom House, https://freedomhouse.org
50	World Press Freedom Index**	2025 Zmiana 2015-2025	stan dynamika	2025 2025	nie nie	Braki dotyczą 12 małych państw: Barbados, Dominika, Grenada, Kiribati, Mikronezja, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Tuvalu, Vanuatu, Wyspy Marshalla, Wyspy Salomona, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca.	Press Freedom Index, Reporters Without Borders (RSF), https://rsf.org/en/index

LP.	WSKAŹNIK I JEGORANGA	ZMIENNA	RODZAJ ZMIENNEJ	ROK OSTATNICH DOSTĘPNYCH DANYCH	UZUPEŁNIONE BRAKUJĄCE WARTOŚCI ŹRÓDŁOWE	KOMPLETNOŚĆ DANYCH ŹRÓDŁOWYCH I POSTĘPOWANIE Z BRAKAMI	ŹRÓDŁO
51	EUI – Democracy Index***	2024 Zmiana 2015–2024	stan dynamika	2024 2024	nie nie	Braki dotyczą bardzo małych państw – dostają one minimalną wartość punktów	Democracy Index, 2024, Our World in Data, https://ourworldindata.org/grapher/democracy-index-eui
Wymiar: Bliskość i stabilność							
Kategoria: Polityka							
Podkategoria: Więzy polityczne							
52	Członkostwo w BRICS+*	2025	stan	2025	nie	Dane kompletne	BRICS, https://infobrics.org/
53	Baza traktatowa Polski z danym państwem*	Liczba umów	stan	2025	nie	Dane kompletne	Internetowa baza traktatowa, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, https://traktaty.msz.gov.pl
54	Sieć oficjalnych placówek Polski w danym państwie***	2025	stan	2025	nie	Dane kompletne	Polskie przedstawicielstwa na świecie, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, https://www.gov.pl/web/dyplomacja/polskie-przedstawicielstwa-na-swiecie
55	Sieć oficjalnych placówek danego państwa w Polsce**	2025	stan	2025	nie	Dane kompletne	Misje dyplomatyczne, urzędy konsularne i organizacje międzynarodowe w Polsce, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, https://www.gov.pl/web/dyplomacja/misje-dyplomatyczne-urzed-y-konsularne-i-organizacje-miedzynarodowe-w-polsce
56	Zbieżność głosowań Polski w ZO ONZ z głosami danego państwa***	łączna punktacja	stan	2025	nie	Dane kompletne	United Nations General Assembly voting data, United Nations Digital Library, United Nations, https://digitallibrary.un.org

Oznaczenie rangi wskaźnika – kluczowy: ***, ważny: **, uzupełniający*.

Autorzy

Jędrzej Czerep

Jędrzej Czerep jest analitykiem ds. Afryki Subsaharyjskiej w programie Bliski Wschód i Afryka. Doktor nauk politycznych (Instytut Nauk Politycznych UKSW). Współpracował m.in. z think tankami (Fundacja im. K. Pułaskiego, Royal United Services Institute), organizacjami międzynarodowymi (Rada Europy), mediami („Al-Jazeera“, „The Guardian“), administracją (Urząd ds. Cudzoziemców, Straż Graniczna). Wykładowca Collegium Civitas. Prowadził badania m.in. w Sudanie Południowym (2011), Nigerii (2015), Tanzanii (2018), Sudanie (2019). Posługuje się angielskim, francuskim i hiszpańskim.

Patryk Kugiel

Dr Patryk Kugiel jest głównym analitykiem w programie Azja-Pacyfik. W swoich badaniach w PISM koncentruje się na krajach Azji Południowej (głównie Indie, Pakistan, Afganistan) oraz polityce współpracy rozwojowej Polski i UE. Ukończył studia doktoranckie na Uniwersytecie Warszawskim, studia nad Azją Południową na poziomie M.Phil. na Uniwersytecie Jawaharlala Nehru w Nowym Delhi oraz stosunki międzynarodowe (specjalność: amerykanistyka) i kulturoznawstwo (specjalność: religioznawstwo) na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Jest autorem książki pt. *India's Soft Power: A New Foreign Policy Strategy* (Routledge, 2017). Posługuje się językiem angielskim.

Damian Wnukowski

Damian Wnukowski jest koordynatorem programu Azja-Pacyfik. Ukończył studia magisterskie na kierunku stosunki międzynarodowe na Uniwersytecie Warszawskim (specjalizacja: studia pozaeuropejskie) oraz podyplomowe studium handlu zagranicznego w Szkole Głównej Handlowej. Specjalizuje się w tematyce związanej z międzynarodowymi stosunkami gospodarczymi, międzynarodowym zarządzaniem gospodarczym, dyplomacją ekonomiczną, Azją Wschodnią (zwłaszcza Chinami), stosunkami USA-Chiny i ASEAN-em. Posługuje się językiem angielskim.

Bartłomiej Znojek

Bartłomiej Znojek jest analitykiem ds. Ameryki Łacińskiej od czerwca 2017 r., wcześniej w latach 2008-2012. W latach 2013-2017 pracował w sektorze prywatnym dla Jones Lang Lasalle i Procter & Gamble. Analizuje sytuację polityczną i gospodarczą w Ameryce Łacińskiej, relacje Unii Europejskiej i Polski z partnerami latynoamerykańskimi. Zajmuje się także analizą dużych zbiorów danych. Magister stosunków międzynarodowych i studiów latynoamerykańskich na Uniwersytecie Jagiellońskim. Posługuje się biegle językami angielskim, hiszpańskim i portugalskim.

Polski Instytut Spraw Międzynarodowych (PISM) jest jednym z najważniejszych ośrodków analitycznych w Europie Środkowej i Wschodniej. Sytuując się pomiędzy światem polityki a niezależną analizą, PISM zapewnia wsparcie decydentom i dyplomatom, inicjuje publiczną debatę ekspercką oraz upowszechnia wiedzę o współczesnych stosunkach międzynarodowych. Działalności PISM przyświeca przekonanie, że proces podejmowania decyzji na arenie międzynarodowej powinien się opierać w jak największym stopniu na wiedzy płynącej z rzetelnych i wiarygodnych badań.

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Warecka 1aA

00-950 Warszawa

pism@pism.pl

www.pism.pl

ISBN 978-83-68555-35-6